

מהדורה מחודשת

הקהל לא השלים

תורת פ

בעמדנו בשנת הקהל, הננו להגיש בפני אחינו ורעינו תלמידי התמימים ואנ"ש, את הקובץ המפואר "הקהל את העם".

♦ ♦ ♦

נזורה ויוצאת דופן היא מצוות הקהל, מכל נקודת גישה בה נקוט בהביטנו בה. די אם נתבונן מעט בפרטי הלכותיה היבשים וכבר נחוש ונבחין בייחודיותה.

עיתויה הבלתי שכיח - אחת לשבע שנים, זמנה המיוחד - מוצאי חג הסוכות של מוצאי שנת השמיטה, המשתתפים המחוייבים בה - כל קהל ישראל, אנשים, נשים וטף, האישים המכובדים שעומדים במרכזה - ראש הכנסת וחזנו, הכהן הגדול וסגנו, ועליהם המלך הקורא בתורה, המקום הקדוש והמרכזי בו נערך מעמדה, התפאורה והרושם האדיר שלה.

העוצמה והפאר החיצוני של זאת המצווה, נותנים לנו להבין את כובד משמעותה, מטרתה והשפעתה הרוחנית והערכית, רובד שאף תופס מקום מפורש בפסוקי התורה שבכתב על ההקהל "למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את ה' אלקיכם ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת", ועד להגדרתו של החינוך "עמוד חזק ויסוד גדול בדת".

ובד בבד, נפלאה בשקט הרועם שסובב לה שנות דור, מאז חורבן בית מקדשנו. נפלאה בזכר לה שנעדר, בדישה התורנית בה שלא ניכרה יתר על המידה בין כותלי בית המדרש, שעה שמצוות וסוגיות בקדשים, זרעים ומידות זוכים לתקנות חז"ל לזכרם ועיסוק תורני רחב שמניב ספרות ענפה.

ודווקא מצווה זו, עם כל העוצמה האדירה שטמונה בחיכה, נשארה עומדת בקרן זוית, עדי החלה להתנער מעט מן האבק בדורותינו האחרונים, עת החלה מגמת עיסוק הן בפנה התורני-תיאורטי של המצווה והן בפנה המעשי - האם אכן יש מקום וטעם לעשיית

זכר וציון למצווה זו היום, אף שראשונים לא נדרשו לכך.

אך ללא ספק, רענונות ותחיה מחודשת קיבלה בשנות נשיאותו של הרבי, הן מהפך התורני - הלכתי והן מהפך המעשי - אקטואלי.

תורתו של הרבי מאירה כל גישה וכל פרט במעמד ההקהל ומהותו, וההתהלכות לאורה במסילות הלכות ההקהל חוויה קסומה היא. מעומקי מהותה ועד פרטי דיניה השוליים, מפשטות מקראה ועד לניבחי סודותיה, לאורכה, לרוחבה ולעומקה, מציב הרבי יסודות ורעיונות נפלאים ומבהילים שמגנים אותה בהרמוניה עשירה ומרהיבה, עד כי נדמה כי כמה שיפה ויחודית נראתה, במבטינו השיטחי, הרי שפנים חדשות של עומק ורוחב חכמה, דעת והדר באו לכאן, שעה שהמלך גילה את ההקהל מחדש בתורתו.

ודרישותיו - הוראותיו של הרבי, כגון עריכת כינוסי הקהל, חינוך ילדי ישראל, הקהלת המחשבה דיבור ומעשה, 'הקהל' בתורה, הגעה אל המלך ב'הקהל', ועד לפתיחת מבצע חדש 'מבצע הקהל', הציבו והחיו את המצווה במוחו של כל חסיד.

בקובץ זה, השתדלנו לגעת הן בחלקה התורני ובחידושי המרכזיים של הרבי במצווה, והן בסקירת שנות ההקהל אצל המלך.

איננו מתיימרים להקיף את כל דברי ופעולות הרבי בעניין, אלא רק לתת חרך הצצה וטעימה אל האוצר העשיר, בבחינת 'טעמו וראו כי טוב ה', על מנת לעורר ולהגביר את 'הקאך' והחיות סביב המצווה וקיום הוראותיו של רבינו, 'איבערלעבן' הקהל בראיתו של כ"ק אדמו"ר ולהוסיף בליראה את הוי".

אנו בטוחים אשר תיכף ומיד נזכה זעהן זיך מיטן רבי'ן, וכמאמר הגמרא (סנהדרין צו, א) "במוצאי שביעית בן דוד בא", וקיום היעוד (ירמיהו לא, ז) "קהל גדול ישובו הנה" בביאת משיח צדקנו ומלכנו בראשנו.

"מעורר שהשנה שנת הקהל"
שייכות השנה כולה ל"הקהל"

6

4

דבר מלכות

ויקהלו אל-המלך
ביאת אנשים נשים וטף אל המלך ב"הקהל"

18

"זשמרו לעשות"
סקירה מקיפה על קיום זכר להקהל בתורת הרב

26

"המלך עומד ומקבל, וקורא"
שנות הקהל בצל רבינו

40

כל הזכויות שמורות
ועד תלמידי התמימים העולמי
יו"ר: הרב צבי הירש אלטיין
בארה"ק: הרב מנחם מענדל קנלסקי

המערכת:
bhlv773@gmail.com
784 Eastren Parkway, Suite 400
Brooklyn NY, 11213

מנהל המערכת:
ישראל בלוי

כתיבה ועריכה:
אלעזר הלוי חפר
אהרן שלמה זלמן מינצברג

מסייעים בעריכה:
ש.ב. אלטהויז
י.ז. גורליק
ח.י. הלפרין
ש. ליפקין

תודות:
הרב יוסף יצחק לו

קובץ זה מלווה בתמונות מרהיבות
וצבעוניות. תמונות אלו ניתנו באדיבות
"הארכיון החי" של חברת המדיה
Jewish Educational Media החב"דית
ותודתנו נתונה להם על כך.

עימוד ועיצוב: *Costas*

מקץ שנת השבע

והמצוות הם נצחיים. גם אותן המצוות הנוהגות רק בזמן הבית - תוכנן הרוחני הפנימי הוא בעל משמעות (במועד הקבוע של היום או השנה) לכל הזמנים ולכל המקומות, והדבר צריך לבוא לידי ביטוי ולהתבצע באופן מתאים (תפלות - באותו זמן של היום בו הוקרבו הקרבנות וכדומה).

מצות הקהל כללה שתי נקודות שממבט ראשון הן נראות כמנוגדות: מצד אחד נדרשה פעולה של "הקהל את העם, האנשים והנשים והטף וגרך אשר בשעריך", של כינוס כל בני העם, מן הנעלים ביותר ועד לנחותים ביותר, דבר המורה שכל אחד וכל אחת, מבלי להתחשב במעמדם ומצבם, שייכים לדבר, ואילו מצד שני נדרשה קריאת קבוצת הפרשיות הנבחרות מן התורה - על-ידי המרום בעם, המלך.

אחד ההסברים לכך:

התורה צריכה להחיות את כל אחד ואחד מישראל - ללא יוצא מן הכלל: אנשים, נשים, טף, גרים - להקיף את כל כולו ולחדור לכל מציאותו, במדה המלאה ביותר ובכל הפרטים, עד אשר כל חושיו חדורים בתורה ומצוות, באלקות.

כדי להשיג זאת במדה המלאה והעמוקה ביותר - נקראת התורה, בהזדמנות זו, ע"י המלך ש"אימתו עליך", הוא מעורר תחושה של אימה וקבלת עול המבטלת את ה"אני" ואת הישות של השומע.

המשמעות וההוראה שבמצות "הקהל" לכל

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תשכ"ו
ברוקלין, נ.י.

אל בני ובנות ישראל
אשר בכל מקום ומקום
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

נוסף על הענינים, דבר שנה בשנה, שכל חג, גם חג ראש השנה, מביא בכנפיו משנה לשנה - עניינים שגם אותם יש לראות ולחיות כחדשים, ככל עניני התורה והמצוות שהם חיוו וכוחו של איש ישראל ("כי הם חיינו ואורך ימינו"), והרי החיים הם תמיד חדשים ורעננים, גם באדם שחי שנים רבות -

ישנם דברים מיוחדים, הקשורים בשנים מסוימות, והם, לכן, בעלי משמעות מיוחדת באותן שנים.

שנת ה'תשכ"ז, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, היא שנה של "מוצאי-שביעית" (השנה שלאחר שנת השמיטה), בה מתוסף עניין מיוחד: מצות הקהל, שהיא "עמוד חזק וכבוד גדול בדת".

בזמן שהיה בית המקדש קיים היה צורך להקהיל בשנה זו, "מקץ שנת השבע", בבית-המקדש, את העם: אנשים, נשים וטף, כולל תינוקות רכים, לשם שמיעת שורה של פרשיות נבחרות מן התורה, שנקראו על-ידי המלך. דבר זה היה צריך להיעשות בהזדמנות הראשונה בשנה בה ישנה אפשרות להקהיל את העם (בחג הסוכות - כשבני ישראל עולים לירושלים).

למרות שמאז חורבן בית המקדש - עד לבנינו במהרה בימינו - אין נוהגת מצות הקהל, הרי התורה

אחד ואחת מאתנו: יש לנצל את ימי ההתעוררות של חודש תשרי, לשם הקהלת יהודים - אנשים, נשים וטף עד לתינוקות רכים - ב"מקום" קדוש, באווירה קדושה - ולנצל הזדמנות זו למטרה, שהיא יסודה של מצות "הקהל": למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את ה' אלקיכם, ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת.

זו חובתו המיוחדת של מי שהוא "מלך", גדול בסביבתו: רב בקהלתו, מחנך בכתתו, אב במשפחתו - להשמיע את דבר התורה והמצוות בחוגו, בחזק וברצינות, במדה שתיצור רושם עמוק והשפעה לטווח ארוך על השומעים, ובמדה שהדבר יורגש לא רק במשך חדש תשרי ולא רק במשך כל השנה, כי אם במשך כל שבע השנים, ממעמד "הקהל" למשנהו, השפעה שתבטא בחיי יום-יום, בהתנהגות על-פי תורה ומצוות ביראת שמים, ויחד עם זה - בשמחה ובטוב לבב.

ויהי רצון שהקב"ה - אותו מכתירים בני ישראל בראש השנה, למלך ישראל ולמלך על כל הארץ - יצליח לכל אחד ואחד בביצוע האמור במלוא המדה.

ודבר זה יקרב ויחיש את הזמן בו תקוים מצות "הקהל", על כל פרטיה, בבית המקדש, בביאת משיח צדקנו, בב"א.

בברכת כתיבה וחתימה טובה
לשנה טובה ומתוקה
מנחם שניאורסאהן

מעוֹדֵד שְׁהִשְׁנָה שְׁנַת הַקָּהֶל

מצוות הקהל במשך כל ימות השנה

א צורו שוואג אגמ ברג
-את בא נאמלע פויהא פגו'
אקטא את לא חד פקאגה היגאג

”מעורר” האנשים והנשים והטף...

הוספה זו של כ”ק אדמו”ר על ”שלשלת היחס” לשנת תשמ”א, מבטאת את אחד מחידושי העיקריים של רבינו בנוגע להקהל - אשר כל השנה כולה הינה ’שנת הקהל’.

בשורות הבאות, ננסה לסקור את המקורות ההלכתיים וההסבר לקביעה וחידוש זה של כ”ק אדמו”ר - שהשנה היא שנת הקהל.

בזמן שבית המקדש היה קיים, בחג הסוכות במוצאי שנת השמיטה, היו מתאספים בעזרה כל עם ישראל, אנשים נשים וטף - ומקשיבים למלך העומד על בימה של עץ וקורא בתורה פשוט המחזקות באמונה בה’ וביראת שמים. במעמד זה, חוו וחיו מחדש את מעמד הר סיני, שם עמדו כל העם כולו ”כאיש אחד”, ושמעו ”באימה וביראה” את ”כל דברי התורה הזאת”.

זמן ההקהל בבית המקדש היה במוצאי יו”ט הראשון של סוכות. בגמרא למדו זאת מן הנאמר בתורה ”בחג הסוכות . בבוא כל ישראל”. מכאן שעל הקריאה להתקיים בתחילת המועד - בבוא כל ישראל.

במידה ומסיבה מסויימת לא התקיים המעמד במוצאי יו”ט, יש מן האחרונים הסוברים שניתן להשלימו עד חצי החג - לפי שחציו הראשון של החג עדיין נקרא ’התחלת המועד’,

ויש שהוסיפו שבדיעבד ניתן להשלים עד לשמיני עצרת. אך לכל הדעות לא שייך לקיים את מעמד ההקהל לאחר חג הסוכות. מהיכן אפוא הגיע המושג של ”שנת הקהל”?

ובאמת, הביטוי ”שנת הקהל”, לא מופיע כלל בדברי הראשונים והאחרונים, ורק בתורת הרבי מופיע המושג לראשונה.

במשך השנים הפך הרבי את המושג לפשוט כל כך, עד שנראה שאין בו כל חידוש. הדברים הגיעו עד כדי כך, שבאחת השיחות במהלך שנת תשמ”א, בה כפי שצוטט לעיל - הרבי ”מעורר שהשנה שנת הקהל”, התבטא הרבי ”אף על פי וואס הקהל געווען בתחילת השנה, אין זמן פון חג הסוכות . . ווערט אבער דער גאנצער יאר אנגערופן שנת הקהל, כמנהג ישראל וואס תורה הוא”... [אע”פ שהקהל היה בתחילת השנה, בזמן של חג הסוכות . . אך כל השנה נקראת שנת הקהל, כמנהג ישראל ש”תורה הוא”...]

אך כפי חידושים רבים של הרבי, מוצאים אנו בזה שני קצוות - מחד זהו חידוש ייחודי של הרבי, אך מאידך בנוי הוא היטב על יסודות איתנים בדברי הראשונים והאחרונים ומוסבר בטוב טעם על פי תורת החסידות.

בתורת הרבי פזורים ביאורים שונים על פני שיחות שונות, ומוזכרים בתמציתיות בהערת הרבי במכתב כללי מו’ תשרי תשמ”ח. כאן ליקטנו מהם וערכנו אותם בצורה מסודרת לפי נושאים.

שנת היובל

על שמו - וממילא אותו הדבר עומד בתקפו גם כאשר מדובר אודות הקהל.

יתירה על כך הוסיף הרבי, בשנת הקהל יותר מתאים לקרוא לכל השנה על שם מעמד ההקהל מאשר ביובל, שכן "יובל" - תקיעת שופר, ישנה גם בזמנים אחרים כמו ב"ה שבכל שנה, ואילו מעמד ההקהל הינו מעמד שמתייחד דווקא בשנה זו.

בן דוד בא

בכמה מקומות בש"ס מכנים חז"ל את השנה השמינית בשם "מוצאי שביעית", כמו במסכת מגילה "במוצאי שביעית בן דוד בא". ולא רק בנוגע לזמן בשנה המגיע במוצאי שביעית ממש, אלא גם כאשר הכוונה היא לסוף השנה השמינית (כמו במסכת ערכין - שם מדובר אודות תשעה באב של "מוצאי שביעית"). הסיבה לכך היא, כי אכן ישנה נקודה משותפת בכל השנה; מהרגע הראשון של השנה ועד הרגע האחרון - מוצאי שביעית.

מכאן רואים, שכל השנה השמינית טומנת בחובה מאפיין והקשר אחד המאחד את השנה כולה - והוא מעמד ההקהל הנערך ב"מועד שנת השמיטה".

ובהערה במכתב כללי מו' תשרי תשמ"ח כותב הרבי: "ואולי עפ"י יומתק לשון הכתוב בנוגע לקביעת זמן הקהל מקץ שבע שנים במועד שנת השמיטה (וילך שם ח) וכפרשיי שם בשנה ראשונה. . . שנה שמינית. . . קורא אותה שנת השמיטה כו" - להדגיש שזהו"ע השייך להשנה".

אמנם, כל הנ"ל מסביר רק את האפשרות והשייכות לקריאת השנה כולה ע"ש מצות ההקהל המתקיימת בראשיתה. אך מהו ההסבר לכך?

בשנת תשמ"א - אז כאמור עורר הרבי ללא הרף על שנת הקהל, עלתה שאלה בקובץ "הערות התמימים ואנ"ש" - מאריסטאון, מהו המקור לקריאת כל השנה כולה על שם מאורע אחד שקורה בתחילת השנה.

אחד הבחורים העיר שם, שמצינו משהו בדומה לכך - שנת היובל הנקראת כולה ע"ש תקיעת השופר שבמוצאי יום כיפור באותה שנה. וכפי שכתב רש"י: "שנה זו מובדלת משאר שנים בנקיבת שם לה לבדה, ומה שמה? יובל שמה, על שם תקיעת שופר".

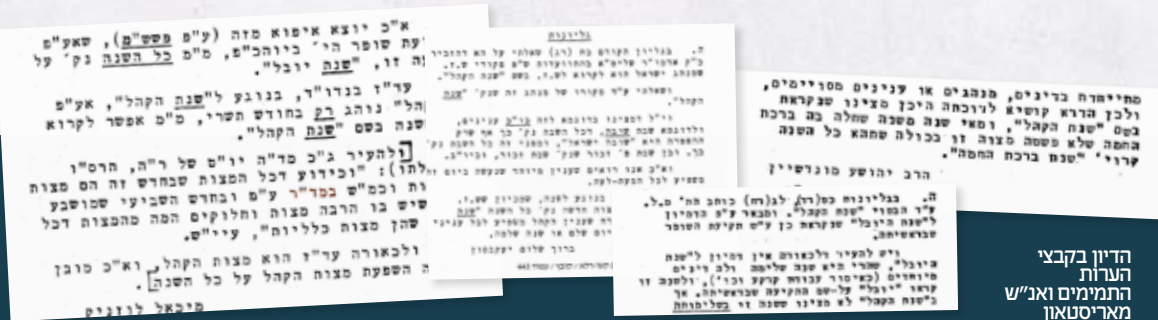
ובאמת, גם במאמר שנאמר ב"א ניסן באותה שנה (ד"ה בכל דור ודור) הביא הרבי במאמר המוסגר את ביאור זה - שקריאת שם כל השנה כולה ע"ש ההקהל היא בדומה למ"ש רש"י על "שנת היובל".

בגיליון שיצא לקראת שבת פרשת ואתחנן באותה שנה, העיר א' מאנ"ש בארה"ק שעל פניו אין דמיון בין שני הענינים, שכן בשנת היובל ישנם דינים מיוחדים השייכים לכל השנה, מה שאין כן בהקהל אין לכאורה כל ענין המיוחד לשנה כולה.

בהתוועדות באותה שבת התייחס הרבי לדיון האמור, הוזכר את כל השקלא וטריא, וכאשר הגיע לשאלה זו התבטא על כך ש"כמדובר כמה פעמים - יצא שמרוב החריפות שכחו על העיקר..."

והרבי הסביר: שם השנה הוא "שנת היובל", לא שנת השבע או שנת החמישים - שם המורה על השנה כולה, ואפילו לא שנת החירות או שנת הצמיחת וכדומה - שמות המורים על הדינים המיוחדים של שנה זו, אלא דווקא שנת היובל, שהוא כאמור מאורע יחידי שאירע בתחילת אותה שנה.

מכך רואים, שכאשר ישנו מאורע מיוחד בשנה - אף שאינו אלא פעם אחת בתחילת השנה, מתאים לקרוא לכל השנה

הדיון בקביעת
הערות
התמימים ואנ"ש
מאריסטאון

למען ישמעו ולמען ילמדו

"ושמרו לעשות" בקובץ זה, וכאן יוזכרו נושאים אלו באופן כללי בלבד.

בשיחה השביעית בפארבריינגען - שנערך כהמשך לשמחת תורה - החל הרבי לבאר את מהות קיום מצות 'הקהל' בימינו אלה:

ראשית אמר הרבי, שאמנם ישנם כמה תנאים הנדרשים לקיום מצוות הקהל בבית המקדש, אך ברוחניות ניתן לקיים מצוה זאת בכל אופן, ע"ד מאמר רו"ל "כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה" - אף שהלומד אינו כהן ולא נמצא בבית המקדש...

הפעם הראשונה בה הזכיר הרבי את המושג "שנת הקהל" הייתה בשנת ההקהל השלישית בנשיאותו - תשכ"ז. כבר בברכה בעת מסירת הפ"נ כללי בערב ר"ה הזכיר הרבי את היותה של השנה "שנת הקהל", אך רק בשבת בראשית ביאר והסביר את שייכותה של מצוות הקהל לכל השנה כולה.

הסבר זה מורכב מהבנה מהותית של גדר מצוות הקהל בכלל, ובימינו אנו בפרט. וכמפורט בהרחבה בסקירה

חגיגה על ידי הזרוע והביצה שמניחים על גבי הקערה, שדבר זה שייך רק בעת עריכת הסדר.

אך דברים אלו אמורים כאשר עושים זכר לדבר שנעשה באופן חד-פעמי ואינו נמשך לאחר זה; ואילו "הקהל" - אינו ענין חד-פעמי שמסתיים בקריאת פרשיות התורה ע"י המלך, שהרי מפורש בתורה שהתכלית הנמשכת מהפעולה של "הקהל" היא: "למען ישמעו ולמען ילמדו" . . ושמור לעשות את כל דברי התורה הזאת", וענין זה משפיע ובא בקיום המצות במשך השנה כולה.

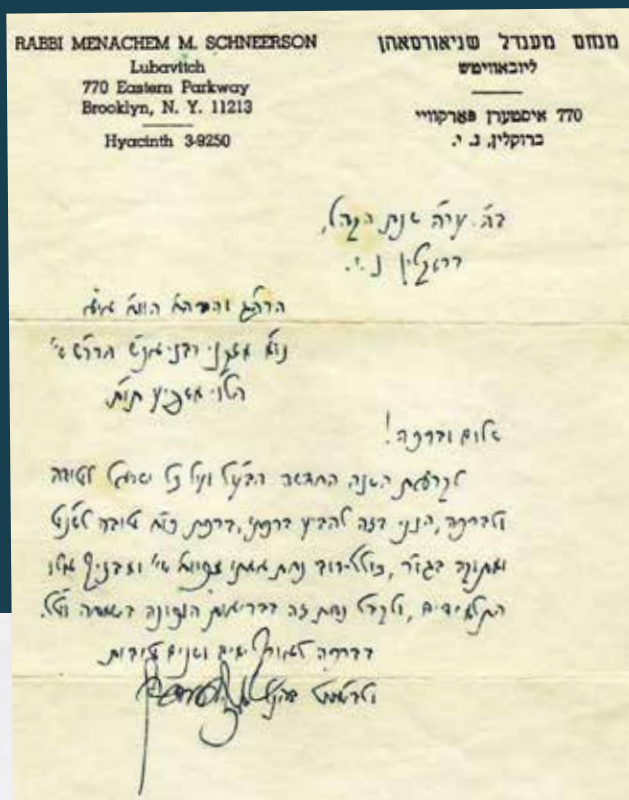
אם כן, גם היום יש לערוך מעמד 'הקהל' - "זכר למקדש".

לאחר ששלל כמה חששות העלולים להתעורר אצל אנשים בקשר עם עשיית "זכר להקהל", המשיך הרבי והניח את אבן היסוד למושג המחודש "שנת הקהל".

עשיית זכר ל'הקהל' יכולה להיות גם אחרי הזמן בו קיימו את מצות הקהל בבית המקדש.

אמנם בדרך כלל, עשיית זכר לדבר שייכת רק באותו זמן שבו הי' נעשה הדבר, וכמו בעשיית זכר לקרבן פסח וקרבן

במכתב ששלח הרבי למשפיע הרב שמואל לויטין בערב ר"ה תשל"ד, כתוב כולו בכתב ידו, כתב הרבי בראשו: ער"ה שנת הקהל

כלומר: קיום מצות הקהל בזמן הקבוע לכך - במוצאי יו"ט הראשון של חג הסוכות - היא רק הסיבה המביאה לעיקר ותכלית הענין שנעשה לאחר הזמן דהקהל, ולכן יש נתינת-מקום לעשות זכר להקהל גם לאחר הזמן דהקהל.

לאחר השבת שאלו המניחים כמה שאלות על הביאור האמור:

"נתבאר אשר שייך לעשות זכר להקהל גם אחרי ט"ז תשרי, כי התכלית בהקהל היא כמפורש בכתוב למען ילמדו גוי' לעשות את כל דברי התורה הזאת. וענין זה ה"ה גם אח"כ..."

שאלה: לכאורה אינו מובן,

(א) "למען ילמדו גוי' לעשות" היא לכאורה רק תכלית המצוה, אבל עשיית המצווה - ההקהלה, הרי יש לה זמן קבוע, והזכר ה"ה ל"הקהל"?

(ב) באם אזלינן אחר תכלית המצוה, הרי אין לזה הגבלה כלל, וא"כ אפשר לעשות הקהל גם בזמן אחר? בשנים שלאחרי מוצאי שנת השביעית?

באותה הזדמנות, השיב להם הרבי רק על שאלה אחת ששאלו, בהוסיפו מילים בציטוט הדברים שהביאו מהשיחה (האותיות המודגשות הן הוספת כ"ק אדמו"ר):

"נתבאר אשר שייך לעשות זכר לקהל גם אחרי ט"ז תשרי, כי התכלית שנמשכת מהפעולה דהקהל (בלי הפסק בנתיים, כמובן) בהקהל היא כמפורש בכתוב למען ילמדו גוי' לעשות את כל דבר התורה הזאת. וענין זה ה"ה גם בא אח"כ."

בפשטות כוונת הרבי כאן היא לתרץ את שאלתם הראשונה של המניחים. בשאלתם הניחו, כי ה"למען ילמדו" הינו חלק צדדי ותוצאה מהמצוה עצמה - הקהלת כל עם ישראל. ועל כך השיב הרבי, כי ה"למען ילמדו" אינו רק תוצאה גרידא מההקהל, אלא המשך ישיר ("בלי הפסק בינתיים, כמובן") וחלק מההקהל, וענין זה בא אח"כ - במשך כל השנה.

אך שאלתם השניה של המניחים - מה ההבדל בין השנה השמינית לשאר השנים, נותרה לפי שעה ללא מענה.

רק בהתוועדות י"ט כסלו התייחס הרבי בפומבי לשאלה זו, וכך ביאר: הן אמת, שמצד סברא זו שתוצאת ההקהל היא פעולה נמשכת הרי ענין זה שייך לכל שבע השנים עד להקהל הבא, אך מכך שלשון הכתוב היא "מקץ שבע שנים" מובן, שזהו ענין שייך ל"שנים" של השמיטה. והיות שבמניין השמיטה מונים לפי "יחידות" של שנים ולא של חודשים או שבועות, לכן בשנה שלאחר השמיטה, פעולת ההקהל שנעשית בתחילת השנה משפיעה בכל השנה כולה ביתר שאת ועוז מאשר בשש השנים שלאחרי זה.

היינו, אף על פי שזוהי פעולה נמשכת עד להקהל הבא, בכל אופן ישנו חילוק בין השנה בה התקיים מעמד ה'הקהל', לבין שש השנים שלאחרי זה. וכשם שמצות הראי' של חג הסוכות של שנה זו, מחולקת ממצות הראי' של סוכות בשנה הבאה, שכן מצות הקהל קשורה למצות ראי' שבחג הסוכות, ועד שכמה פרטים ממצות הקהל נלמדים ממצות ראי' וכמה פרטים ממצות ראי' נלמדים ממצות הקהל - וכפי שלומדת הגמרא במסכת חגיגה, הנה מובן שכשם שהוא במצות ראי' כן הוא גם בנוגע להקהל - שישנו חילוק בין השנה בה מתקיים ההקהל לשנים שלאחרי.

ובפרט, מוסיף הרבי, לפי דברי מפרשי התורה המסבירים את טעם קיום ההקהל במוצאי שמיטה, מאחר שבשנת השמיטה "שבת להוי'" היו פנוים להקדיש זמן ללימוד התורה, לכן בסיום שנת השמיטה היו כולם מוכנים למצב זה של "הקהל את העם", באופן שתהיה אחרי זה הפעולה של "ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת" - הרי זה שייך במיוחד לשנה הסמוכה לשמיטה.

באופן דומה הסביר הרבי בסוף אותה שנה - בשבת פרשת מסעי: דהן אמת שהקהל פועל על כל שבע השנים הבאות, אך זוהי רק "הארה", ואילו עיקר ענין ההקהל הוא באותה שנה.

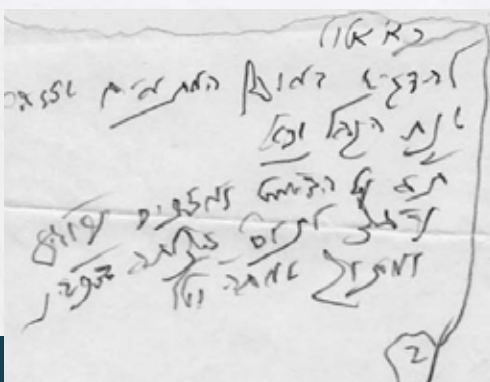

שאלת המניחים ומענה הרבי

ואילך" - ובפרט בשנה זו, שנת השבע והכנה לשנת וענין הקהל את העם האנשים והנשים והטף גוי למען ישמעו גוי את כל דברי התורה הזאת - יתעורר כל אחד ואחד

ולהעיר, שלדבר זה מצינו מקור כבר בפירוש האבן עזרא והחזקוני על הפסוק "למען ילמדו", בו כותבים הם "מקץ שבע שנים וגוי בתחילת השנה למען ילמדו כל השנה".

מענה כ"ק אדמו"ר מכ"א אלול תשמ"ז:

להדגיש באופן המתאים שזוהי שנת הקהל וכו'

ת"ח על הבשוי"ט ואזכיר עוה"פ עה"צ לתוס' הצלחה בכה"נ ומתוך שמחה וט"ל

משך השנה

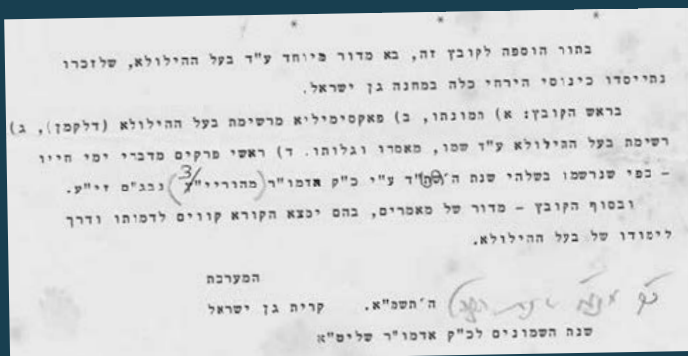
מלבד החידוש הנזכר של 'שנת הקהל', מצינו בתורתו של הרבי התייחסויות שונות למשך הזמן של השנה - ממתי מתחילה שנת הקהל ופעולותיה ועד מתי היא משפיעה, וכדלקמן:

חמישה עשר באב

בשיחת ט"ו אב תשמ"ז עורר הרבי כי "יש להתחיל כבר בהכנות לשנת הקהל - כדי שהעניין ד"הקהל" יהי באמיתיות ובכל ה"שטורעם". וההכנה לזה - מעין ודוגמת זה - להקהיל קהילות ברבים, "ברוב עם" . לשם התחזקות והוספה בלימוד התורה . . תוספת הידור בקיום המצות".

גם במכתב כללי-פרטי מחמשה עשר באב תשל"ג כותב הרבי: "ויהי רצון אשר ביום זה דחמשה עשר באב ו"מכאן

וִיכָתֵב מִרְדְּכִי אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה

בביטוי 'שנת הקהל' השתמש הרבי לא רק בשיחותיו הק', אלא הוסיף אותו גם להוצאות ספרים ופרסומים שונים. לפנינו דוגמאות שונות

בקובץ שיצא לירחי כלה בשנת תשמ"א הוסיף הרבי את התאריך לפתח דבר: כ"ף מנ"א שנת הקהל

בכ"ף מר-חשון תשמ"ח חילק הרבי את קונטרס "החלצו", ולכבוד זה הודפס בהוצאה מיוחדת. לפנינו הוראת הרבי לנוסח השער, בה מורה לציין בשער "שנת הקהל":

הוצאה מיוחדת

דקו' החלצו

בהשער בשוליים

שנת הקהל

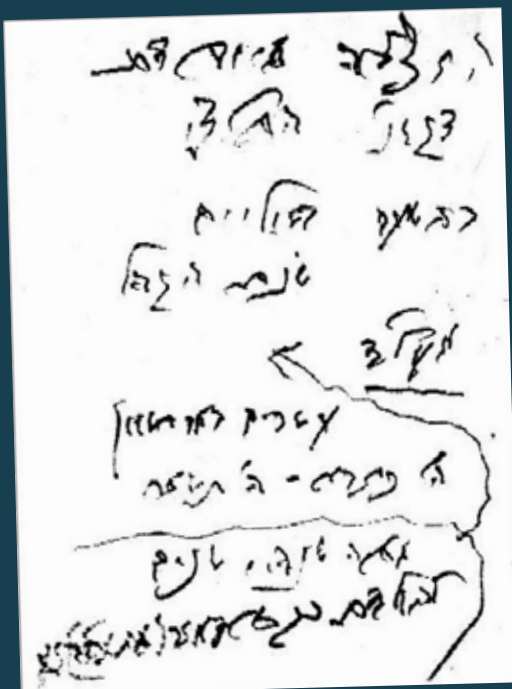
מעל"ד

מאה שנה... [עשרים ושבע] שנים

להולדת כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע

עשרים במרחשוון

ה'כתרא - ה'תשמ"ח

גבריאל" אשר השנה היא "שנת הקהל" כתב כ"ק אדמו"ר: "חשש שיעורר תמי" (יורהא?) ללא תועלת, משא"כ אסיפות הקהל בד"ת".

מעניין לציין, כי במענה אל הרב גבריאל ציננער - ששאל בקשר עם "גודל הרעש אשר הרעיש כ"ק אדמו"ר שליט"א אודות עניין הקהל", האם כדאי שיכתוב בהקדמת ספרו "נטעי

מאיתנו בתוככי כל ישראל להוסיף בתורה ובמצוות, הן בנוגע לעצמו והן בהשפעה על זולתו.

חודש אלול וימי הסליחות

בסוף שנת תשל"ג עורר הרבי כמה פעמים על הצורך לאסוף ילדים ולערוך עימם כינוסים ולהשתדל בחינוכם (ראה בארוכה בקובץ זה בסקירה "והמלך עומד ומקבל וקורא"). בשיחת שבת פרשת תבוא, ח"י אלול תשל"ג, קישר זאת הרבי עם "הקהל", וכך אמר הרבי: "מאחר שהשנה הבע"ל היא שנת הקהל, בה נאמר "הקהל את .. האנשים והנשים והטף", הנה דבר טוב ונכון שבימי אלול ובפרט בימי הסליחות (וטוב שיהי' ביום הראשון דסליחות, שהוא יום הראשון של השבוע שחל בו ר"ה - לפי קביעות שנה זו - ובאם אפשר פעם אחת בשבוע זה ופעם אחת בימי הסליחות), יארגנו "הקהל" לילדי ישראל, דהיינו לאסוף ילדים קטנים ("טף"), בין בנים ובין בנות, ועאכו"כ אלו שגדולים מטף..."

בי"ד אלול תש"מ, בכינוס לילדי הקעמפים, התבטא הרבי: "מיינ הצעה און בקשה, בקשה כפולה ובכל לשון של בקשה" לעשות כינוסים "קליינע "הקהל" פון קינדער" - [הקהלים קטנים של ילדים] שלוש פעמים: פעם אחת לפני ראש השנה, פעם נוספת בעשרת ימי תשובה והפעם השלישית בחג הסוכות.

צום גדלי

בצום גדלי תשמ"ח אמר הרבי, שעם היות ששנת הקהל מתחילה תיכף מהיום הראשון של השנה, הראש של השנה, אך רק בצום גדלי ניכר באופן גלוי שזוהי שנת הקהל.

והביאור בכך, כיון שהתורה מגדירה את זמנה של הקהל בכך שהיא אחרי שנת השמיטה, ואימתי ניכר ההבדל בין שנת השמיטה לשנה שאחריה, כאשר ישנה **עבודה בשדה**, אי לכך, דווקא בצום גדלי - שהוא היום הראשון המותר במלאכה בשנה השמינית ניכרת ה"כניסה" לשנת הקהל.

#219872, JEW

#10714, Levi Pridem, JEM

קרוב לאלפיים שנה...

על פי זה הוסיף הרבי נקודה מעניינת: כיון שמצות הקהל תלויה בבית המקדש, הרי שההכנה לשנת הקהל היא במשך כל הזמן בו מתכוננים לבנין בית המקדש . . שמצפים לו **קרוב לאלפיים שנה**, וצועקים "עד מתי" ואף על פי כן עדיין לא בא!...

כלומר, כל זמן שמחכים ומתכוננים אנו לבנין בית המקדש - הרי זו הכנה וחלק ממצות הקהל...

בפרשת לך לך תשמ"ח דיבר הרבי על כך שהשנה היא שנת הקהל, והוסיף: "ולהעיר, שגם הזמן שלפני חה"ס נקרא "שנת הקהל" - דאף שעדיין לא נתקיימה מצות הקהל, מ"מ, מתחילה כבר **ההכנה** לקיום מצות הקהל בח"הס".

בנין המלכות

כמו כן בשיחת שבת פרשת מסעי תשכ"ז אמר הרבי, שכיוון שהקהל מתחיל במוצאי יו"ט הראשון של סוכות, נמשכת "שנת הקהל" עד לחג הסוכות הבא.

כל הימים אשר אתם חיים על האדמה

כמוזכר לעיל, "הארה" מהקהל נמשכת עד שנת הקהל הבאה, כיון שהשפעתו - "למען ילמדו" - ממשיכה גם לאחר סיום שנת הקהל.

דבר זה בא לידי ביטוי במיוחד בשיחותיו של רבינו לאחר "שנת הקהל" תשמ"ח.

החל מראש השנה ה'תשמ"ט עורר הרבי על כך שאף ש"שנת הקהל" כבר עברה, יש להמשיך ולפעול בכל עניני הקהל גם בשנה זו.

כך במהלך השנה חזר הרבי ללא הרף על כך ששנה זו היא המשך לקודמתה, וככל ענייני קדושה שבהם "מעלין בקודש", יש להמשיך את כל הפעולות, ולערוך כינוסי הקהל וכו'.

גם בשנים הבאות - עד לתשנ"ב - הזכיר הרבי פעמים רבות שמגיעים משנה שיש בה מעלה מיוחדת - "שנת הקהל".

במכתב כללי מימי הסליחות תשכ"ז מעורר הרבי על עשיית חשבון נפש ברוח הקהל, במחשבה דיבור ומעשה כהכנה להכתרת המלך - "בנין המלכות" בראש השנה. וקשר הדוק יש ביניהם - לפי שענינו של 'הקהל' במשמעותו הרוחנית, דורש ומזכיר לאדם לאסוף את כל מחשבותיו, דיבוריו ומעשיו, ולרכזם ב"בית המקדש" הפנימי שלו, תוך התמסרות מלאה לדבר המלך - הקב"ה.

בשבת פרשת האזינו - שבת תשובה תשכ"ח אמר הרבי, כי ישנם השואלים אשר לפי דברים אלו, לאחר ראש השנה בו נפעל בודאי הענין של "תמליכוני עליכם", לא שייכת העבודה של הקהל.

ע"כ ענה הרבי: ראשית, על פי דברי אדמו"ר הזקן בלקוטי תורה - גם יום כיפור נקרא ראש השנה, ומזה מובן שעד יום כיפור שייך העניין של הקהל בתור הכנה לבנין המלכות.

עוד הוסיף הרבי, כי בכל חג ויום טוב, העניינים המיוחדים של החג ממשיכים עד לרגל הבא. וכאשר ישנו עניין מיוחד שהוא רק פעם בשנה - כמו יום כיפור שהוא "אחת בשנה", נמשך הוא על פני כל השנה עד הגיע עת מועדו בשנה הבאה.

ומזה מובן גם בנוגע להקהל שבחג הסוכות - שענין זה נמשך על כל השנה כולה, עד לחג הסוכות בשנה שלאחריה.

על פי הוראתו של הרבי לקיים כינוסי הקהל גם לאחר שנת הקהל, ערכה הנהלת הישיבה ב-770 כינוס הקהל ביום ב' באייר תשמ"ט. בכינוס שערך כשעה, דיברו משפיעי הישיבה, המשיגחים וכו'. לאחר הכינוס הכניסה הנהלת הישיבה דו"ח לרבי אודות הכינוס. הרבי מתח קו וחץ מתחת לתאריך הדו"ח - ב' אייר ת"ת שבת"ת, והקיף בעיגול את משך הזמן של הכינוס - התחילו בשעה 6 ערב עד שעה 7 וכתב: "לכאורה שעה שלימה - אבל "לכאורה" אין בזה "לכתחילה אריבער" ושל שבעה עסקנים!"

ויקד-הל אל-דמלד

ביאת אנשים נשים וטף
אל הרבי בשנת הקהל

”מיום

שחרב בית המקדש וקדשי קדשים, עד אשר ירחם השי”ת וישלח לנו גואל צדק אשר יקבצנו . . הנה ליובאוויטש היא ירושלים שלנו, והבית כנסת שכ”ק אדמו”ר מתפלל בו הוא בית המקדש שלנו, והחדר שיושב בו כ”ק אדמו”ר הוא הקדשי קדשים שלנו, וכ”ק אדמו”ר הוא הארון – אשר בו לוחות תורת השם יתברך – שלנו.”

במילים אלו, הסביר אז אב חסיד לבנו – לימים הרה”ח ר’ אברהם דוד מבוברויסק – את משמעותה של הנסיעה לרבי והכניסה ליחידות, עת הביאו בפעם הראשונה להסתופף בצילו של כ”ק אדמו”ר הצמח צדק, בשלהי שנת תקצ”ב.

מני אז ועד היום, מילים אלו מהדהדות במוחו של כל חסיד בשעה שנוסע לשהות בצל קורתו של רבו.

ואם הדברים כך בכל שנה שהיא ובכל עת בה, מקבלים הם משנה תוקף כאשר מדובר ב’שנת הקהל’, אשר בשנים כתיקונן היו כל בני ישראל, אנשים נשים וטף נקהלים ובאים כולם יחדיו לבית המקדש, לשמיעת פרשיות המעוררות ביראת שמים.

והיום, ”מיום שחרב בית המקדש וקדשי קדשים, עד אשר ירחם השי”ת וישלח לנו גואל צדק אשר יקבצנו מארבע כנפות הארץ ויוליכנו לארץ ישראל” הנה ליובאוויטש היא ירושלים שלנו, ובית חיינו הוא בית המקדש שלנו. אשר על כן, ברור ופשוט הדבר כי בשנת ”הקהל”, יש להיקהל אנשים נשים וטף לחסות בצילו של רבינו.

אינן זה סתם ’הרגש’ חסידי גרידא. זכינו והרבי התבטא בעצמו, אם בשיחות אם ביחידויות או אפילו במעשיו, והדגיש את חשיבות ההגעה אל המלך בשנת ’הקהל’.

אף שיתכן וישנם מדברים אלו שמפורסמים הם בשער בת רבים, לא נמנענו מהביאם כאן ולקבצם לפונדק אחד, על מנת שקריאתם שוב, תחדד ותעמיק את החיות וה’קאך’, ותביא ל’מעשה רב’ בביאת והבאת כל אחד ואחד מבני ישראל אל המלך בשנה זו.

...

הרה”ח טוביה שי’ בלוי נסע אל הרבי בחודש החגים תשל”ג. במכתב שהכין לפני הכניסה ליחידות, כתב שהוא מקווה שגם רעייתו וילדיו יזכו להגיע ולחוות את הביקור אצל הרבי. תגובת הרבי הייתה מפתיעה (תרגום חופשי): ”הרי השנה הבאה תהיה ’שנת הקהל’. מן הנכון היה שכולם יבואו הנה לחודש תשרי, שאז יוכלו לקבל כל אחד כדרכו – אם בדרך פנימית אם בדרך מקיפה – מהעניינים שמסביב”.

מספר הרב בלוי: ”צריך להבין שבאותם ימים, נסיעה מהארץ לאמריקה לא הייתה עניין פשוט וקל כמו היום, וגם המחיר היה יקר בהרבה. בשנים מאוחרות יותר זה נהיה נפוץ שנסעו משפחות שלמות לשנת הקהל, אבל בתקופה ההיא, אני חושב שזה היה תקדים. מעולם לא הייתי משופע בפרנסה, אך על אף הקושי התקציבי, לאחר הוראה כזו מפורשת מהרבי, כמובן שהגענו לחודש תשרי תשל”ד בהרכב משפחתי מלא”.

ר' טוביה בלוי עובר אצל הרבי

ר' אפרים וולף עובר אצל הרבי

במשך השנים אירע מספר פעמים, לפי קריטריונים מסויימים או לאנשים פרטיים, שהרבי הורה למזכירות לממן חלק או את כל הוצאות הנסיעה.

בי"ט סיון תשל"ב הורה הרב חדקוב לר' אפרים וולף לפרסם "שמהיום והלאה נפסק עניין התשלומים עבור הוצאות הנסיעה לכ"ק אד"ש, ולפרסם זאת קודם הנסיעה כדי שלא תהייה אח"כ טענות ותביעות".

אם כן, הוראה זו של שלהי תשל"ג הייתה המשך להודעת הביטול על ההחזרים שניתנה בתשל"ב.

בה' חשוון תשל"ד קיבל ר' אפרים וולף הוראה מפתיעה. וכך כותב הוא בסכמו את שיחת הטלפון שהייתה לו עם הרב חדקוב: "בנוגע להוצאות הנסיעה, אם כי שמקדם היתה הוראה בקשר זה [היינו ההוראה מאלול תשל"ג], אולם כעת יש הוראה מיוחדת, ובהקדם שענין שנת הקהל... הגם שענין הקהל אין בגשמיות אבל ברוחניות ישנו הענין. לכן יש הוראה ע"ד אלה שהשתתפו בהקהל, אלו שבאו לחודש תשרי או שבאו במיוחד... ורק אלו שבאו לחודש תשרי או לזמן הקהל..."

כאן מנה הרב חדקוב סולם תשלומים שונה בין עולים חדשים שיקבלו לפי עלות הקבוצה. מורים, עסקנים, רבנים ותלמידים שהגיעו לחודש תשרי שיקבלו חצי מההוצאות, וכל אלו שלא נכללים בקטגוריות אלו שיקבלו מענק של 180 לירות.

בהתוועדות שבת בראשית דיבר הרבי אודות מצוות הקהל, שיחה למדנית עמוקה בתור השתתפות ב'כינוס תורה', שלאחר מכן הוגהה והודפסה בלקוטי שיחות, בה חקר על מי מוטלת חובת ה"הקהל" - על המלך או על הציבור?

כפי הסדר שהיה אז, בסוף חודש תשרי, לפני הנסיעה חזרה לארץ הקודש, נכנסה משפחת בלוי אל הרבי ליחידות. להפתעתם הרבה, לקראת סוף היחידות אמר הרבי: "הרי דיברנו שייתכן וחובת ה'הקהל' היא על מי שבאים אליו... ולכן אסייע בכיסוי עלות נסיעתכם". הרבי הורה להם לגשת למזכירות שם ישלמו להם את החזר ההוצאות.

אולם משפחת בלוי לא הייתה היחידה שזכתה להפתעה שכזו.

בשלהי שנת השמיטה - חודש אלול תשל"ג, שוחח ר' אפרים וולף ע"ה בטלפון עם הרב חדקוב. בשיחה הורה לו הרב חדקוב "להכריז ולפרסם בין כל אלה הנוסעים לחודש תשרי בלי יוצא מן הכלל, שלא יחשבו שיתנו להם הוצאות הנסיעה ושידעו ע"כ מראש. למסור על כך ביחוד לאלו שמוכרים כרטיסים וללייבוב [הרב ישראל לייבוב, יו"ר צא"ח], שלא יטעו אחר כך ושיהי' כתוב וחתום".

שבוע לאחר מכן בירר הרב חדקוב האם ר"א וולף קיים את הוראתו, וביקש לדעת להיכן בדיוק נשלחו מכתבים המודיעים על כך שלא תינתן השתתפות בהוצאות.

לאמיתו של דבר הוראה זו מהווה המשך ל'פרשיה' שהחלה מספר שנים קודם לכן:

הרב חדקוב בחדרו הק' של הרבי

בימה מיוחדת שנבנתה עבור אותו החודש. אף שהסיבה הפשוטה הייתה ריבוי האורחים שהגיעו וההרחבה החדשה שנעשתה ב-770, החסידים קישרו זאת לכך שבהקהל המלך עומד על בימה של עץ...

מאורע נוסף יוצא מגדר הרגיל, המלמד על יחסו המיוחד של הרבי על משמעותה של ההגעה להסתופף בצילו בשנת הקהל, אירע בסוף שנת הקהל תשמ"א. את התוועדות ערב ראש השנה פתח הרבי באמירת מאמר חסידות - שלא כמו בכל התוועדות בה היה מתחיל הרבי בדרך כלל באמירת שיחה.

בהמשך הדברים הסביר הרבי את פשר השינוי: היות והשנה היא שנת 'הקהל', בה היו מתאספים כל ישראל בעזרה, וה'הכנסת אורחים' כלפיהם התבטאה לא בהגשת מאכל ומשקה, אלא בשמיעת קריאת התורה מפי המלך. בכך הסביר הרבי, כי "עד"ז מובן בנוגע לענייננו - אמירת המאמר

במענה בכתב יד קודש הדגיש הרבי שהחזר ההוצאות לתלמידים הוא רק לאלו שבאו לחודש תשרי ולא לאלו שבאו לכל השנה.

על מנת למנוע טענות - או בנוגע לכאלו שלא קיבלו, או ששובצו בקטגוריה לא מתאימה - הורה הרב חדקוב לשלוח אליו אחר כך רשימה מכל אלו שקיבלו השתתפות בנסיעה.

לאחר שינוי הסדר בחודש תשרי של שנת הקהל, נפתח הפתח ושוב חזר הסדר שישנה השתתפות בהוצאות. ראשית טיפין טיפין ולא בצורה עקבית, תחילה בתשרי תשל"ה ולאחרי זה בתשל"ח, ועד שהונהג הסדר - בחודש תשרי תש"מ - אשר מידי שנה בשנה הנוסעים לרבי היו מקבלים השתתפות של כ-100 דולר בהוצאות הנסיעה (מלבד מקרים ואישים חריגים).

מעניין לציין, כי בחודש תשרי זה של שנת 'הקהל' תשל"ד, הייתה זו הפעם הראשונה בה עמד הרבי בעת התפילות על

דלעיל, ובפרט ע"פ המבואר במפרשים שבזמן שאין מלך בישראל, מוטל החיוב ד"הקהל" על הגדול שבעם כו'. ובמקום שאין גדולים וכו'..."

ולכן, כאשר נפגשים יהודים לאחר הפסק זמן, יש לכבדם באמירת דברי תורה של פנימיות התורה, באופן שיוכלו להבינם ולהשיגם...

"ובניהם.. ישמעו ולמדו"

בחודש תשרי תשל"ד הגיע הרב **דב טייכמן** ע"ה - אז מקרית גת, יחד עם רעייתו אל הרבי. בהיכנסם לייחידות קודם נסיעתם ארצה, אמר להם הרבי בתמיהה: **"מ'שטורעמ'ט זיך דאך וועגן שנת הקהל - וואו זיינען די קינדער?!"** [- הרי עושים 'שטורעם' ורעש אודות שנת הקהל - היכן ילדיכם?!...].

אח"כ הוסיף הרבי, תוך תנועת ביטול בידו הקדושה: **"גו, זיי זיינען דאך ניט שולדיק..."** [- הם הרי אינם אשמים], ונתן שטרות של דולרים לצדקה עבור הילדים.

בשנת הקהל הבאה, תשמ"א - הגיעה כמובן המשפחה כולה לחצרות קודשנו...

אורח נוסף שהוזמן בשנה זו, הינו ר' זלמן יפה ע"ה: כאשר ניגש ר' זלמן להיפרד מהרבי לאחר ביקורו בחצרות קדשנו בחג השבועות של שנת תש"מ, אמר לו הרבי: "תזכור לבוא לכאן לשנת הקהל, עכ"פ לסוכות, ואפשר קודם..."

"ויקהלו כל עדת בני ישראל"

מ'שנת הקהל' אחת לבאה אחריה חלחלה לקהל החסידים ההבנה כי יש להגיע ל'הקהל' אל המלך, וזרם האורחים שהגיעו לשנת הקהל הלך והתגבר. וכך מתואר בא' היומנים

משנת תשמ"א: "הדבר המיוחד שבשנה זו שמשך ל-770 את כל ההמון, הוא היותה של שנה זו שנת 'הקהל'. מצות 'הקהל', כידוע, באה לידי ביטוי בהתקהלות כל העם, אנשים נשים וטף, לבית המקדש בחג הסוכות, ושם היה המלך קורא בתורה "למען ישמעו ולמען ילמדו .. ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת".

מובן אפוא, שכלל שהלך והתקרב חג הסוכות עלה וגבר המתח ב-770, בד בבד עם התגברות זרם האורחים שהתנקז ל-770 מכל קצוי תבל..."

תופעה זו התעצמה ביתר שאת בהגיע שנת הקהל תשמ"ח. 770 היה מלא בחסידים שהגיעו יחד עם בני משפחותיהם לחסות בצילא דמהימנותא.

תשרי תשל"ד

#100718, JEM

ר' זלמן יפה עובר אצל הרבי

התייחסות יוצאת דופן במינה הייתה לאחר חודש תשרי. בשיחת שבת פרשת לך לך, ח' חשוון, אמר הרבי: "ענין נוסף שביקשתי שיפרסמוהו - בקשר ובשייכות לשבעה במר-חשוון: "...נתינת יישר כח לכל האורחים שליט"א, אשר, הרגש החסידי שלהם האיר בהם בגילוי ובא לידי פועל ממש, לקיים את ה"לך לך מארצך גו'" כדי להיות בד' אמותיו... של נשיא הדור, כ"ק מו"ח אדמו"ר, במשך הזמן ד"הקהל", "הקהל את העם האנשים והנשים והטף" (חג הסוכות) - עכ"פ שעה אחת או יום אחד, ועל אחת כמה וכמה אלה שהיו כל משך חג הסוכות, ובמיוחד - גם המשכו עד שבעה במר-חשוון."

בחלק שלא נכנס לשיחה המוגהת, התבטא הרבי במילים בלתי רגילות כלל: "ישנם אמנם כאלו שלא באו, אלא נשארו לשבת ב"חור" שלהם ("געבליבן זיצן בא זיך אין קאטור"). בדמיינם לעצמם שיושבים בארמון המלך... וכך "העבירו" ("אָפּגעשטאַכטעט") את כל משך "זמן שמחתנו". ומובן גודל הרחמנות עליהם, ובמילא, גדול יותר הצורך לעודדם כו' שלא יפלו ברוחם..."

מעניין לציין, כי בשנת תשמ"ט הזכיר הרבי כמה פעמים שהיות ושנה זו הינה 'שנת העיבור', בכוחה להשלים את כל מה שהחסירו בשנה שעברה - תְּשׁוּמָה וְתִשְׁמָח ו"הקהל". חסידים רבים הבינו מכך כי אפשר 'לחטוף' ולהשלים גם את ההגעה למלך בהקהל, ואכן בשמחת תורה תשמ"ט 770 היה מלא על גדותיו...

ממדים של הקהל

הרב חיים בנימיני ע"ה, שליח כ"ק אדמו"ר בפטרופוליס שבברזיל, הגיע בשנת הקהל תשמ"ח להשתתף בכינוס השלוחים העולמי הראשון, שהתקיים בר"ח כסלו באותה שנה.

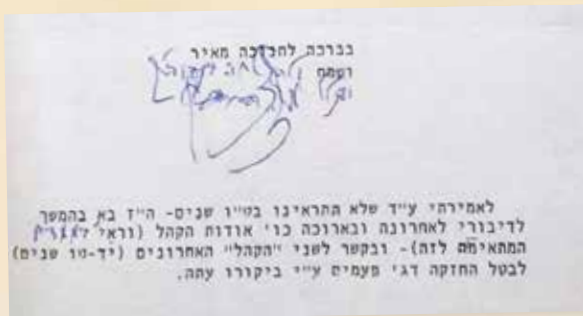
במהלך הכינוס חילק כ"ק אדמו"ר קונטרס מיוחד לכל השלוחים, ובו מאמר ד"ה 'ושבתי בשלום אל בית אבי'. כאשר עבר הרב בנימיני, נתן לו הרבי קונטרס, ומיד קרא לו שוב ונתן בידיו קונטרס נוסף, באומרו בחיוך: **"פאר די פופצן יאר וואס מ'האט זיך גיט געזעהן!"** - עבור חמש עשרה השנים שלא התראינו].

לשמע דברי הרבי, השתומם הרב בנימיני מאוד, כיון שזכה להיות אצל הרבי מידי שנה-שנתיים, ולא הצליח להבין למה ירמזון מילותיו הק'.

הרב בנימיני החליט לכתוב על כך לרבי ולשאל לכוונתו הק', וכעבור זמן קצר קיבל את המענה:

לאמירתי ע"ד שלא התראינו בט"ו שנים - ה"ז בא בהמשך לדבורי לאחרונה ובארוכה כו' אודות הקהל (וראי' בממדים המתאימה לזה) - ובקשר לשני "הקהל" האחרונים (יד-טו שנים) - לבטל החזקה דג' פעמים ע"י ביקורו עתה.

כלומר, הרבי החשיב את אי-הגעתו של הרב בנימיני לבית חיינו בשנות הקהל כשבע שנים בהן לא התראה עמו, מצד חשיבותה המיוחדת של שנה זו.

מענה כ"ק אדמו"ר לרב בנימיני

תשרי תשמ"א

"חשובה לעשרה"

מצות הקהל בזמן הזה

מצוה הדומה למת מצוה..

גדול בדת", לא מצינו תקנת חכמים הקובעת כי יש לעשות לה זכר.

נמצא אמנם בדברי חלק מהראשונים עשיית דברים מסוימים כזכר להקהל כפי שיפורט להלן, אבל גם הם אינם מציעים עריכת מעמד הקהל.

הראשון שנדרש לסוגיה זו, היה האדר"ת - הרב אליהו דוד רבינוביץ' תאומים. בשלהי חודש מנחם אב של שנת השמיטה תרמ"ט, לקראת מועד הקהל בשנת תר"נ, הוציא לאור בעילום שם קונטרס בשם "זכר למקדש".

הקונטרס מחולק לשני חלקים. חלקו הראשון הנקרא "אות זכרון" ומהווה כעין הקדמה וסיכום לקונטרס עצמו, וחלקו השני - הנפרס על פני חמישה פרקים. כתיבת הקונטרס נבעה ממה שכותב בעצמו - "קנאתי קנאה גדולה למצוה זו, וכדברי... שיחזור אחר מצוה הדומה למת מצוה..."

אם נרצה לפרק ולמנות בכללות את התנאים הבסיסיים של מצוות ה'הקהל', נמצא בידינו שלושה: זמנה - שנת השמיטה, מקומה - בית המקדש, ומלך המקהיל וקורא בתורה. ובלשון הכתוב "במועד שנת השמיטה... במקום אשר יבחר... תקרא את התורה הזאת".

כיוון שכך, הנה משחרב בית המקדש, ולשיטות מסוימות עוד קודם לכן, כאשר בטלה שמיטה מדאורייתא - בטל קיום מעמד ההקהל בבית המקדש.

תקנות שונות נתקנו לזכר המקדש ועבודותיו ע"י רבי יוחנן בן זכאי. ביניהן, נטילת ארבעת המינים במשך כל שבעת ימי החג, כריכת מצה ומרור בליל הסדר, ועוד. הגמרא במסכת סוכה דורשת כמקור לכך את הפסוק בירמיה "ציון דורש אין לה" - מכלל דבעי דרישה.

למרבה הפלא, בנוגע למצווה חשובה זו - מצוות ההקהל, עליה כותב החינוך שהיא "עמוד חזק ויסוד

#101855, JEM

ניתן להשלימו. פרק ד' הינו "שאלת איפה", והוא על מיקומו המדויק של המעמד בבית המקדש. ובפרק האחרון, פרק ה' "שאלת איך", סוקר את סדר המעמד וכיצד התבצע בפועל.

בחלקו הראשון של הקונטרס עוסק האדר"ת בעיקר בכך ש"שאלה גדולה יש לנו לשאול, מדוע תגרע מצות הקהל החביבה והקדושה שלא נעשה לה שם ושארית אצלנו תמיד, מה שהייתה נוהגת בזמן המקדש אחת לשבע שנים?", מציג ביאורים שונים בעניין, סברות לכאן ולכאן, ומיישב כיצד ניתן בכל זאת לקיים זכר למעמד.

הוא חותם בקריאה: "אשרי הדור שהגדולים יהיו נשמעים לקטן שבקטנים כמוני, וידרוש כל רב בעדתו ביום שבת קודש חול המועד סוכות הבא עלינו לטובה אי"ה, דבר בעיתו מה טוב".

בשנת תש"ו הודפס קונטרס זה יחד עם אסופת מאמרים בספר "הקהל - קובץ למצות הקהל וביורור הלכותיה", על ידי רבנים מחוגים שונים שרצו לתקן מידי שנת הקהל מעמד בכותל המערבי בו יקראו בתורה מפרשת המלך ועוד (בשנת תשל"ג נדפסה שוב עם הוספות נרחבות).

בחלקו המרכזי של הקונטרס, מאריך ומסביר הוא את פרטי מצות הקהל עצמה, עליה כותב ש"גם בדברי רבותינו חכמינו ז"ל... נסתם כל חזון לידע איך קיימו המצוה הזאת". ומשום כך חוקר הוא בהרחבה את פרטי המצוה.

בפרק א' תחת הכותרת "שאלת מי" דן על מי החיוב להקהיל את העם ולקרוא בתורה, ועל מי החיוב להגיע לבית המקדש. בפרק ב' שכותרתו "שאלת מה" דן בתוכן הקריאה ובברכות הנאמרות. פרק ג' - "שאלת מתי" עוסק בזמן קיום המעמד ועד מתי

יוזמה זו עוררה מחלוקת עזה בין הרבנים בארץ הקודש. בין המתנגדים היו כאלו שסתמו ואמרו "אסור לעשות כן", ועד כאלו שהתבטאו על כך "אנייע עבודה זרה..."

את דעתו של רבינו על כך, ניתן ללמוד מהמאורע הבא:

בשנת תשי"ג פעלו צעירי אגודת חב"ד בארץ הקודש - כפי שדווח בחוברת ב' של "בטאון חב"ד": "בהתאם להוראת כ"ק

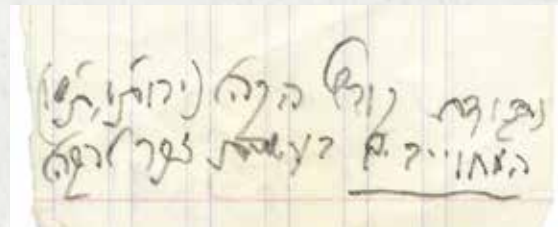
אדמו"ר שליט"א . . . החליט ועד צעירי אגו"ח על פעולות מקיפות, שבהן יקחו חלק כל הצעירים ולהקהיל את האנשים הנשים וטף..."

במכתב לצעירי אגודת חב"ד מא' מר חשון כותב הרבי: **"אחכה לידיעות מפורטות ע"ד האסיפה זכר להקהל, (מדגיש אני את התיבה זכר להוציא מלבן וכו' ובטח גם הם נוהרו בזה, כדי שלא ליתן פתחון פה ויד לאלו הרוצים להטעות בזה, וד"ל).**

זכר אברהם עיר

על שולחן מלך בפומבי עלתה הסוגיה לראשונה בהתוועדות שבת בראשית תשכ"ז - שנת הקהל.

מעניין לציין, שבפומבי לא הזכיר הרבי את שמו של האדר"ת ואת הקונטרס שהוציא, אבל ברשימה שרשם לעצמו רבינו טרם ההתוועדות, ציין לכמה מראי מקומות בהם מדובר על עשיית זכר להקהל, כמו האברבנאל בפרשת וילך (- אותו מזכיר כ"ק אדמו"ר לרוב בשיחותיו אודות הקהל בימינו) האומר שקריאת חתן תורה בשמחת תורה ע"י גדול שבעם היא מנהג שנשאר מקריאת המלך בתורה ב"הקהל", ולספר "המנהיג" שיובא להלן. בתחתית הפתק רשם כ"ק אדמו"ר "נקודת קובץ הקהל (ירות"ו, תש"ו) - **המהוייבים** בעשיית זכר להקהל" - הקובץ בו, כאמור, הודפס קונטרסו של האדר"ת.

בהתוועדות עצמה, לאחר שהזכיר הרבי וביאר כמה פרטים בנוגע למצות הקהל, דיבר הרבי על קיום זכר להקהל בימינו אנו. ראשית אמר הרבי שאמנם ישנם כמה תנאים הנדרשים לקיום מצוות הקהל - כפי המוזכר לעיל שמצוה זו תלויה בבית המקדש ובשנת השמיטה, אך גם כיום ישנו "הקהל" ברוחניותו.

וכמו שאמרו רז"ל "כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה" - גם כאשר הלומד אינו כהן אלא זר, והלימוד הוא בלילה ובחוץ לארץ, כך שחסרים כל התנאים הדרושים

להקרבת הקרבן, ומכל מקום "מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב עולה".

וכיון שכן, מובן שיש מקום וצורך לערוך מעמד של "הקהל" - זכר למקדש.

הרבי המשיך והתייחס לטענות שונות העלויות לעלות על קיום זכר למצות הקהל. טענה אחת שנשמעת היא, כיון שקיום מצות הקהל בזמן שבית המקדש היה קיים הייתה קשורה עם תנאים מיוחדים, לכן משחרב בית המקדש אין לעשות זכר לדבר כדי שלא יבואו לידי תקלה. והחששות הן בשתיים - או החשש בעת מעשה, שאסור לעשות זכר שמא יאמרו הוא הוא מעמד הקהל, או חשש מהעתיד לבוא, כדברי הגמרא במקרים דומים: "מהרה יבנה בית המקדש ויאמרו אשתקד כו'" - שיבואו לכלל טעות כאשר יבנה בית המקדש, ויקיימו חלילה את מעמד הקהל שלא על כל פרטיו.

כאן הציג הרבי הקדמה כללית בנוגע לעשיית זכר לדברים שהיו בזמן הבית, שיש בהם חילוקים מן הקצה אל הקצה. ישנם עניינים שעושים לא רק באופן ד"ונשלמה פרים שפתינו" אלא בפועל ממש, ויש עניינים שאסור לעשותם.

דוגמה אחת היא בנוגע לאכילת בשר צלי בליל הפסח: יש שנהגו לאכול בשר צלי בליל הפסח (זכר למקדש), ויש האוסרים לאכול בשר צלי בליל הפסח, שמא יאמרו פסח הוא. ולכל הדעות - אסור לאכול בליל הפסח גדי מקולס, שהרי זה דומה לצליית הפסח ממש, ויהא נראה כאוכל פסח בחוץ.

אך בנוגע לעשיית זכר להקהל בזמן הזה - גם אם יעשו זאת באותו זמן שהיו מקיימים מצות הקהל בבית המקדש, ויקראו אותן הפרשיות וכו' (כך, שמלבד החסרון שבית המקדש אינו

עומד על תילו, הרי זה דומה ממש למעמד הקהל כפי שהיה בביהמ"ק, אין שום חשש בדבר - שהרי ודאי אין שום איסור לקרוא פרשיות בתורה!

כל זאת הוא בנוגע לחשש לטעות בשעת מעשה. אך עדיין לכאורה ישנו חשש כלפי השנה הבאה, כפי שקיים החשש באיסור "חדש" - שלכן התקינו שיהא יום הנף כולו אסור, מהסיבה ש"מהרה יבנה המקדש" ויאמרו אשתקד אכלנו מתחילת היום, ולא ידעו את החילוק בין זמן שיש בו קרבן העומר לזמן שאין. על דרך זה יש לחשוש לכאורה בנוגע להקהל, שכאשר יבנה ביהמ"ק, יבואו לקיים מצות הקהל באותו אופן כמו שעשו בזמן הזה.

אבל גם את חשש זה שולל הרבי, שכן "הקהל" אינו ענין שמסור ליחיד, כמו איסור חדש - שיש לחשוש שהיחיד לא ישאל את בית דין ויפסוק דין לעצמו ויאכל מיד בתחילת היום, אלא זהו ענין המסור לבית דין, שהרי קריאת פרשיות

התורה צריכה להיות ע"י המלך (או הגדול שבישראל) דוקא, ולכן אין לחשוש שיטענו ויעשו את המצוה שלא כתיקונה. ועל דרך שעת שכרות ותפילת מנחה - שבמעמד רבים אין חשש שיבואו לידי מכשול, ד"כיון דרבים נינהו מדכרי אהדדי".

בהמשך ההתוועדות, כשידבר הרבי על פעולת הקהל על משך השנה כולה, הביא ראיה לכך שניתן ויש לעשות זכר להקהל - אף אחר זמנו הקבוע לו בבית המקדש, מהמובא בספר המנהיג (ספר שחיבר אחד הראשונים, רבי אברהם ב"ר נתן הירחי, המשמש מקור לכמה דינים ומנהגים) המנהיג "לקרות בשמיני עצרת... ספר קהלת", וכותב על כך "מצאתי טעם יפה, כי שלמה המלך ע"ה (שנקרא קהלת) אמרו בחג בהקהל (כדאיתא בקהלת רבה), כמ"ש במועד שנת השמיטה בחג הסוכות בבוא כל ישראל, והוא אמרו בחג בהקהל כו".

ילקוט הקהל

כאשר היה הרב חיים מנחם טייכטל ע"ה ביחידות בשנת תשל"ה, קיבל הוראה מהרבי לעסוק בהוצאת ספרי הלכה וחינוך, בהיותם "צו השעה".

בעקבות זאת, חיבר והוציא חוברות בנושאים שונים מטעם "רשת אהלי יוסף יצחק".

לקראת שנת הקהל תשמ"א פנה אל הרבי בשאלה, האם כדאי להשקיע כוחות בעניני "הקהל" שמצוותה ותוקפה מוגבלים בזמן ומקום - רק במקדש וביום מסויים.

לאחר שקיבל מהרבי תשובה חיובית החל להתעסק בזה ואכן יצאה חוברת מהודרת וכתובה בבהירות.

בהקדמתו לחוברת כותב: "לאחר שהתחלתי להתעסק בנידון, נוכחתי לדעת, כי לא זו בלבד שענייניה אינם מוגבלים לא בזמן ולא במקום, אלא - כדברי כ"ק אדמו"ר שליט"א - "הקהל" היותה "מצוה המשכית" תקופה: משנת הקהל אחת ועד לשנה הבאה, ולא במקדש בלבד, כי אם בכל אתר ואתר..."

בחוברת מסודרים היטב המקורות העוסקים במצוה ופרטיה, על פי שיחות הרבי.

שער החוברת

לסיכום אמר הרבי, שנקודת הדברים היא, אשר כל ענין שיכול להוסיף ביראת שמים - יש לעשותו, ותבוא ברכה על כל אלו שמשתדלים להרבות תורה בישראל, מתוך יראת ה' ואהבת ה', שעי"ז ניתוסף בעשייה בפועל בלימוד התורה וקיום המצוות - שזוהי תכלית הענין של הקהל.

העולה מסגנון ותוכן הדברים, כי דעתו הק' של רבינו היא כי יש אולי כן מקום לעשות בדרך מסוימת 'זכר להקהל', ואפילו באמצעות קריאה בתורה - כפי שאלתו-תביעתו של האדר"ת.

"דבר מסויים"

שבע שנים לאחר מכן, בשנת הקהל הבאה - תשל"ד, בהתוועדות ו' תשרי שב הרבי והעלה את הדיון - מדוע לא מקיימים זכר להקהל בימינו.

כאן ביאר רבינו ביאור נפלא, בו משיב לטענות בעד קיום מעמד זכר להקהל, על פי דברי הירושלמי במסכת חלה.

המשנה האחרונה בסיום מסכת חלה מספרת ש"יוסף הכהן . . העלה את בניו ואת בני ביתו לעשות פסח קטן (פסח שני). ובניו קטנים היו ונשים וקטנים חייבים בפסח ראשון בלבד) בירושלים, והחזירוהו שלא יקבע הדבר חובה".

ובירושלמי מבואר הטעם לכך, למרות שכוונתו רצויה, כיון ש"הדבר מסויים" - שקשור עם איש חשוב וכו', יש לחשוש "שלא יקבע הדבר חובה".

ולכאורה, מה לנו לחשוש "שיקבע הדבר" ויבואו נשים וילדים לחגוג פסח קטן בירושלים? על פניו הרי זוהי הוספה חיובית ומבורכת!

ובכן, מובא בספרי מוסר הטעם על כך שהציווי "לא תגרעו" הובא בתורה בהמשך ולאחר הציווי "לא תוסיפו". והוא, לפי שלא תיתכן מציאות כזו שיהודי יתחיל מ"לא תגרעו", כיון שכל יהודי רוצה לעבוד את הקב"ה; יכול להיות אצלו רק העניין של "תוסיפו". ולכאורה, מה בכך שיוסיף?

אך הביאור בזה הוא: לאחר שמתחילים עם עניין של הוספה, אזי בא הצד שכנגד וטוען: "הנה הנך רואה שיש לך שכל טוב, והא ראייה - שהוספת בתורה, וכיון שכן, יכול אתה לסמוך על שכלך שאפשר לגרוע!"

על פי זה ביאר הרבי, את אחת הסיבות שלא עושים "זכר להקהל". כיון ש"הדבר מסויים", יש לחשוש "שמא יקבע

הדבר חובה". ולכן בנוגע להקהל, שהוא דבר שיש לו קביעות, שחוזר ונשנה כל שבע שנים - כיון שראו שזהו "זייער א געשמאקער עניין" [עניין ערב ביותר], שהוספה בו עלולה להביא לידי גרעון - הוצרכו לשלול זאת.

אמנם מובן מאליו, כי דברים אלו אמורים אך ורק בנוגע **לעשיית מעשה** וקביעת זכר להקהל, אך בנוגע להוראה רוחנית מהקהל - "למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו... לעשות את כל דברי התורה הזאת", ודאי שזהו עניין שצריך להיות בכל יום ויום, ובפרט בבוא שנת הקהל.

החיית המתים

גם ביחס למהות וגדר המצוה ושייכותה בזמן הזה, העמיד הרבי את הדברים על כנם בצורה מפליאה.

כהקדמה להבא לקמן, יש להבהיר שישנם שני פרטים ונידונים שונים המתבארים כאן, השלובים יחדיו בקשר בל יינתק: גדרה וענינה של מצות הקהל, וקיום זכר למעמד ההקהל - כאשר בשניהם מגלה הרבי ומוציא חידוש נפלא.

הקהל תשמ"ח. אם בכל שנות נשיאותו יחסו של הרבי למצוות הקהל היה נדיר בהיקפו ובתשומת הלב שניתנה לו ביחס לדורות שלפניו, הרי שבשנה זו הרבי 'החיה' ממש את מצוה זו, שהיתה משולה - כלשון האדר"ת - למת מצוה... (כמפורט בארוכה בסקירה על שנות ההקהל אצל רבינו בקובץ זה).

ויראתה' אלקיכם

בהצגת שינוי בלתי שגרתי זה בתבנית חיבורו של הרמב"ם יחד עם שאלות נוספות, מוביל הרבי למסקנא ולחידוש כי לשיטת הרמב"ם יש למצווה זו מרקם ייחודי:

לכל מצוות התורה ישנו טעם ותוכן, לחלקם תוכן שהינו תוצאה ופועל יוצא מן המצווה, אך ברובם טעמה, תוכנה וכוונתה של המצווה, עומדים כנספח אל המצווה. ישנו המעשה של המצווה, שהוא כל מהות וגדר המצווה, ואילו הכוונה מהווה תנאי צדדי.

ישנן אמנם מצוות בהן הכוונה תופסת מקום כחלק מהמצווה עצמה, כמו לדוגמא מצוות סוכה - שעיקר המצווה וקיומה תלוי בכוונתה. אך סוף-סוף, מעשה המצווה וכוונתה, מהווים שני חלקים של המצווה, ולכן גם אם נחסרה הכוונה, הרי שמעשה המצווה שלם.

שונה מכך מצוות הקהל, בה הכוונה מהווה גדר במצווה עצמה. גדר מצוות הקהל אינו מוגבל בפעולת ההקהלה והקריאה - כאשר רק תכליתה היא חיזוק הדת, אלא "חיזוק דת האמת" הוא עצם המצווה עצמה.

נקודה זו ניכרת בציווי התורה על הקהל, כאשר בפסוק אחד כותבת התורה את הציווי "**הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגרך אשר בשעריך**", ובאותו הפסוק עצמו ממשיכה

שני ליקוטים המבארים את 'תורת ההקהל' יצאו בסביבות חודש תשרי תשמ"ח. האחד לקראת פרשת וילך והשני לקראת חג הסוכות. שניהם בנויים ומיוסדים על דברי ולשון הרמב"ם במצות הקהל.

דרכו של הרמב"ם להתחיל את הלכותיו בקיצור תמציתי של הנקודה המעשית של המצווה. ניקח כדוגמא את תחילת הלכות קריאת שמע: "**פעמיים בכל יום, קוראין קרית שמע בערב ובבוקר**", אין הרמב"ם נכנס לפרט את הפרשיות המדויקות אותן קוראים ואת תוכנן. הרמב"ם נוקט בתחילה בתכלית התמציתיות, ורק אחר כך פונה הוא לפרטי ההלכות. אך כאן, במצות הקהל, הרמב"ם יורד לפירוט שאינו אופייני:

"מצות עשה להקהיל כל ישראל אנשים ונשים וטף בכל מוצאי שמיטה בעלותם לרגל ולקרות באזניהם מן התורה פרשיות שהן מזרזות אותן במצות ומחזקות ידיהם בדת האמת".

בטרם ניגש הרמב"ם לבאר את זמנה ומקומה המפורשים בכתוב, וכן את פרטי הפרשיות שקורא המלך, פונה הרמב"ם לבאר את תוכנן של הפרשיות הנקראות - "**פרשיות שהן מזרזות אותן במצות ומחזקות ידיהם בדת האמת**".

בכוונה גדולה יתרה ומי שאינו יכול לשמוע מכין לבו לקריאה זו שלא קבעה הכתוב אלא לחזק דת האמת ויראה עצמו כאילו עתה נצטוו בה ומפי הגבורה שומעה שהמלך שליח הוא להשמיע דברי האל".

שכן עניינה של המצוה הוא - בלשונו של הרבי "לחיות מחדש (איבערלעבן) את מעמד הר סיני", כך שכל עם ישראל "ישמעו" ו"ילמדו ויראו את ה'".

מיד אל תכליתה ומהותה של המצווה "למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את ה' ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת". ללמדך כי אין כאן שני נושאים - מעשה המצוה ומטרת המצוה, אלא דבר אחד ישנו כאן - החדרת יראת ה' בכלל ישראל, מטרתה היא-היא מצוותה.

זהו גם מה שכותב הרמב"ם "... חייבין להכין לבם ולהקשיב אזנם לשמוע באימה ויראה וגילה ברעדה כיום שניתנה בו בסיני, אפילו חכמים גדולים שידועים כל התורה כולה חייבין לשמוע

"דבר" מהו

בשיחת שבת בראשית שב הרבי לדון בענין, והביא גם טיעון שהועלה על ידי אחד מהרבנים מהחוג שרצה לחדש את מעמד זכר להקהל, האומר שהסיבה לכך שעד ימינו אנו לא חידשו את המעמד, היא לפי שקיום מעמד שכזה בזמן הגלות יכול להתפרש ע"י אומות העולם כמרידה במלכות, כאשר יראו שרבים מישראל מתאספים ובוחרים בגדול שבהם לקרוא בתורה - דוגמת המלך שהיה קורא, עלול דבר זה להוביל לפיקוח נפש של רבים מישראל. ובכך רצה אותו רב לחלק בין זמן המשנה והלאה לימינו אלה.

בשיחת י"ג תשרי הזכיר הרבי ודיבר בפליאה על כך שלא מצינו במהלך הדורות שקיימו וקבעו לגבי הקהל מעמד לזכר ההקהל, למרות לימוד הגמרא מהפסוק ציון דורש אין לה - מכלל דבעי דרישה. הרבי אף חיזק את השאלה מכך שהקהל קשור עם "מועד שנת השמיטה", ובעוד השמיטה גם כיום נוהגת - ולדיעות מסוימות אף מדאורייתא, לא מצינו התייחסות בנוגע למצות הקהל!?

יתקנו לאכול עם המצות ומרורים בשר, אף שחסרים כל תנאי המצוה יהיה זה כאכילת הפסח ממש ו"נראה שאוכל קדשים בחוץ".

על פי זה יובן מדוע במצוות הקהל לא שייך לקיים 'זכר' אליה. כמוזכר לעיל, עניין מצוות הקהל הוא "למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו", ובלשון הרמב"ם "לחזק דת האמת", וכל שאר פרטי הדינים הינם רק **תנאים** במצוה, שאף אם הם לעיכובא, הינם תנאים בלבד ולא עיקר המצוה.

כאשר עושים מעמד זכר להקהל, ומזרזים את העם במצוות - אין זה 'זכר' בלבד, אלא ענין זה עצמו של "הקהל". ליראה את ה'" (אף שכמובן לא יוצאים ידי חובת המצוה בהעדר הפרטים המעכבים), ואילו לא יהיה "הקהל". ליראה את ה'" - אף זכר לא יהיה.

הרבי אף הביא דוגמא לדבר ע"ד הצחות, מהפתגם הידוע שישנם עניינים שלא ניתנים לחיקוי ("נאָכמאַכֶן"), כי החיקוי **הוא** העניין עצמו (אמנם הרבי לא הזכיר במפורש על מה הפתגם, אך הכוונה היא לפתגם אודות "גוטע אידן")... ועל דרך זה בנידון דידן, שלא שייך "נאָכמאַכֶן" את העניין של "הקהל".

וזוהי הסיבה שבמשך הדורות לא קיימו מעמד זכר להקהל, שכן מעמד שכזה לא יהיה רק 'זכר', אלא עצם הענין של הקהל, אותו אין לעשות בזמן הזה ללא בית מקדש ומלך,

אך הרבי דחה טענה זו, שכן בדברי ימי ישראל היו גם שנים בהן הייתה רשות לבני ישראל לקיים שלטון עצמאי, וכמו נשיאותו של רבי, או ה"ריש גלותא" שבבבל, שנשיאותם נמשכה כמה וכמה שנים - ביניהן מוצאי שנת השמיטה.

בתקופות אלו, לא היה קיים החשש שמעמד הקהל יתפרש כמרידה במלוכה. ובכל זאת, לא מצינו שקיימו מעמד שכזה - בדומה וזכר למעמד שהיה בזמן הבית.

כאן חידש הרבי חידוש נפלא, כאשר המשיך הביאור בדברים נמשך גם בשבתות שלאחר מכן, המגדיר מחדש את המושג "זכר למקדש".

פירוש הדברים של עשיית זכר הוא, כאשר ישנו דבר שחלף ועבר ואינו קיים עוד, עושים פעולה מסוימת שעל ידה ישאר 'זכר' אליו. כאשר אמנם הדבר עצמו (או על כל פנים נקודתו העיקרית) קיים, אין צורך ואין אפשרות לעשות לו 'זכר'.

ובנוגע ל'זכר למקדש', מובן ששייך הוא רק בפעולה החסרה את העניין המרכזי שהיה במקדש, שלכן אין זה כי אם 'זכר' בלבד. אך פעולה שבה ישנו העניין המרכזי שהיה במקדש, אין זה 'זכר' כי אם הדבר עצמו ממש.

כדוגמא ניקח אכילת מצות ומרורים בחג הפסח, זכר לאכילת הפסח שהיה נאכל על מצות ומרורים, אשר לא מצרפים לאכילתם בשר גם כן. שכן עניינו של פסח הוא זה ש"מתחילתו לא בא אלא לאכילה" - אכילת בשר, ובאם

איבערלעבן

לפנינו צילום מהגהות הרבי על מכתב כללי מתורגם לאנגלית לילדי ישראל שטרם גיל בר או בת מצווה מחול המועד סוכות תשמ"א.

המכתב במקורו נכתב כמוכן באידיש, ותורגם ללה"ק ואנגלית.

תוכן המכתב הוא שאנו נמצאים בשנת הקהל, והיות שבהגיע מועד מסוים בשנה בו התרחש מאורע מיוחד עלינו 'לחיות' אותו מחדש, אשר על כן עלינו להתבונן ולפעול שה'מלך' - האמונה בה' - "יקרא לפנינו" וישפיע על מעשיו. כמו כן מעורר הרבי אודות עריכת "כינוסי הקהל".

במכתב המקורי נכתב "זיכער ווייסט איר אויך, אז ווען עס קומט א באשטימטע צייט אין יאר ווען באם אידישען פאלק האט געטראפן א גאר וויכטיגע געשעניש זאגט אן תורה אז מען זאל זיך אריינטראכטן אין איר, זיך פארשטעלן און איבערלעבן זיי און אפלערנען פון איר ווי אזוי און אין וואס דאס זאל ווירקן און צוגעבן אין דעם אייגענעם לעבן איצטער".

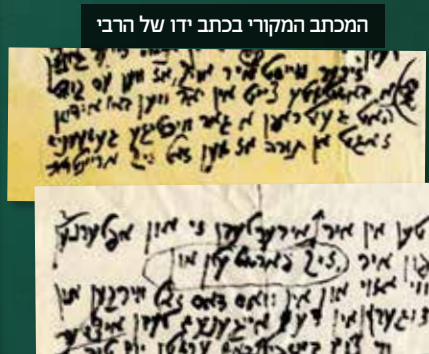
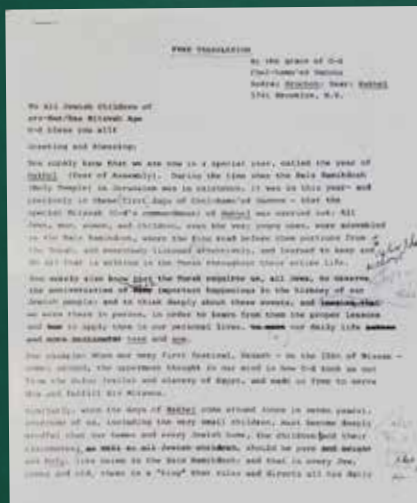
[תרגום חפשי: ודאי יודעים הינכם גם כן, שכאשר מגיע זמן מסוים בשנה בו לעם היהודי התרחש מאורע חשוב אומרת התורה להתבונן בו, לדמיין לעצמו ולחיות אותו מחדש וללמוד ממנו כיצד ובמה זה יפעל ויוסיף בחייו האישיים בהווה].

כאשר תרגמו את המכתב לאנגלית, כתבו כך:

"and to think deeply about these events, and imagine that we were there in person".

[תרגום חפשי: ולחשוב לעומק על האירועים האלה, ולדמיין זאת כמו שהיינו שם באופן אישי].

בשעה שהכניסו לרבי את המכתב להגהה, מחק הרבי את המילים "imagine that" [לדמיין זאת] וכתב: "איבערלעבן זיי כאילו" [לחיות אותם מחדש].

הגהת המכתב באנגלית

בשיחה בפרשת וישב בשנה זו הזכיר הרבי את מנהג נתינת דמי חנוכה, ואמר כי במנהג רבותינו נשיאנו ישנה גם הגבלה, שהנתינה היא פעם אחת - "בליל נר רביעי או החמישי". ובטעם הדבר יש לומר "כדי שלא יעשה דבר הרגיל, שאז, אין זה מעורר התפעלות והתרגשות כל כך כמו בדבר חדש".

ובשיחה המוהגהת בהערה 89 מביא כ"ק אדמו"ר דוגמא לכך מהקהל - הסיבה שבשלה לא קבעו זכר להקהל - דיש לומר, שזהו בכדי לייקר את מעמד ההקהל בבית המקדש. שאם יקבעו במוצאי כל שמיטה מעמד של "הקהל את העם האנשים והנשים והטף" - יוריד הענין מהיוקר והערך של מעמד ההקהל בבית המקדש. כאן לא מזכיר הרבי על הבעייתיות בעריכת 'זכר', אך מציין לשיחת ש"פ בראשית.

ו"תן לחכם ויחכם עוד".

דבר שיביא לזילות ח"ו בקדושת המעמד הנעלה של 'הקהל' **בבית המקדש.**

אמנם יש לציין, כי בשיחת ש"פ נח שב והקשה הרבי על ההסבר האמור, (בהקדימו: "מזמן לזמן נתוסף בזה, ויה"ר שיעשו מזה דבר שלם כו"), מכך שמצינו דברים נוספים להם עושים זכר אף שעיקר הדבר ישנו וחסרים רק תנאים המעכבים, וסיים רבינו את דבריו: "ותן לחכם ויחכם עוד".

כאשר ביקר גאב"ד בוסטון, הרב **מרדכי סאוויצקי** ע"ה, אצל הרבי בד' כסלו תשמ"ח, נסובה השיחה אודות 'הקהל', ובמהלך השיחה התבטא הרבי על סוגיא זו: **"איך מאטער אויף זיך א לאנגערע צייט** [אני מתייגע על כך זמן רב]", **"עדיין לא מצאתי תירוץ קל ופשוט, לא באופן של 'לומדות' שכן הוא צריך להיות מובן ומתאים לאלה הנכללים ב'הקהל' - אנשים נשים וטף".** ובסיום השיח על כך אמר לו הרבי: **"אם תמצאו ביאור מתאים לשאלה זו אה"י מרוצה מכך".**

צילום: 201732

בשיחות אלו, בהן מסביר הרבי מדוע לא שייך לתקן 'זכר'

להקהל, שב ומדגיש הרבי שאין באמור אלא לשלול את תיקון מעמד כ'זכר להקהל', וכמו שמתבטא הרבי: "לפלפולא דאורייתא" בלבד - אך חלילה שאין לגרוע מקיום כינוסי הקהל ופעולות המוסיפות ביראת שמים, אשר עליהם ישנו ציווי וחיוב תמידי, ובשנת הקהל מביאים הם להתעוררות והתרגשות יותר מאשר בשאר השנים.

וכל השקלא וטריא היא רק כדי שכאשר יבוא משהו ויטען נגד כינוסי הקהל בתואנה שאי אפשר לעשות הקהל בזמן הזה, יאמרו לו: אינך מחדש מאומה! הכל יודעים שבזמן הזה לא שייך לקיים מצות הקהל, אך אנו באים מכח החיוב התמידי לעורר יהודים בתורה ומצוות.

בשיחות נוספות מסביר הרבי בעומק יותר: התורה היא נצחית, וכל מצוה יש בה תוכן והוראה רוחנית אותה יש לקיים גם כאשר לא שייך לקיים את המצווה במובנה הפשוט. ולדוגמא, גם בחוץ לארץ ניתן לקיים את התוכן הרוחני של שנת שמיטה, שהוא כדברי ה'חינוך' שהאדם יכיר "שהכל ברשות אדון הכל", וגם לא רק בשנת השמיטה. אמנם, ברוב המצוות הנצחיות שבהן היא בפרטים מסויימים או רובדים שונים של המצוה, ולא בעיקרן.

ברם, מצות הקהל מתייחדת בכך שבה תוכן המצוה ("לחזק דת האמת"), וכונת הלב, היראה והאימה, אינם רק מטרות או צורת הסתכלות - אלא הם הם עצם המצוה, וברור הדבר שתוכן וכוונה זו נצחיים המה. אם כן נמצא, שבמצות הקהל מתגלה עניין הנצחיות לאין שיעור מבשאר המצוות.

הרבי לא מסתפק בכך, ומוסיף שאדרבא - בימינו אנו ישנה, במידה מסויימת, מעלה והוספה על מצות הקהל כפי שהתקיימה בבית המקדש.

מבואר בחסידות, שאצל איש פשוט נקל יותר לפעול את עניין ה'קבלת עול' מאשר אצל חכם גדול, מאחר ששכל וקבלת עול הם שני דברים מנוגדים ולא יכולים לשכון שניהם בגילוי אצל האדם, ולכן על החכם להגביר את הקבלת עול על השכל. איש פשוט לעומתו, היות ואצלו אין השכל מפריע - קל יותר לגלות אצלו את ענין הקבלת עול.

על דרך זה בנוגע להקהל: כאשר מקיימים את המצוות כפשוטן, עלול לפעמים קיומן המעשי לטשטש ולהסתיר על קיומן ברוחניות, מה שאין כן כאשר לא שייך קיומן בפשטות והקיום כולו הוא רק ברוחניות.

כדוגמא הביא הרבי את הקרבת קרבן חטאת: בזמן שבית המקדש היה קיים, כאשר יהודי הביא לבית המקדש קרבן חשוב, "שור שמן", ורואה הוא את ה"שטורעם" הגדול שנעשה סביב להקרבת השור השמן, עד כדי כך שעשרים וארבעה אנשים מתעסקים עם הקרבת השור על המזבח - עשוי הוא לחשוב שיוכל להסתפק בכך. ובמילא, במעמדו ומצבו הרוחני ישאר כמקודם, שנפש הבהמית שלו נשארת "שור שמן"...

אולם בזמן הגלות, בשעה שאין ביכולתו להביא קרבן גשמי ולהקריבו על גבי המזבח, יודע יהודי כי עליו לעבוד בעבודת הקרבנות הרוחנית, להקריב-לקרב את נפשו לה' באמצעות

עבודת התפילה. כי יודע הוא שמלבד זאת, אין לו אפשרות אחרת לקרבן ולא יכול לטעות אולי יסתפק במשהו אחר.

אותו הדבר הוא גם בנוגע למצות הקהל. בזמן שביית המקדש היה קיים, עת היו מקיימים מצות הקהל כפשוטה בבית תפארתנו וכל העם היה מתכנס בו לשמוע קריאת הפרשיות מהמלך, יכול היה להיווצר מצב בו מסתפקים רק בחלק המעשי והטכני של הקהל, ולא לתת את תשומת הלב הראויה לתוכן הרוחני - "ליראה את ה' אלקיכם כל הימים".

ברם בזמננו זה, בשעה שלא שייך לקיים את מצות הקהל כפשוטה, מודגשת אף יותר הנחיצות וההכרח **בתוכנה הפנימי** של המצוה - הביטול ויראת ה' הצריכים להיות בבית המקדש אשר בנפשו פנימה, ובכך שהגדול שבקהל צריך לעורר את סביבתו - האנשים והנשים והטף "ליראה את ה'".

הרבי אף השתמש על כך בביטוי "קלקלתנו זוהי תקנתנו", כי כעת כל אחד ואחת מישראל יכול וצריך לקיים את תוכן המצוה של הקהל, ולא רק במוצאי יום טוב הראשון של סוכות אלא בכל השנה כולה. ועד שמציאותו של כל אחד ואחד מישראל נעשית מציאות של 'הקהל', שניכר עליו שהוא "הקהל איד".

גם ב'ליקוט' שיצא לחג הסוכות מתייחס הרבי לעניין האמור, ובשולי הגליון מבהיר שכמובן "אין ביאור זה נוגע ח"ו וח"ו במעלת קיום מצות הקהל בזמן שביהמ"ק ה' קיים, ומה

גדול ממעמד דשומע מפי הגבורה. וכהלכה **פסוקה** ברמב"ם: שהמלך שליח הוא להשמייע דברי הא-ל". אך בפן מסויים ישנה מעלה שאין צורך להיזהר מהסחת הדעת מתוכנה העיקרי של המצוה.

הרבי מוסיף עוד, שהתבוננות בדבר זה עצמו, שנמצאים בגלות ואין בית המקדש קיים וכל התנאים שלא מאפשרים לקיים את המצוה כפשוטה, מעוררת יותר להכין את הלב לתוכן המצוה - ליראה את ה'.

לסיכום:

את דיון רב שנים זה מסכם הרבי בשתי נקודות עיקריות:

א. היות וזהו 'דבר מסויים', יש לחשוש שמא יקבע הדבר לחובה שלא לצורך, ומההוספה יגיעו חלילה לגירעון.

ב. הואיל ותוכן מצות הקהל הינו חלקה המרכזי של המצוה לא שייך לעשות זכר לה, שכן קיום מעמד שיביא להתעוררות 'ליראה את ה' במקום מעמד ה'הקהל' אינו רק זכר, ואין לעשותו כיוון שיביא לזילות במעמד ה'הקהל' כפי שנערך בבית המקדש. קיום מעמד שכזה לעיתים תכופות יוריד מיוקר המעמד שנעשה במקדש.

אך אין בדיון האמור לגרוע מקיום תוכנה של המצוה - ללא קיום מעמד שיהווה 'זכר' להקהל, מאחר ותמיד ישנו חיוב להוסיף ביראת שמים, ועל אחת כמה וכמה בשנת הקהל.

#200335, JEM

י"ד-מרח עזומז ומקבל וקול-א

שנות הקהל בצל הרבי והנחלת מבצע הקהל

שנות 'הקהל' בי"ז 770 הן שנים מיוחדות ולא רגילות. במידה מסוימת, מי שהיה בי"ז 770 בשנת 'הקהל', חש מעין מעמד 'הקהל' בו כל העם מתכנס סביב המלך, כאשר הרבי - המלך, נשיא הדור, עומד בלילות חג הסוכות ומלמד את כל העם את התורה.

בהתוועדויות ושיחות רבות מספור הזכיר הרבי את מצות 'הקהל', והסביר, שבכל מצוה ופעולה קדושה שעושים במשך כל השנה - צריך לחוש בה שהיא חלק מ'שנת הקהל'. היו שנות 'הקהל' בהן לאורך כל השנה כולה, כמעט בכל שיחה והתוועדות, הזכיר הרבי את מהות השנה וקשר את עניין היום ל'הקהל'.

באופן כללי ניתן לשרטט תהליך, ההולך ומתעצם משנת הקהל אחת לחברתה:

הרבי אף העלה על הכתב את ראשי הפרקים מההתוועדות, המתפרסים במחברת רשימותיו הק' על פני אחד-עשר עמודים!

בהיות ששנה זו הייתה שנת 'הקהל' - אמר הרבי, בין היתר, ביאור עמוק על מצות 'הקהל' וענין הקריאה בתורה ע"י המלך, כשהביאור נפתח במילים: "בשנה זו בחוהמ"ס, הרי לבד שביה"ש, ישנה גם מצוות הקהל", ולאחר-מכן העניין מבואר באריכות, על-פי נגלה וחסידות.

התכתבות הרבי עם אביו

ככל הנראה, הרבי שלח לאביו הגאון החסיד והמקובל רבי לוי יצחק נ"ע מכתב ובו סיפר (גם) אודות הנאמר בהתוועדות זו, שכן, באור ליום ד' ט"ז כסלו תרצ"ב שיגר רלו"צ לרבי מכתב, בקשר עם יום הנשואין השלישי, ושם מתייחס הוא לנקודה מתוך הדברים (הקשר בין וידוי מעשר למצות הקהל), וכדרכו - באריכות גדולה ועל-פי קבלה. המכתב - שנדפס בלקוטי לוי יצחק אגרות קודש עמ' רלטרמט, ומתפרס על פני כעשרה עמודים (!) - מסתיים בשורה המדהימה הבאה: **"כתבתיו בלילה אחד, ולא נשאר לי העתק"** - - -

"הייתה לי הזכות להיות כאשר הרבי הרי"צ הורה לרבי להתוועד עם 'העולם' בשמחת-בית-השואבה בסוכות. בין החסידים דובר שצריך ליצור קשר כדי לוודא שהחסידים מהסביבה יבואו.

"כולם התכוננו... לפניכן לא ידענו דבר, ידענו שהוא חתנו של הרבי, ידענו שהוא תלמיד-חכם גדול, אבל לא ידענו עד כמה. עד אז לא ידענו שהרבי כל-כך מיוחד בכל הנושאים, ורק בהתוועדות זו שמענו חידושים יוצאים מגדר הרגיל.

"הרבי התחיל מציטוט המשנה "יהודה בן תימא אומר הוי עז כנמר וקל כנשר רץ כצבי וגיבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים", וההסברים המפורטים נמשכו בזה אחר זה בקצב לא יאומן. שעות ארוכות "עפו" שם דברי גאונות של גמרות, מדרשים, בבלי וירושלמי, זוהר וקבלה וסיפורי חסידים. זה היה משהו אדיר.

"כל הקהל, ובעיקר האורחים מוורשה ויהודי אוטווצק, עמדו שם משתוממים מהגאונות. עד אז איש בכלל לא הכיר את הרבי ואת הגאונות שלו, ועכשיו ראו את זה לראשונה. אם לפני ההתוועדות היתה לכל הקהל דרך ארץ אל הרבי רק כ'חתנו של הרבי', עכשיו - זו נהפכה לדרך ארץ, הערכה ויראת כבוד אחרת לגמרי".

מגמה זו התחילה עוד הרבה קודם קבלת הנשיאות של הרבי. ההתייחסות הראשונה (- הידועה לנו) של הרבי למצות 'הקהל' וענינה היא בהתוועדות מופלאה בשמחת בית השואבה תרצ"ב.

בעת ההיא היה הרבי במחיצת חותנו, כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ, ששהה בחודש תשרי תרצ"ב באטוואצק. בחול המועד סוכות, ביקש הרבי הרי"צ שחתנו, הרבי, יתוועד עם החסידים ותלמידי התמימים, וכפי שסיפרו הנוכחים בה - הייתה זו התוועדות מיוחדת במינה.

ההתוועדות נמשכה תשע שעות (!!!), כאשר כל הנוכחים משתאים מגדולתו של הרבי בכל חלקי התורה. טפח מאישיותו התורנית-רוחנית נתגלה אז לפנייהם - כאשר בשולחן המלך הוגשו נגלה ונסתר, הלכה ואגדה, בשילוב הוראות ולקחים בעבודת ה'. וכך סיפר הרב משה אליהו גערליצקי ע"ה, שזכה להשתתף באותו מעמד נורא-הוד:

"בכלל, הרבי לא 'זז' מחותנו אפילו לרגע, הוא פשוט לא מש מהרבי הרי"צ. בהתוועדות ישב הרבי הרי"צ בראש, והרבי והרש"ג משני צדיו. הקהל ישב מסביב, והבחורים עמדו מאחור. כאשר הרבי הרי"צ אמר מאמר היה הרבי עומד, ואחר-כך ידעו שהרבי יכול לחזור מילה במילה. אם היה דבר לא מובן - היינו מסתכלים על הרבי בכדי שיסביר זאת. זה היה יוצא מגדר הרגיל.

תשי"ג

נצר מטעי הוי' מעשה ידיו להתפאר. ואני תקווה אשר התעוררות והשפעה זו תהא נמשכת ופועלת על כל השנה כולה.

ובגלל זאת יזכנו השם יתברך לגאולה השלימה על ידי משיח צדקנו, לעשות ולקיים מצוות הקהל בזבול בית תפארתנו, במהרה בימינו, אכ"ר...".

בנוסף למכתב זה, שהיה, כאמור, הפעם הראשונה בה הזכיר הרבי את עניין ה'הקהל' ובהקשר אקטואלי הנוגע לחיי כל יהודי ויהודי, הוסיף הרבי, ובאותה שנה הזכיר זאת אף במברק הקבוע - שנהג לשלוח מדי ערב ר"ה לאנ"ש בכל רחבי תבל:

"כתיבה וחתומה טובה. הצעתי להתוועד והקהילו האנשים והנשים והטף ללמוד ליראה את השם".

במהלך חודש תשרי, בימי הסוכות - החג בו היה נערך מעמד 'הקהל', שב הרבי ועורר שוב על עניין ה'הקהל'.

לשמוע פרשת קבלת מלכות שמים, קבלת עול מצוות, קבלת בריתות של תורה, ומשמיע לרבים "עשר תעשר". ואף על פי שבכל עת ובכל שעה מצווים אנו בחינוך הבנים והבנות לשמור דרך ה', הנה מקץ ובמועד שנת השמיטה מצווים אנו בזה ביתר שאת ובתוספות התעוררות. וכמו שנאמר: "ובניהם גו' ישמעו ולמדו ליראה את ה'".

ובטח אשר בימים הנוראים ובימי חג הסוכות, ימי הקהל, הבע"ל, יתעורר כל רב, כל מנהיג, כל עוסק בצרכי ציבור, כל אחד אשר דבריו נשמעים - ודברים היוצאים מן הלב, לב ער שישנו לכל אחד ואחת מישראל, נכנסים אל לב השומעים - לעורר את בני עדתו וסביבתו לתורה ויראת שמים ביתר שאת וביתר עז, ובפרט - לתמוך, לחזק ולהרחיב את מוסדות החינוך הכשר, חינוך של לימוד תורה ביראת שמים, ולהקהיל ולהביא את הבנים והבנות להתחנך בהם, להיות

הפעם הבאה בה (ככל הידוע לנו) קיימת התייחסות לעניין ה'הקהל', היא בשנת תשי"ג - ה'הקהל' הראשון בנשיאות הרבי.

עוד טרם תחילתה של שנת תשי"ג - במכתב כללי לקראת השנה החדשה, הנושא את התאריך ח"י אלול תשי"ב - כותב הרבי דברים נפלאים על שנת 'הקהל', ועל העבודה המוטלת על כל יהודי בשנה זו. וכך כותב הרבי:

"... לקראת השנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני שולח לכל אחינו ואחיותינו, בני ובנות ישראל, באשר הם שם, ה' עליהם יחיו, ברכה חמה להכתב ולהחתם לשנה טובה ומתוקה.

מקץ ובמועד שנת השמיטה, האי שתא, נזכרים אנו בזאת המצוה - עמוד חזק ויסוד גדול בדת, 'מצות הקהל', אשר כל העם - "האנשים והנשים והטף" - היו נקהלים במקום המקודש, שיבנה בב"א,

תורה", שעליהם לעסוק בהוראתה האקטואלית - "להשפיע ולפעול בכל הסביבה שלהם בענייני יראת שמים".

"ליראה את ה'"

בהתאם להוראת הרבי שנשמעה כבר טרם כניסתה של שנת תשי"ג, החליטו 'צעירי אגו'ח' בארץ הקודש על פעולות מקיפות הקשורות לעניינים אלו בפרט. בפעילויות אלו נטלו חלק כל תלמידי התמימים ואנ"ש. המטרה היתה: לארגן כמה שיותר כינוסים, שמטרתם להקהיל את "האנשים הנשים והטף", לעוררם לקיום התורה והמצוות, ולהשמיע באזניהם את חובתם לחינוך הילדים ולחזוקת היהדות.

בעקבות התארגנות זאת, בחודש תשרי בכלל - ובפרט בחוהמ"ס - עברו רבים מחסידי חב"ד ותלמידי התמימים בעשרות יישובים ברחבי הארץ. ביקורם עשה רושם בל יתואר על תושבי הערים והיישובים; היה זה כזריקת עידוד וחזוק ממשית

"א' פריילעכע שמחת בית השואבה", ולהמשיך השמחה על כל השנה כולה".

ואכן, למחרת התוועד הרבי שוב עם תלמידי התמימים, ובשיחות הקודש דרש הרבי - ובמילים נפלאות ביותר - שתלמידי התמימים יתעסקו בענייני 'הקהל' וב'שטורעם' גדול.

הרבי אף פירט את דרכי הביצוע: "לאסוף אותם מזמן לזמן ולהראות להם איך שיהודים מכריזים "שמע ישראל", ולעורר אותם ליראת שמים, קבלת עול מלכות שמים וקבלת עול מצוות, וקיום מצוות מעשיות בפועל ממש", ובכל אופן - שכל חבר ב'איגוד תלמידי הישיבות' יקבל על עצמו, בלי נדר, "לפעול על יהודי אחד [לכל הפחות] חזוק בלימוד התורה וקיום המצוות, ליתן צדקה בימים שני וחמישי (וכן בערב שבת), וללמוד בכל יום שולחן ערוך אורח חיים".

היה זה חידוש עצום; היחס המיוחד שגילה הרבי כלפי מצות הקהל והרלוונטיות המעשית שלה בימינו, עד כדי ש"בימינו אלה מוטל חיוב זה על כל אלה השייכים לד' אמות של

באותה השנה התוועד הרבי פעמיים (באופן חריג וחד-פעמי!) בלילי שמחת בית השואבה. פעם אחת התוועד הרבי עם תלמידי הישיבות, כרגיל בכל שנה, ובפעם השניה התוועד הרבי - כהמשך להתוועדות שלפנ"ז, ובעיקר - עבור התלמידים החברים ב"איגוד תלמידי הישיבות".

בלילה הראשון - ב' דחול המועד - התוועד הרבי כרגיל בכל שנה. כמצופה, השיחות נסבו אודות ענייני החג, אך לקראת סוף ההתוועדות אמר הרבי:

"מצד הזמן (השעה המאוחרת) - צריכים עתה להפסיק את ההתוועדות, אבל לאמיתתו של דבר אין זה הפסק... שהרי יש כמה עניינים ובפרט הענין ד"הקהל" שמשאירים להמשך ההתוועדות מחר בלילה, ויש עוד עניינים שיספיקו גם בשביל מחרתיים... כך שהפסק עתה הוא בבחינת "הכשר" להמשך ההתוועדות מחר.

ולכן יברכו עתה ברכה אחרונה - מלבד אלה שנשארים להמשיך את ההתוועדות מאוחר יותר, ונסיים בברכה - שתהי'

למאבקם היום יומי על שמירת התורה והמצוות.

מיד לאחר ראש השנה, נסעה קבוצת תמימים לשבות את "שבת שובה" בפרדס כץ, שהייתה בשעתו מעברה קטנה לעולים חדשים, שם נאמו בפני מאות אנשים אודות חובת החינוך הכשר וחיזוק היהדות.

בעקבות הביקור, שהותיר רושם על רבים מתושבי המעברה, נקבעו במקום שיעורי תורה, ועשרות ספרי קודש נתרמו והובאו למקום.

באותה השבת ביקרו אנ"ש גם בבת ים והיישובים הסמוכים; גם שם הסתובבו בין התושבים והקריאו בפניהם את מכתבו של הרבי שנשלח לקראת השנה החדשה. בכל מקום אליו הגיעו אנ"ש, קיבלו אותם באהבה וחיבה גדולה, ותוכן נאומיהם בענין החינוך הביא לפעולות ממשיות, כייסוד שיעורי תורה ביישובים אלו. רבים מהתושבים גם הביעו את משאלתם לשלוח את ילדיהם לת"ת ולישיבות.

בהגיע חג הסוכות הלכו הפעולות והתרבו. כל ימי חוהמ"ס נוצלו לאותן הפעולות, כמובן - תוך שימת לב מרובה על הוספה בכמות הכינוסים הנערכים, וכן בשליחת "חוליות" לערים נוספות.

מכפר חב"ד יצא מידי יום רכב, שעל גבו הותקן רמקול, ובמרכזו של כל ישוב וישוב נערכה חגיגת שמחת בית השואבה, כשלאחריה נישאו נאומים על מעמד ה'הקהל' שהיה נערך בבית-המקדש ומשמעות ה'הקהל' בזמננו אנו. בין נאום לנאום יצאו כולם בשירה וריקודים.

במרכז פעילות רבת היקף זו, הייתה חגיגת שמחת בית השואבה ומעמד ה'הקהל' בישיבת מאה שערים בירושלים.

מודעות גדולות פורסמו מראש אודות קיום החגיגה בהשתתפות זקני הרבנים החסידים. מבעוד מועד התאספו אלפים מבני ירושלים באולם הישיבה. עקב הקהל העצום שהתאסף, הותקן במהירות רמקול - כדי שהעומדים בחוץ מחוסר מקום יוכלו אף הם לשמוע את נאומי הרבנים.

בין חשובי הרבנים שכיבדו את המעמד בנוכחותם היה הגאון הרב שלמה יוסף זווין ע"ה שריתק את קהל השומעים בדבריו, המתובלים במאמרי חז"ל על ערך ה'הקהל' בזמן הבית וביאור משמעותו בזמן הזה.

לאחר תום הנאומים החלה מקהלת חסידי חב"ד לנגן ולשיר, כשכל הקהל העצום מצטרף ורוקד יחד, והד קולם נשמע למרחקים. הריקודים הלכו

והתחזקו, כשהשמחה מקיפה את כל המשתתפים. בשעה מאוחרת לאחר חצות הסתיימה החגיגה, שהותירה רושם אדיר על כל משתתפיה.

המעמד החותם לרצף אירועי ה'הקהל' בארץ הקודש באותה השנה, היה בישוב אחיסמך הסמוך לכפר חב"ד. בשירה ובמחולות הגיעו למקום כשלושים איש מאנ"ש והתמימים דכפר חב"ד, אליהם הצטרפו רבים מתושבי המקום, וכך רקדו ושרו עד הגיעם לביהכנ"ס. במקום התאספו אנשים נשים וטף; תוך כדי הריקודים יחד עם ספרי התורה נערכו הקפות מפוארות, ואחר כך נישאו בפניהם נאומים אודות עניני החג, הצורך בחינוך כשר ותוספת השמירה על חיי תורה ומצוות.

לאחר תום הנאומים, המשיכו שוב בריקודים עד לשעה מאוחרת בלילה, כשתושבי אחיסמך מוסיפים לרקוד ולשיר מתוך התלהבות הנפש גם לאחר שובם של חסידי חב"ד חזרה לביתם.

אותו חודש תשרי, שכמובן עמד במובהק בסימן ה'הקהל', תם לו - ואיתו, התבטאויותיו של הרבי בקשר ל'הקהל'. במשך השנה לא הזכיר הרבי שנית את הצורך ב'זכר להקהל'; הלהט בנושא זה עדיין שמור היה לחודש תשרי.

תש"כ

על מי שבכוחו להקהיל את כל ישראל, אלא על כל אחד מישראל מוטל הציווי לעשות כל התלוי בו, לא רק בנוגע לעצמו, אלא גם בנוגע לאנשים ונשים וטף דכלל ישראל, כי, ע"י פעולתו בנוגע לעצמו לא יהי הענין ד"הקהל", שהרי כאשר יבוא להר-הבית יהודי אחד לבדו, ללא מי שקורא בתורה, וללא הציבור כולו, אזי לא יוכלו לקרוא בתורה ולברך את הברכות המיוחדות כו'; החיוב מוטל אמנם עליו, אבל החיוב הוא שתהי' התקהלות של אנשים נשים וטף שישמעו דבר האלקים, ועד שיגיע ויפעל גם על אלו שנמצאים במעמד ומצב שאפילו לאחר כל העבודה דאלול ותשרי (כולל גם העבודה דיוה"כ"פ) שייכים הם רק לעבודה שהיא "על מנת לקבל פרס"...

ועוד זאת, שכאשר ענין זה נעשה בשליחותו של הקב"ה, "שליח הוא להשמיע דבר הא-ל" - הרי זה פועל אפילו על מי שבאזנו הגשמית ובשכלו

בשיחת הקודש עמד הרבי על כמה חידושים הקיימים באופן מיוחד במצות 'הקהל', וביניהם: חיובה גם על הנשים והטף, קיומה על-מנת לקבל שכר ("כדי ליתן שכר למביאיהן"), הקריאה בלשון-הקודש אף אם אין מבינים, חיובה על כל אחד ואחד אף שהמצווה היא על המלך.

וע"פ כל החידושים הנ"ל, ביאר הרבי את עניינה הרוחני של מצות 'הקהל':

"ומזה מובן גם ברוחניות הענינים . . שהחילוק בין הזמן שביהמ"ק הי' קיים ולאחר שחרב ביהמ"ק הוא רק בנוגע לגשמיות, אבל בנוגע לענינים הרוחניים אין שליטה לחורבן כו', כך, שכל הענינים הם נצחיים, שהרי התורה לא תשתנה ולא תהא מוחלפת.

והענין בזה - שמזמן לזמן, בזמן מן הזמנים, צריכה להיות התעוררות "למען ישמעו ולמען ילמדו וגו' ליראה גו'" אצל כל בני", והציווי על זה הוא לא רק

בשנת 'הקהל' הבאה, תש"כ, בהתוועדות יום ב' דראש השנה - קישר הרבי את קביעות ימי ר"ה (שחל באותה שנה בשבת וביום ראשון) עם מהותה של שנה זו - שנת 'הקהל' וההבדל בינה לשנת השמיטה, ובין הדברים התבטא: "בשנה זו - ישנה המעלה דאור חוזר, שהו"ע העשי' והכפ' , וזה מוגיע בהעצם . . כללות הענין ד"ופרצת" הוא מצד ההמשכה מלמעלה שהיא בבחי' בלי גבול. אמנם, העבודה צריכה להיות בדרך אור חוזר . . וע"י העבודה ד"ופרצת" פועלים ש"יעלה הפורץ לפנינו", שתהי' שנת גאולה".

מיוחדת במינה היתה התוועדות שמחת בית השואבה באותה שנה. כפי שניתן כבר להבחין, מידי שנת 'הקהל' היה הרבי מזכיר ומעורר על עניינה המיוחד של השנה דווקא בעת ההתוועדויות בשמחת בית השואבה, שהרי אז היה נערך מעמד 'הקהל' בבית המקדש.

רבים משייכים את בקשת הרבי להכריז את הפסוק "הנני מביא אותם מארץ צפון וקבצתים מירכתי ארץ במ עור ופסח הרה ויולדת יחדו קהל גדול ישובו הנה" לשנת הקהל, אך לא היא.

את ההכרזה הנ"ל ביקש הרבי להכריז ה' פעמים במהלך שנות נשיאותו.

הפעם הראשונה הייתה בשנת תשכ"ח, אז - בליל שמע"צ - ביקש הרבי להכריז את הפסוק הנ"ל לאחר סיום "אתה הראת" ג' פעמים. כך היה גם בליל וביום שמח"ת.

דבר זה חזר על עצמו שוב בשנת תש"ל, שבה ביקש הרבי להכריז כנ"ל לאחר הכרזת "ופרצת".

גם ביום שמח"ת תשל"ב הכריז הרבי - לאחר סיום פסוקי 'אתה הראת' - פסוק זה שלוש פעמים רצופות (ואחריו - 'והי' זרעך', גם הוא שלוש פעמים). ביום שמח"ת תשל"ג, מכרו את הפסוק (בנוסף ל"ופרצת" ועוד כמה פסוקים) והרבי אמרו פעם אחת.

הפעם היחידה שביקש הרבי להכריז זאת בשנת 'הקהל' - היתה בשנת תשמ"א. בליל שמע"צ אמר הרבי את הפסוק ג"פ (לאחר סיום כל פסוקי "אתה הראת"), וביום שמח"ת אמר הרבי את הפסוק "הנני מביא אותם" פעם אחת (לאחר אמירת הפסוק "ופרצת" ג' פעמים).

הפשוט אינו מבין מילה אחת מכל מה שאומרים לו, שגם הוא יתעורר "ליראה את ה'", וכתוצאה מזה יהיו אצלו כל פרטי הענינים שבאים ע"י היראה, ובלשון הכתוב: "את האלקים ירא (ועי"ז) ואת מצוותיו שמור", שזוהי תכלית בריאתו - "כי זה כל האדם".

וזהו הענין שנעשה ב"אתחלתא דמועד" - מיד ביום הראשון של חג הסוכות . . . שהקב"ה מצווה "הקהל גו'", והרי "הקהל" הוא גם לשון הבטחה, שהקב"ה מבטיח שסוכ"ס יקהילו "את העם האנשים והנשים והטף" לד' אמות של קדושה, ושם ישמעו שליחות האל, "למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו גו'", כולל גם קטני קטנים (שאין למטה מהם) בחכמה ובדעת, ורק נמצאים באויר העולם".

כמו בשנת תשי"ג, גם בשנה זו הזכיר הרבי את ענינה של שנת 'הקהל' רק בחודש תשרי.

תשכ"ז

למרות שמאו חורבן בית המקדש - עד לבנינו במהרה בימינו - אין נוהגת מצות הקהל, הרי התורה והמצוות הם נצחיים. גם אותן המצוות הנוהגות רק בזמן הבית - תוכנן הרוחני הפנימי הוא בעל משמעות לכל הזמנים ולכל המקדמות, והדבר צריך לבוא לידי ביטוי ולהתבצע באופן מתאים (תפילות - באותו זמן של היום בו הוקרבו הקורבנות וכדו').

מצות הקהל כללה שתי נקודות שממבט ראשון הן נראות כמנוגדות: מצד אחד נדרשה פעולה של "הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגרך אשר בשעריך" - של כינוס כל בני העם, מן הנעלים ביותר ועד לנחותים ביותר, דבר המורה שכל אחד וכל אחת, מבלי להתחשב במעמדם ומצבם, שייכים לדבר, ואילו מצד שני נדרשה קריאת קבוצת הפרשיות הנבחרות מן התורה - על-ידי המרומם מעם, המלך.

אחד ההסברים לכך:

שנת ה'תשכ"ז, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, היא שנה של "מוצאי-שביעית" (השנה שלאחר שנת השמיטה), בה מתוסף ענין מיוחד: מצות הקהל, שהיא עמוד חזק וכבוד גדול בדת".

לאחר הקדמה זו, החל הרבי לבאר את פרטי המצוה, בתחילה כפי שהיו בזמן שבית המקדש היה קיים, ולאחר מכן - מהי ההוראה שיש בה אלינו, כיהודים החיים בזמן הגלות:

"בזמן שהיה בית המקדש קיים היה צורך להקהיל בשנה זו, 'מקץ שנת השבע', בבית-המקדש, את העם: אנשים, נשים וטף, כולל תינוקות רכים, לשם שמיעת שורה של פרשיות נבחרות מן התורה, שנקראו על-ידי המלך.

דבר זה היה צריך להיעשות בהזדמנות הראשונה בשנה בה ישנה אפשרות להקהיל את העם (בחג הסוכות - כשבני ישראל עולים לירושלים).

בשנת תשכ"ז - בשונה משנים קודמות בה דיבר הרבי על עניין ה'הקהל' כדבר השייך במיוחד תמיד לחג הסוכות [וליתר דיוק: למוצאי חג הסוכות] - החל להופיע המונח "שנת הקהל", כלומר, הרבי מורה לנו, החסידים, לראות במצות 'הקהל' מצוה המשפיעה על אופייה של השנה כולה כשנה המסוגלת להתחזקות בכל ענייני תורה ומצוות, וכלשון הפסוק "למען ישמעו ולמען ילמדו, ויראו את ה' אלוהיהם".

במכתב הכללי לקראת השנה החדשה ("ימי הסליחות, ה'תשכ"ז"), כבר רומז הרבי על כך שמצות 'הקהל' היא מצוה המשפיעה על כל השנה, ובלשונו הק: "נוסף על הענינים, דבר שנה בשנה, שכל חג, גם חג ראש-השנה, מביא בכנפיו משנה לשנה... ישנם דברים מיוחדים, הקשורים בשנים מסוימות והם, לכן, בעלי משמעות מיוחדת באותן שנים.

בשיחה הראשונה, שנושאה העיקרי היה אחדותם של ישראל המודגשת דווקא בחג הסוכות, הוסיף הרבי וקשר אף את עניינה של השנה - שנת 'הקהל' - עם עניין האחדות:

"...ובהוספה על ענין האחדות שבכל יו"ט, ניתוסף בשנה זו מעלה יתירה מצד הענין ד'הקהל', 'הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגרך אשר בשעריך', הקהלת כל בני' מכל מקום שהם 'לראות את פני הוי' גו', ואף שבזמן הזה אין מקיימים מצות 'הקהל', שקשורה עם ביהמ"ק וכו' וכו' - הרי זה רק בנוגע לגשמיות הענינים, אבל ברוחניות ישנם כל הענינים כמקודם.

ואדרבה: דוקא עי"ז שנעשים ברוחניות, הרי זה פועל שיומשכו אח"כ גם בגשמיות, והיינו, שע"ז שהענינים ד'הקהל' נעשים גם עתה ברוחניות, הרי זה פועל שיהי' קיום הענין ד'הקהל' גם בגשמיות, בבנין ביהמ"ק השלישי, בביאת משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו כו', למטה מעשרה טפחים".

בשיחה שלאחריה, החל הרבי לדבר בנוגע לזמנה של מצות 'הקהל' שחל גם כן ביום ב' דחה"ס, ועל כן, הסיק

ודבר זה יקרב ויחיש את הזמן בו תקוים מצות 'הקהל' על כל פרטיה, בבית המקדש, בביאת משיח צדקנו, בב"א".

בהחלט ניתן לומר שמכתב זה מכיל בתוכו את תמצית חידושי העצום של הרבי במצות 'הקהל'. מעתה מצות 'הקהל' איננה עוד מצוה פרטית, שהמהדרים אף עשו לה "זכר" מזמן לזמן, מעתה, מוטלת האחריות על כל יהודי ויהודי לשמש כ'מלך' על כל סביבתו ומכריו ולהשפיע עליהם להוסיף בעניינים של טוב וקדושה, ועל כל אחד לעסוק בה בשיא הלהט והמרץ.

'הקהל' - למעלה ממקום

ההתוועדות הראשונה באותה שנה בה שב הרבי ועורר מחדש את כל ענייני 'הקהל' ביתר שאת מבשנים הקודמות, היתה - כבכל שנה - התוועדות יום ב' דחג הסוכות. בכלל, היתה זו התוועדות מיוחדת במינה, כשאת כל חלקה הראשון של ההתוועדות מקדיש הרבי לדיבורים בעניין 'הקהל'.

התורה צריכה להחיות את כל אחד ואחד מישראל - ללא יוצא מן הכלל: אנשים, נשים, טף, גרים - להקיף את כל-כולו ולחדור לכל מציאותו, במדה המלאה ביותר ובכל הפרטים, עד אשר כל חושיו חדורים בתורה ומצוות, באלקות.

כדי להשיג זאת במדה המלאה והעמוקה ביותר - נקראת התורה, בהזדמנות זו, ע"י המלך ש'אימתו עליך', הוא מעורר תחושה של אימה וקבלת-עול המבטלת את ה'אני' ואת הישות של השומע".

לאחר ההסבר על מהותה של המצוה, ניגש הרבי לבאר כיצד מצוה זו משמשת כהוראה בחיינו אנו:

"המשמעות וההוראה שבמצות 'הקהל' לכל אחד ואחת מאיתנו: יש לנצל את ימי ההתעוררות של חודש תשרי, לשם הקהלת יהודים - אנשים, נשים וטף עד לתינוקות רכים - ב'מקום' קדוש, באווירה קדושה ולנצל הזדמנות זו למטרה, שהיא יסודה של מצות 'הקהל': 'למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את ה' אלקיכם, ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת'.

זו חובתו המיוחדת של מי שהוא 'מלך', גדול בסביבתו: רב בקהילתו, מחנך בכיתתו, אב במשפחתו - להשמיע את דבר התורה והמצוות בחוגו, בחזק וברצינות, במדה שתציור רושם עמוק והשפעה לטווח ארוך על השומעים, ובמדה שהדבר יורגש לא רק במשך חדש תשרי ולא רק במשך כל השנה, כי אם במשך כל שבע השנים, ממעמד 'הקהל' למשנהו, השפעה שתתבטא בחיי יום-יום, בהתנהגות על-פי תורה ומצוות ביראת שמים, ויחד עם זה - בשמחה ובטוב לבב.

ויהי רצון שהקב"ה - אותו מכתירים בני ישראל בראש-השנה, למלך ישראל ולמלך על כל הארץ - יצליח לכל אחד ואחד בביצוע האמור במלוא המדה.

ולכן, הנה גם אלו שנמצאים במקום רחוק, במיצר ושבי, ובגלוי אין מניחים להם לעסוק בהענין ד"הקהל" - מצטרפים גם הם להענין ד"הקהל" הנעשה כאן, כיון שאין הפסק כלל, ונעשה ענין אחד.

ובפרט ע"פ תורת הבעש"ט שבמקום שרצונו של אדם שם הוא נמצא, הרי מצד הרצון נמצאים אנו יחד עמם, ובמילא, אף ששם אין אפשרות לקיים את הענין ד"הקהל" בגלוי, מ"מ, כיון שכאן ישנו הענין ד"הקהל" בגלוי, "ביד רמה" ו"בריש גלי", הרי זה פועל גם עליהם, שגם הם מצטרפים לזה, והכל נעשה ענין אחד.

וע"ד דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר, שכאשר מוסיפים ופועלים בעניני תורה ומצוות כאן, הרי זה פועל גם שם, כי התומ"צ פורצים ("ברעכען דורך") את כל המדידות וההגבלות של העולם, כך, שגם בריחוק מקום נעשית אחדות ומציאות אחת.

ובאופן זה נפעל הענין ד"הקהל" בנוגע לכל בני, וכפשטות הלשון "הקהל" - קהל אחד, שכל בני, "האנשים (כולל גם "חוטב עצים" ו"שואב מימין") והנשים והטף (אפילו קטני קטנים) וגרף אשר

שנקהלים כולם יחד, ועד שנעשים ענין אחד. ואף שהענין ד"הקהל" קשור עם מקום מסויים בגשמיות (שצ"ל בביהמ"ק דוקא), וכן עם זמן מסויים כו' - הרי כל זה הוא רק כשהדבר נעשה בגשמיות, אבל כשנעשה ברוחניות, אזי אין הגבלות כלל, ובאיזה אופן שיהי' - נפעל הענין ד"הקהל".

כאן החל הרבי לדבר על אותם יהודים הנמצאים בגלות, במיצר ובשביה, ואמר שע"י ההתאחדות סביב העניינים הרוחניים ד"הקהל, ניתן לפרוץ את המגבלות הגשמיות ג"כ:

"...וכיון שהענין ד"הקהל" שנפעל עתה ברוחניות אינו תלוי במקום מסויים בגשמיות (ביהמ"ק) - הרי מובן שאין בזה הגבלות של ריחוק מקום, שהרי כל ענין הריחוק הוא מצד המציאות דמקום גשמי (שבוה שייך התחלקות ופיזור או קיבוץ ואחדות), אבל כשמדובר בענין שלמעלה ממקום - אין בזה הגבלות של ריחוק מקום.

הרבי, אף אנו שמקיימים את עניינה - התוכני והרוחני - של מצות 'הקהל' הרי נחשב לנו כאילו אנו נמצאים במעמד 'הקהל' כפי שהיה בבית המקדש, למרות שאין בית מקדש וכו':

"זמן מצות 'הקהל' - כפשוטו בגשמיות - הוא ביום השני של חג הסוכות, ט"ז תשרי. . . ומזה מובן שכן הוא גם ברוחניות העניינים, כפירוש האריז"ל על הפסוק 'והימים האלה נזכרים ונעשים', שכאשר 'נזכרים' כדבעי, אזי 'נעשים', היינו, שאותם ההמשכות שנמשכו אז, חוזרים ונמשכים עתה. וכיון שבודאי ישנו עתה הענין ד"נזכרים" כדבעי, הרי חוזר ונעשה עתה הענין ד"הקהל" ברוחניות. . . ובפרט שהענין ד"נזכרים" נעשה ע"י רבים, שמתכנסים כולם יחד. . . הרי בודאי נמשכים כל ההמשכות ד"הקהל" בשלימות.

וכמו"כ בנוגע למקום. משום שתוכנה העיקרי של המצוה היא תוכנה הרוחני, ממילא ברגע שמתאחדים כולנו יחד סביב נושא אחד - "ויראו את ה'" - הרי בוודאי ש"מקום אינו מפסיק":

. . . הענין ד"הקהל" הוא בנוגע לכל בני - גם אלו הנמצאים במדינה רחוקה כו' -

1. כנראה בעקבות יהודי רוסיה שיצאו "מאחורי מסך הברזל" והגיעו לראשונה לחצרות קדשנו.

"בדבר ה'הקהל" באזבסטונים [=שכונת קריית היובל] אין מספיק מפורט, כי כ"ק אד"ש רוצה לדעת יותר מפורט מזה, על כן תכתוב לי בערך כמה קהל היה, איזה קהל היה, מי היו המדברים? על איזה נושאים דיברו? איך היתה ההתרשמות? בטח הקריאו החלטות, מה הן? על מה היו הוצאות. הנני מודה מראש בעד כל זה".

הקהל ב"ספרים"

חידוש נוסף ומפתיע הביאה עימה "שנת הקהל - תשכ"ז, והוא: "הקהל" בשייכות לתורה".

היה זה בשבת ב' דר"ח מרחשוון. באותה שבת ערך הרבי התוועדות - שרוב תוכנה היה כעין המשך ל"ויעקב הלך לדרכו" שמכריזין בעת מוצאי שמח"ת. היתה זאת התוועדות שמחה ביותר, תוך שהרבי מדבר על הצורך בהמשכת השמחה דשמח"ת על כל השנה כולה וכו'.

לאחר כמה שיחות, החל הרבי לדבר על מצות 'הקהל' כיצד היא מוצאת את ביטוייה בכל מיני אופנים ועניינים שונים, כגון בכללות ישראל, בכל אדם

בזה, והוא) בהנוגע לתכנית הפעולות בחדש תשרי, ובתוך הדברים מסר לי שיחתו עמו ובמיוחד בנוגע להמבצע דהסיסמה דהקהל, שיחה שהיתה בסמיכות לנסיעת הנ"ל לכאן.

תקוותי חזקה שבהמשך למכתביו הנ"ל לכאן, תהייה פעולותיו במבצע האמור (בתוככי שאר פעולות דחודש תשרי) בסדר מסודר, וביחד עם זה במעוף המתאים לשנת הקהל. ובוודאי יודיע אודות כל זה, ומוכן שבכל כיוצא בזה - כל המפרט הרי זה משובח.

שולח הנני מכתבי זה מהיר דחוף כיוון שמדאיג קצת וגם תמיה שלעת עתה לא נתקבלו כל ידיעות אודות מבצעי חדש תשרי (שהרי כמה מהם בוודאי שנעשו בעבר) וכן אודות הכנה למבצע הנ"ל".

משך זמן לאחר מכן, לאחר תום חודש תשרי, כותב הרב ישראל לייבוב ע"ה מכתב לרב טוביה שיח' בלוי.

המכתב נושא את התאריך ו' מר חשון תשכ"ז ובמכתב זה הוא מבקש לדעת - ולפרטי פרטים - על פעולותיהם של אנ"ש בענייני 'הקהל', תוך הסברה על חשיבות מסירת הדיווח מפעולות אלו לרבי:

בשעריך", מתאחדים עם המלך ונעשים מציאות אחת, ובמילא פועל הדבר את הפעולה שצריכה להיות ע"י הענין ד"הקהל" - "למען ילמדו ויראו את הוי' אלקיכם גו'".

"מעוף המתאים לשנת הקהל"

על מנת להבין, ולו במקצת, על האווירה באותם ימים - חודש תשרי ימי ההכנה לחג הסוכות, נצטט בזה מכתב מרתק של הרבי לר' יצחק גאנזבורג ע"ה.

במכתב - הנושא את התאריך י"ב תשרי תשכ"ז - כותב הרבי על הציפיות שיש לו ממנו, ומהחסידיים בכלל, בקשר עם עבודתם בענייני 'הקהל'.

בביטויים המיוחדים בהם משתמש הרבי, ניתן לראות מהן "הפרופורציות" הנדרשות מהחסידיים בבואם לעסוק בענייני 'הקהל':

"בהמשך לכתבו (וכמה פעמים) בנוגע לעבודתו בצעירי אגודת חב"ד בארץ הקודש ת"ו, הסיבותי השיחה עם הו"ח אי"א עוסק בצ"צ הרב ישראל לייבוב שי' (אשר גם בלאו הכי מוכן שהתענייני

באופן פרטי ובנוסף לכך, בעניין של "תורה":

"...ידוע שכל הענינים שבעולם ישנם בכללות ובפרטות... ובפרט בנוגע לבני" ותורה, שאצלם ישנו ענין האחדות וההתכללות, הרי בודאי שישנם כל הענינים כפי שהם בכללות ואח"כ גם כפי שהם בפרטות. ולדוגמא - בנוגע לתורה - שמצינו ש"העוסק במצוה פטור מן המצוה", כיון שכל מצוה כוללת את כל המצוות. ובנוגע לבני" - בשייכות למצות הקהל (ששייכת במיוחד לשנה זו שהיא שנת הקהל, שזוהי מעלתה המיוחדת לגבי שאר השמיטות): ישנו כללות הענין דהקהל - כפשוטו - "הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגרך אשר בשעריך למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו וגו'", "ובניהם אשר לא ידעו ישמעו ולמדו ליראה וגו'", וכמדובר לעיל שגם לאחר חורבן ביהמ"ק ישנו ענין זה בעבודה הרוחנית (שענין זה לא נתבטל ע"י החורבן), ובפרט בשנת הקהל; ונוסף לזה ישנו גם הענין דהקהל בפרטיות ובפרטי פרטיות - בעבודה הפרטית של כל אחד מישראל, להקהיל את כל פרטי כחותיו ועניניו כו'.

"ובהתאם לכך, ובהמשך לשמח"ת - הגה כאן המקום להזכיר אודות ענין ה"הקהל" בשייכות לתורה: ידוע שרבותינו נשיאינו בכלל, וכ"ק מו"ח אדמו"ר בפרט, עוררו ועסקו בלהט ("זיך געקאָכט") לאסוף ולקבץ את כל המנהגים הקשורים עם פסק הלכה (שהרי "מנהג ישראל תורה היא", ומכ"ש מנהגים הקשורים עם פסק הלכה) - מנהגי הרבנים או מנהגי חסידים הראשונים ברי סמכא (בכתב או בע"פ), וכן כתבי ("ביכלאך") חסידות, מכתבים, רשימות ושיחות קודש. ואף שכבר נדפסו ריבוי ענינים - הרי זה כטיפה מן הים. ולכן, מבקשים בזה, ובכל לשון של בקשה, שכל מי שיש בידו (או שידוע אודות משהו שיש

בידו) העתקות נאמנות מענינים הנ"ל, וכל דמכלל" איתמר, כולל גם בנוגע לענינים שכבר נדפסו, אם ישנה הנחה נוספת עם שינויים (שכיון שנערכה ע"י "מניח" שהוא בר-סמכא, הרי בודאי שהשינויים הם בדיוק כו') - ישתדלו לשלוח כל ענינים אלו לכאן, על מנת שידפיסו ויפיצו זאת, ועד שיבוא מזה ה"בכ" בנוגע לעבודה בפועל, ובלשון הכתוב: "למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו וגו'". וע"י ה"הקהל" בנוגע לתורה, נבוא גם ל"הקהל" כפשוטו - "הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגרך אשר בשעריך", בביאת משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו לארצנו, בקרוב ממש".

דברי הרבי עוררו הד רב, והדברים אף פורסמו בעיתונות הכללית באה"ק ת"ו. כך, למשל, נכתב בשעתו בעיתון 'הצפה':

"שנת 'הקהל' לכתבי יד של ראשוני חב"ד - האדמו"ר מלובאוויטש הכריז כי השנה שנת 'הקהל', תהיה גם שנת הקהל של כתבי יד מראשוני חב"ד, על כך נמסר בביתו של יעקב דוד פרלין, נכדו של ר' חיים דב קנטור, דמות ידועה מראשוני ה'שוב', אשר שימש 'משיח' ביקב של זכרון יעקב ובשנותיו האחרונות במושב זקנים וזקנות בירושלים. עם העברתו של מושב הזקנים לבנין חדש, הלך יעקב דוד פרלין לאסוף את הארכיון של סבו שנשאר שם, והנה מצא בתוך הארכיון כתבי יד רבים, מתוך התכתבות עם גדולי תורה בדורו, וביניהם כתב יד של הרב חיים אלעזר ביחובסקי, אחד המנהלים דכולל חב"ד ברוסיה. כתב היד מכיל הערכות על רבני חב"ד, סיפורים, ביאורי מאמרי חז"ל עליה, חסידות, שו"ת דתניא, והעתק מאמרים של האדמו"ר מלאדי ושל ה'צמח צדק'.

פנה האיש אל אנשי חב"ד וביקש מהם לעיין בכתב היד. אחר פנה אל

נשיא המדינה מר ז. שזר, אשר לאחר שעייין בו, רכש אותו מידי, כנראה כדי לשלחו כתשורה לאדמו"ר בברוקלין. כך נתקיימה שנת 'הקהל' לגבי כתבי יד מחב"ד".

[חלקים נרחבים מתוך ה'ביכל' המדובר נדפסו - בהוראת הרבי - כעבור 23 שנה (בשנת תש"נ), בספר 'כתבי הרח"א ביחובסקי'].

הכותב ב'הצפה' שם מסיים באיחול, כי כשם שדברי הרבי הובילו לתנופה באסיפת כתבי יד של 'ראשוני חב"ד', כך יהיה גם בנוגע לכתבי יד גדולי ישראל משאר החוגים...

"אולם ברשותו של האיש, מארכיון סבו, גם כתבי יד אחרים, וביניהם ראשונים ואחרונים, וכן כתב יד על מדרש רבה, מאת הרב צבי פנחס ליפשיץ, מו"ץ דקלינידי, בעל המחבר של ספר 'דרך הישר' ו'קרנן פסח'. מן הראוי ששנת 'הקהל' תתפשט על פני כל כתבי היד שכתב בשנה זו ובשנים אחרות".

שנת הקהל

כפי שהובא לעיל ממכתבו הכללי של הרבי מ"ימי הסליחות תשכ"ו", אחד מהחידושים העיקריים שהביאה עימה "שנת הקהל תשכ"ז" הייתה, ללא ספק, תשומת הלב הרבה שהחל הרבי לייחס לשנה כולה כ'שנת הקהל'. [להרחבה בכל הנ"ל ניתן לעיין בכתבה "מעורר שהשנה שנת הקהל"].

עצם המונח ומטבע הלשון "שנת הקהל" אינו ברור ומומן מאילו. הכינוי לשנת השבע "שנת שמיטה" - מובן, משום שמצוות שמיטה אינה חלה רק ביום מסוים בשנה אלא במשך כל השנה, ובכולה צריך לשמור על

ולאחר שהתחיל לבאר את פסקת 'הא לחמא עניא', אמר:

"יש לקשר זאת עם הענין ד'הקהל' - כיוון ששנה זו היא שנת הקהל, יש לקשר את כל עניני השנה עם הענין ד'הקהל', ובפרט ענין המועדים שמהם נמשך על כל השנה, כמו חג הסוכות, שממנו נמשך הענין ד'הקהל' על כל השנה, ועאכ"ו חג הפסח, שהוא 'ראש השנה לרגלים' (כדאיתא בגמרא במסכת ר"ה), הרי בודאי יש לקשרו עם הענין ד'הקהל' - שהרי ע"י ההזמנה "כל דכפין כו' כל דצריך כו'", נעשית הקהלה של כו"כ מישראל ביחד . . ועי"ז באים להענין ד'לשנה הבאה בארעא דישראל', שאז יהי' חידוש גם לגבי ה'הקהל' דעתה - שהרי במצות "הקהל" דעתה ישנם הפטורים ממצוה זו, משא"כ לעתיד לבוא, כמפורש בנבואה שאפילו "עור ופסח" (שפטורים מהקהל) יהיו בכלל "קהל גדול ישובו הנה".

שמצות הקהל עצמה אינה אלא ביום מסויים - בחול המועד סוכות, מ"מ הפעולה שנעשית אז, היא פעולה נמשכת שיש לה השפעה על כל השנה כולה - שכל השנה היא באופן אחר, כיון שבתחילתה הי' הענין ד'הקהל' את העם האנשים והנשים והטף וגרך אשר בשעריך למען ישמעו ולמען ילמדו וגו' לעשות את כל דברי התורה הזאת.

וכן הוא גם בהנוגע לימי הפורים. ובפרט שענינו של פורים הוא "וקבל היהודים את אשר החלו לעשות" - שקבלו מה שהחלו כבר בזמן דמתן תורה, הרי מובן שבימי הפורים של 'שנת הקהל'.. בודאי שהענין ד'קבל היהודים את אשר החלו לעשות' הוא ביתר שאת וביתר עוז".

שיחה דומה נשא הרבי בהתוועדות בליל ב' דחג הפסח לאחר עריכת ה'סדר'. לפני שיחה זו - אותה אמר הרבי עם עיניים עצומות - דיבר הרבי באריכות על ענייני ההגדה וביאר אותם עפ"י פנימיות העניינים וכו',

קדושת הארץ "ושבתה הארץ שבת לה", אבל בשנת הקהל הרי מדובר לכאורה על מצוה שאותה קיימו פעם אחת בשנה, בחול המועד סוכות...

זהו אפוא החידוש של הרבי: המעמד הוא עצום ודרמטי עד כדי כך - שכינוס כל עם ישראל, מיליוני יהודים סביב המלך - אכן מקרין ומשפיע על השנה כולה, עד שכולה ראויה לכינוי "שנת הקהל".

במספר הזדמנויות במהלך השנה, קישר הרבי את אירועי הזמן עם 'שנת הקהל', תוך שהוא מראה שבכל פרט ופרט בשנה זו מאיר גם עניין ה'הקהל' שבה. אחת מן ההזדמנויות הללו הייתה בהתוועדות פורים אותה שנה. אז, פירט הרבי ביתר הרחבה וביאור מה הפירוש "שנת הקהל" - שכל השנה כולה חדורה ב'הקהל':

"דובר כמ"פ במשך השנה שזוהי שנת הקהל, שלשון זה עצמו מוכיח שזוהו ענין ששייך לכל השנה. והיינו שאע"פ

מלחמת "ששת הימים"

לקראת אביב תשכ"ז, נערך במדינות-ערב השכנות לארץ-הקודש גיוס כללי, וממשלותיהן דיברו בגלוי על פלישה לארץ-ישראל וחיסול תושביה ר"ל - "השלכתם לים".

הבהלה בארץ הייתה רבה. התקשורת כולה הייתה תמימת-דעים שכוחם המשותף של מדינות ערב ובראשן מצרים, עולה על כוחו של צה"ל וסיכויי נצחונו קלושים. דומה היה כי העולם יעמוד בצד פעם נוספת - כפי שעמד באדישותו בתקופת השואה - ויצפה בשאננות בטרגדיה נוראה, נוספת שעלולה להתרחש, חלילה, לעם ישראל.

אך אט-אט החלו מתבהרים השמים, וגם על הלב נהיה קל יותר. דברי הרבי בעת ה"פאראד" של אותה השנה השרו שלוה על פני כל מי שרק האזין לדבריו של הרבי.

בבוקרו של יום ל"ג בעומר הוקפה כל השדרה הרחבה של איסטערן-פארקוויי במחסומים, ונעלם לו רעש ושאון החולין של תנועת המכוניות. על הקומה העליונה של בניין 770 נתלה שלט ענק שעליו נכתב באותיות מאירות עינים "קהל גדול ישובו הנה!"

אט אט התחיל המקום לתסוס מהמולת הילדים, המנהלים, המדריכים והמארגנים. המקום כולו התמלא ממאות ואלפי עיניים המביטות כולם אל עבר הבימה העומדת על מדרגות הכניסה ל-770.

הרעש התחלף בהמתנה מתוחה. כולם מחכים, והכל יודעים, אשר שם ממול יושב אחד כזה המחכה להם, שנשמתו הגדולה חיה עם השמחות והצער של כל אחד מהם, של כל יהודי באשר הוא, אשר כל חייו מסורים ונתונים לכלל

ישראל. והנה מין זרם סוער חולף בקהל. הרבי נעמד על הבימה, ושקט השתרר בכל האזור.

הרבי נשא את דברו, קלסתר פניו המאיר היה חיזור, והצביע על הסערה המתחוללת בלבנו. גם קולו היה צרוד מאוד ועמוס בשטף של רגשות.

הרבי הדגיש מיד את אחד התכנים המרכזיים של ל"ג בעומר: מיום זה ואילך הייתה הנהגת תלמידי רבי עקיבא בינם לבין עצמם מיוסדת על האופן אותו לימד והדגיש רבם - "ואהבת לרעך כמוך!" - לכבד, לאהוב ולהיות מסורים אחד לשני. נקודה מרכזית שניה בל"ג בעומר: רשב"י, אחד מתלמידיו החשובים של ר' עקיבא, אמר שזהו יום שמחתו - היום השמח בו הגיע למדרגה הנעלית ביותר בלימוד התורה ובדרך התורה, אותה הוריד לתלמידיו דור אחר דור, ובה ינהגו וינהיגו יהודים עד היום המאיר בו משיח יוליכנו לארץ ישראל במהרה בימינו!

כל דבר הקשור בתורה ומצוות, הוא, כפי שאומר הבעל-שם-טוב, איננו רק דבר השייך לעבר, מאורע שאירע לפני זמן. כל פרט הקשור ביום זה מלמד אותנו היום כיצד להתנהג ומה אנו צריכים לעשות כדי להיות באמת ילדיו של הקב"ה.

בהמשך לכך קישר זאת הרבי לשנת הקהל, תוך שהרבי מדגיש באופן מיוחד את ההוראה מכך לילדים:

"בכל שנה יש דבר חדש שלמדים מענינים אלו, בנוסף על מה שכבר הי' ידוע ונלמד בשנים הקודמות. וכן הוא גם בשנה זו, שהיא שנת הקהל:

ענינו של "הקהל" - שבזמן שבית המקדש הי' קיים, הנה בשנה שלאחרי שנת השמיטה היו מקהילים אנשים

נשים וטף, כל עם ישראל, עד לילדים קטנים ביותר - בבית המקדש, ושם שמעו קריאת חלקים מתורתו של הקב"ה, ומשם למדו ולקחו עמם על כל משך ימי חייהם להתנהג בהתאם לרצונו של הקב"ה.

בענין זה הי' רווח וזכות מיוחדים לילדים בגילכם, כלומר, אלו השייכים כבר לחינוך - התחלת ההבנה - שאצלם הי' ענין כפול: הם שמעו ולמדו בעצמם, וגם - שעל ידם נתווסף בשכר ורווח של הוריהם, שגידלום והביאום אל בית המקדש.

אע"פ שבית המקדש העשוי מעצים ואבנים חרב עתה - הרי בית המקדש שבלבו של כל יהודי הוא בשלימות והדבר תלוי בכאו"א מאתנו שהוא (בית המקדש שבלב) יפיץ את האור והקדושה באופן של "הקהל" - בכל חייו הפרטיים, ובחייהם של כל אלו (אנשים נשים וטף) הנמצאים מסביבו.

בשנה זו, שהיא שנת הקהל, ניתוסף ציווי מיוחד וכח מיוחד מהקב"ה - שכאו"א מכם יוכל להקהיל את חבריו, קרוביו ומשפחתו, ולספר להם אודות תורתו של הקב"ה ואודות מצוותיו של הקב"ה, ועי"ז לעשותם מאושרים בכל ימי חייהם.

ובענין זה יש זכות מיוחדת, משימה וציווי מיוחדים, עבור הילדים - שעליהם לפעול עם עצמם ועם חבריהם, וגם להשפיע על הוריהם.

וזהו שפעל ולימד רשב"י: כל יהודי שנקרא בשם ישראל - מצא עבורו זכות, שהקב"ה צריך לברכו ולהצליחו, כדאיתא באבות דר' נתן. ועוד פעל ולימד, שע"י זכותו של יהודי, שיהודי מוסיף בתורה ומצוות - בכחו להציל רבים מישראל, את כל סביבתו, ולהמשיך את ברכותיו של הקב"ה בכל המצטרך להם.

ביום זה של ל"ג בעומר, שעליו אמר רשב"י שהוא יום שמחתו - הנה ע"י השמחה שתהי' אצל כאו"א מאתנו, ובמיוחד אצל הילדים, ללכת בדרכיהם של רבי עקיבא ורשב"י - יפעלו בעצמם ובחבריהם, שיזכו לברכותיו ולישועתו של הקב"ה בכל המצטרך להם. ובמיוחד - לקחת עמם את ההוראה המיוחדת משנה זו, שהיא שנת הקהל".

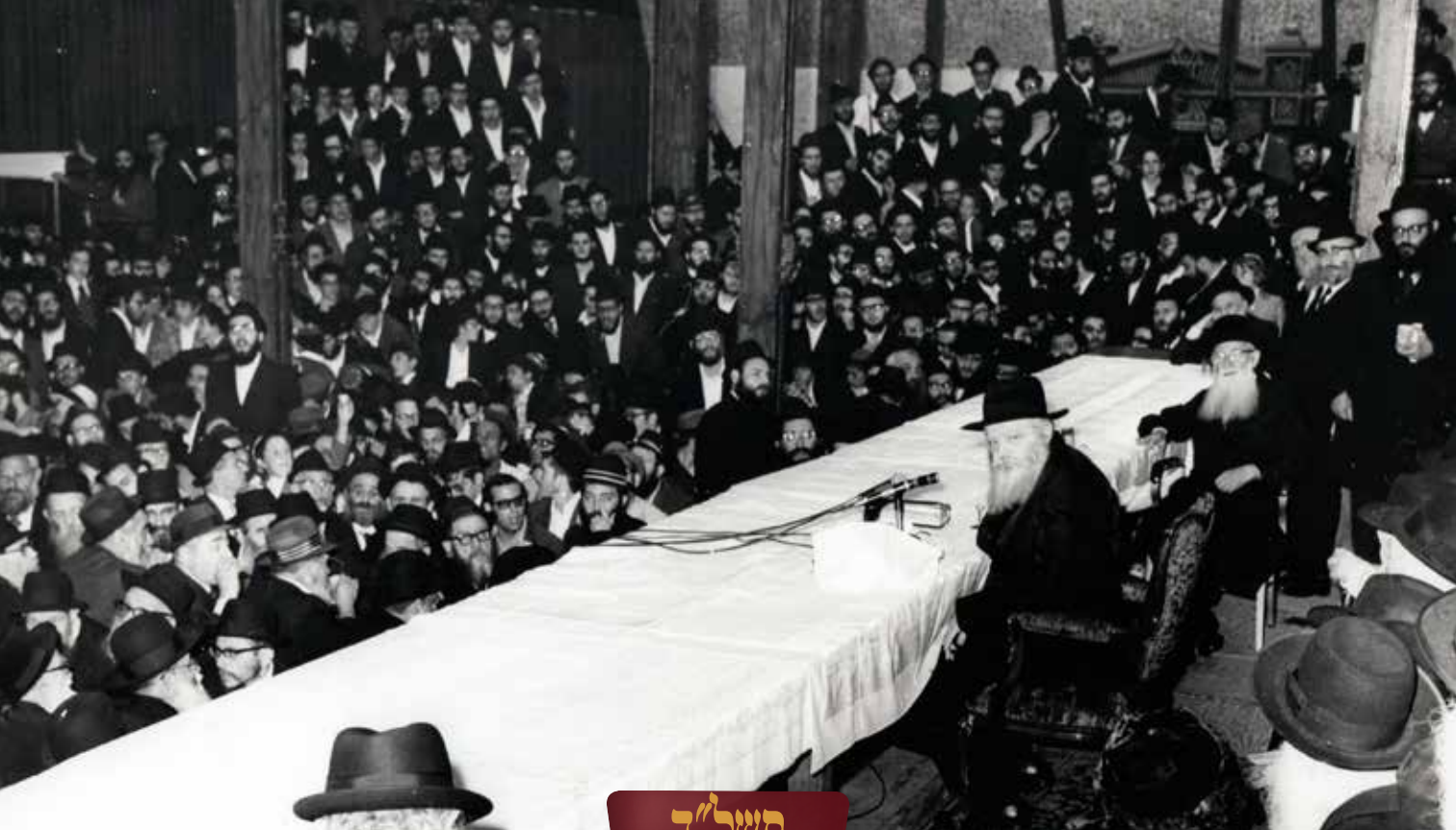
קולו של הרבי נעשה נרגש וגבוה יותר "אחינו ואחיותנו בארץ הקודש... הנם עומדים כעת במצב כזה בו הקב"ה מגן עליהם!" הרבי לא מסתפק בברכה, הקול הקדוש קובע נחרצות: "הקב"ה שולח להם את ברכותיו, ואת ישועתו במידה הגדולה ביותר! והם יצאו מהמצב הנוכחי בהצלחה!".

ושוב פנה הרבי לילדי ישראל: "אתם - עי"ז שתלמדו פסוק אחד יותר בתורה, תקיימו עוד מצוה ועוד מצוה, מבלי להחמיץ שום הזדמנות בזה, ותפעלו בזה גם ע"פ הציוי "ואהבת לרעך כמוך", להשפיע על קרובים, ידידים ובני משפחה, שגם הם ינצלו את כל האפשרויות שבידיהם כדי להפיץ את התורה ומצוותי - שכדברי רשב"י, הרי זה מציל כל איש ישראל בכל מקום שהוא מהקשיים שנתקל בהם, ומביא לו את ברכותיו של הקב"ה במדה יתרה, ישועה והצלחה, ואזי יקויים מה שקראנו בפרשה אתמול: "וישבתם לבטח בארצכם" - בני ישראל ישבו לבטח בארץ ישראל; ונתתי שלום בארץ - הקב"ה יצליח שיהי' שלום בארץ הקדושה; "והייתי לכם לאלקים" - הקב"ה יהי' אלקים שלנו ("אונזער ג-ט"). אלקים של כל ישראל בכל מקום שהם; "ואתם תהיו לי לעם" - וכל אחד מכם, וכולכם יחד, וכולנו יחד, עם כל אחב"י, יהיו עמו של הקב"ה, והוא יוציאם, בידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה, מכל הקשיים, ויביא להם שלום ובטח בכל המצטרך להם".

קולו של הרבי רועד מהתרגשות, פניו הק' של הרבי נסערות והרבי שב ו"השתפך" בעוד ועוד מילות ברכה:

"ובקרוב ממש יקויים מה שקראנו בסוף הפרשה: "ואולך אתכם קוממיות" - הקב"ה יוליך כל אחד מישראל, וכל ישראל, "בקומה זקופה", בקרוב ממש, בגאולה האמיתית, השלמה והמלאה ע"י משיח צדקנו, שיבוא בקרוב, והוא יוציא אותנו, הנמצאים בחוץ-לארץ, ואת בני ישראל הנמצאים בארץ ישראל, מן הגלות, וימשיך בכל העולם מלכות ש-ד, בגאולה האמיתית והשלמה בקרוב ממש, אמן כן יהי רצון".

אכן, אזכור זה, מתחבר באופן מצמרר לביטוי שאמר הרבי 7 שנים לאחר מכן, בשנת תשל"ד - שנת ה'הקהל' הבאה, בקשר עם מלחמת יום כיפור - "והקהל כולם יחד היא שעמדה והיא שתעמוד לכל בני", וכדלקמן.

תשל"ד

לא ראו הם את צבאות ערב הולכים וצוברים את צבאותיהם על גדות התעלה...

בקיץ תשל"ג, הרבי החל הרבי לעורר בדחיפות, על עריכת כינוסי ילדים בכל מקום ומקום, ובפרט ב'מקומות הקדושים'. הרבי הדגיש כי מטרת הוראה זו היא להגן על העם היהודי, תוך שהרבי מזכיר שוב ושוב את הפסוק: "מפי עוללים ויונקים יסדת עוז... להשבית אויב ומתנקם" - בכח תפילותיהם של ילדי ישראל, ניתן להשבית את האויב והנוקם.

במהלך התוועדות שבת קודש פרשת נצבים וילך שוב עורר הרבי אודות כינוסי הילדים, תוך שהרבי מבקש שיערכו כינוסים מיוחדים ביום א' דסליחות וכן באחד מימי 'עשרת ימי תשובה'. עוד אמר הרבי כי ייתן לכל ילד שני מטבעות, מטבע אחד - על מנת לשים בקופת הצדקה, והמטבע השני - כתשלום על מילוי חובה זו.

תורה שהיה בהר סיני, הוא מעמד 'הקהל' שבו המלך קורא בתורה כדי שעל-ידי זה העם יחווה כביכול מחדש את מעמד מתן תורה."

"והקהלת כולם יחד היא שעמדה .. לכל בני"

כמעט שבע שנים חלפו מאז האירועים המופלאים של מלחמת ששת הימים. ממשלת ישראל, בטוחה ביכולתה להדוף כל תקיפה בקלות תוך שהיא מסתמכת על קו בר-לב - שורה של ביצורים שנבנה לאורך תעלת סואץ, כדי להתגונן מהתקפות המצריות. הרבי התנגד פעם אחר פעם לאסטרטגיה מסוכנת זו, אבל ממשלת ישראל לא עשתה דבר לשנות את עמדתה. מפקד שרי הממשלה וראשי הצבא לא להיות "ששים אלי קרב",

לקראת שנת תשל"ד - בסיום שנת תשל"ג - שלח הרבי מכתב כללי-פרטי (מכתב אותו היה מצרף הרבי למכתבים אישיים - במיוחד לקראת יומי דפגרא, יו"ט וכו'), ובו נכתב:

"ויהי רצון, אשר ביום זה דחמשה עשר באב ו'מכאן ואילך" - ובפרט בשנה זו, שנת השבע, שבת לה, והכנה לשנת וענין הקהל את העם האנשים והנשים והטף גו' למען ישמעו גו' את כל דברי התורה הזאת - יתעורר כל אחד ואחד מאתנו בתוככי כל ישראל להוסיף בתורה ובמצוות, הן בנוגע לעצמו והן בהשפעה על זולתו".

בהתוועדות ערב ראש השנה תשל"ד ביאר הרבי צד מדהים ומופלא במעמד ה'הקהל', שהוא בעצם מעין מעמד מתן תורה בהר סיני. וכך אמר הרבי:

"כדי לעורר ולחזק את העם לדבוק בתורה ובמצוות, קבע הקב"ה שאחת לשבע שנים יערכו מעין מעמד מתן

היא הרי נצחית גם בפרטיה, ואינה מוגבלת לזמן ומקום.

מצות "הקהל" מזכירה לנו, איפוא, שבכל מקום בו נמצאים יהודים, וכל כמה שהם מפוזרים, הרי כל אחד מהם מהווה חלק מ"הקהל את העם", מ"עם אחד", על-ידי כך שהם מגלמים בעצמם, ובחיי היום-יום שלהם, את ה"תורה אחת", כביום שבו ניתנה בסיני מפי הגבורה - מ"ה' אחד", וכן שישנה לכל אחד, בלי יוצא מן הכלל, שליחות אלוקית: "שמעו, ילמדו, ויראו את ה' אלקיכם, ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת".

טף, התאספו בבית-המקדש, והמלך היה קורא לפנייהם פרשיות מסויימות מן התורה, וכולם הקשיבו "בכוונה גדולה יתרה" ו"באימה ויראה וגילה ברעדה, כיום שניתנה בו התורה בסיני" וראו עצמם "כאילו עתה נצטוו בה ומפי הגבורה שומעה, שהמלך שליח הוא להשמיע דברי הא-ל". ולמרות שמצות "הקהל" - במובנה הפשוט והמעשי - קשורה בזמן בית-המקדש ואינה יכולה עתה להתבצע בפועל, הרי היא, כמצוות אחרות מסוג זה, בתקפה מבחינה רוחנית גם בזמן הגלות, ובכל מקום, שכן התורה

בכינוסים אלו על הילדים לומר פסוקי תורה ואת תפילת "אבינו מלכנו".

ב'מכתב כללי מו' תשרי תשל"ד מסביר הרבי באריכות על מעלתו ועבודתו של העם היהודי כ"אומה" אחת, כשבסוף המכתב כותב הרבי:

"לדברים האמורים יש שייכות מיוחדת לשנה החדשה שאליה נכנסנו זה עתה, היא שנת "הקהל את העם האנשים והנשים והטף, המזכירה לנו את המצוה שקוימה בזמן שהיה בית המקדש קיים, מיד לאחר שנת השמיטה, בחג הסוכות, כשכל בני ישראל, אנשים נשים ואפילו

במהלך המכתב מאריך הרבי על ביטחון העם היהודי, ובעיקר על ההערכה הרבה שיש לכל האומות כשרואים איך מתנהגת האומה היהודית, וכדוגמא לדבר מביא הרבי את העניין הבא:

"כדוגמא לדבר יכולה לשמש תקופתו של שלמה המלך, כאשר בני ישראל, כעם בין העמים, עמדו בדרגת השיא של שלימותם... ושלימות זו, בתקופתו של שלמה המלך (למרות שבכמות ובגשמיות היו גם אז בני ישראל 'המעט מכל העמים') התבטאה באופן מקורי ביותר ביחסים של עם ישראל עם עמי תבל האחרים: שמעה של חכמת שלמה הגיע אל המדינות הרחוקות ביותר, ועורר תשוקה עזה אצל מלכים ומנהיגים לבוא ולראות את התנהגותו, וללמוד מחכמתו, אותה ביקש והשיג על-ידי תפלתו אל הקב"ה והיתה מבוססת על תורת אלקים חיים."

כעבור יומיים, בח' תשרי, ביקש הרבי מהרב חודקוב להוסיף הערה קטנה לקטע הנ"ל. והיא: **"ועד"ז היה כו"כ פעמים בדברי ימי עם ישראל... ועד יורם קרן משיחו" - מלך המשיח"**. תוך שהרבי מצווה שייספיקו להעביר את ההוספה לאה"ק לפני כניסת יום כיפור¹.

יומיים לאחר מכן, ביום הקדוש ביותר בשנה - יום כיפור - פתחו הצבאות הערביים במתקפה כוללת. קו בר-לב המהולל נפל תוך שעות, ובעוד צה"ל מתאמץ לגייס את חיילי המילואים, צעדו הכוחות המצריים לתוך סיני, כשבדרכם לא עומד שום מכשול, אך בדרך נס - הם עצרו בדרכם ללא

הסבר הגיוני מבלי להמשיך לעבר ערי ישראל, ובסופו של דבר הצבא היהודי ניצח.

כעבור מספר שבועות, בשבת פרשת תולדות, הסביר הרבי שאין כל ספק שהניצחון הישראלי במלחמת יום הכיפורים היה על טבעי, ולמעשה היה זה נס גדול עוד יותר מזה של 'מלחמת ששת הימים'. כאשר צבאות ערב חצו את תעלת סואץ ופרצו את קו בר-לב, שום דבר לא עמד בדרכם לירושלים ותל אביב, וה' ישמור ממה שיכול היה לקרות אילו היו מגיעים לערים המיושבות ח"ו.

כך היה גם בחזית הסורית. התרחש נס על טבעי, והכוחות הערביים עצרו את התקדמותם לאחר מרחק קצר בלבד, כשהם נותנים לצבא הישראלי זמן לגייס את חייליו ולהביס את הכוחות הערביים.

באופן חריג למדי, כתב הרבי מכתב כללי נוסף מיד לאחר חודש תשרי, במכתב הרבי שוב חוזר וכותב מכתב מפורט בקשר ל'הקהל':

הנה בשנה זו ההוראה המיוחדת שלה היא בנקודה המיוחדת שלה לגבי ששת השנים שלפני ושללאחרי, שהיא שנת הקהל: הקהל את העם האנשים והנשים והטף.

שאף על פי שמצוה זו כפשוטה בגשמיות תלוי בארץ, "ארץ אשר גוי תמיד (גם בזמן הגלות) עיני הוי' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה", ובזמן שבית המקדש הי' קיים וכו', אבל רוחניות העניינים ותוכנם - נצחיים הם, שהרי הם חלק מתורתנו הנצחית.

ואופן וגדר מצות הקהל ה"ה להשתדל בתוכנה ומטרה שלה לא (רק) כל אחד ואחת בפ"ע, אלא (גם) באופן ד'הקהל', בהשתתפות המון רב ובהדגשה מיוחדת

להקהיל גם את הטף, כולל קטני קטנים וקטני קטנות. והמטרה היא, כסיום הכתוב: "ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת".

בהמשך לכך מפרט הרבי באריכות מיוחדת את הפירוש בכל מילה ומילה בפסוק "ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת".

בסוף המכתב מוסיף הרבי את השורות המרטיטות הבאות:

"ונתוספה הדגשה בעניין הקהל האנשים הנשים והטף במאורע שהתחיל ביום הקדוש דשנת הקהל זו, שהי' מכוון ג"כ כנגד אנשים הנשים וטף בתור קהל בני",

והקהלת כולם יחד היא שעמדה והיא שתעמוד לכל בני", אשר כהבטחת הנביא: "הוי' צבאות יגן עליהם, על עמו גוי אחד בארץ, הוא גאלם וינטלם וינשאם כל ימי עולם", ובני' נקהלים ומוסיפים ב'ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת' הלוח והוסיף ואור'.

באגרת כתב הרבי בבירור: כוחו של ה'הקהל' - איסוף גברים, נשים וילדים יהודים יחד - הוא מה שהגן על האומה היהודית מפני ההתקפה שכוונה כנגד העם היהודי - גברים, נשים וילדים (כאומה - 'קהל בני').

אזוי ווי האַי-יאהר איז שנת הקהל..."

מאורע מרטיט אירע בעת 'הקפות' בליל שמע"צ, הרבי נכנס להקפות כשכל הקהל מגן בשמחה אדירה את הניגון "הושיעה את עמך". לאחר הניגון - לפני 'אתה הראת' - קרא הרבי לגבאי ר' משה פנחס כץ ע"ה ומורה לו להכריז "אזוי ווי האַי-יאהר איז (= מאחר שהשנה היא) שנת הקהל,

1. עפ"י השמועה מספרים שלאחר פרוץ המלחמה, שאל הרבי את הרחמ"א חדקוב האם הספיקו לפרסם באה"ק את ההוספה על המכתב כללי, וכשהשיב בשלילה - ניכרה אי שביעות רצון על פני הרבי.

עמדו הכן כולכם אנשים נשים
וטף, לקבל זמן שמחתנו של
שמע"צ ושמח"ת".

לאחר שהגבאי הכריז כנ"ל,
החל הרבי לעודד את שירת
הקהל בעידודים חזקים, כך
שהשמחה הרקיעה שחקים...

כשתמה לה השירה האדירה,
קרא הרבי שוב לגבאי, והורה
לו להכריז שוב את ההכרזה
ובהוספה ש"אזוי ווי 'עמדו
הכן' איז פארבונדן מיט ארמיי
(= מאחר ש'עמדו הכן' קשור
עם צבא) על כן ינגנו ניגון של
ניצחון".

מיד לאחר ההכרזה התחיל
הרבי את הניגון 'נאפאליאנס
מארש', ובשאה אדירה פצח
כל הקהל בניגון.

לאחר שהשתרר שקט בקהל,
ועמדו להתחיל את אמירת
"אתה הראת" בפעם השלישית,
ציווה הרבי להכריז את ההכרזה
הנ"ל, והפעם בהוספה נוספת:
"און אזוי ווי 'עמדו הכן' איז
פארבונדען מיט צבא און אַ
צבא איז פורץ מכל הצדדים,
זאל מען זינגען 'ופרצת' מכל
הצדדים (= מאחר ש'עמדו הכן'
קשור עם צבא וצבא פורץ מכל
הצדדים, ע"כ ינגנו 'ופרצת' מכל
הצדדים)".

יש לציין שאת ההכרזה "אזוי ווי
האָ-יאהר איז 'שנת הקהל'..."
הורה הרבי להכריז גם לאחר
מנחה ביום שמע"צ, וכן בתחילת
ההקפות דליל שמח"ת.

2. ע"פ א' היומנים אמר הרבי "נגנו
ניגון של צבא".

הקהל בלימוד התורה

הרבי עלה על הבימה שהוכנה עבורו, הביט על כל התמימים - ובעיניים עצומות, בפנים רציניות ביותר, כמעט בבכי, החל לברך את התמימים.

את הפסוקים מ"ברכת כהנים" אמר בקול נמוך, ולאחר מכן אמר בקול את הברכה:

"זה הרי מעצמו מוכן, שכל אלו שנמצאים כאן נכללים בברכות ובכל העניינים שנדברו לאחר תפלת המנחה, בעלות המנחה של ערב שבת קודש וערב יום הקדוש, שזה היה באופן ד' נצבים היום... כולכם לפני ה' אלקיכם".

ובנוסף לזה ישנה מעלה אצלכם שהקב"ה אומר עליהם "אני חלקך ונחלתך, וכמו שהרמב"ם אומר שזה מדובר על אלו ש"נדבה רוחו כו" למסור את עצמו לעמוד לשרתו - לימוד התורה, נגלה וחסידות, בהקדמת עבודת התפלה... שתהיה מנוחת הנפש ומנוחת הגוף, גוף בריא ושלם, כדי שיוכלו ללמוד תורה ולקיים מצוותיה בתכלית השלימות, ושתהיה שקידה עד שיהיה באופן של "יגדיל תורה ויאדיר".

ויקיים בכם "הקהל" בלימוד התורה - להקהיל יחד את כל חלקי התורה - פשט, רמז, דרוש, סוד, ולאחדם לאחדים כאחד, עד לאחד ממש. ועי"ז - להמשיך את האחדות הפשוטה, שיקיים "ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו", ועי"ז - לקרב ולגלות את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, בעגלא דידן, למטה מעשרה טפחים".

הפעם הבאה היתה בשנת תשמ"א. לקראת הברכה לתמימים נסגר 'הזאל הקטן' והוא נפתח שוב רק דקות ספורות לפני מעמד הברכה לחדר הקדמי, שבו עומד הרבי, נכנסו רק אלה שמעל גיל 23 והחתנים, לחדר השני נכנסו מי שמעל לגיל 22 ו"הקבוצה" מאה"ק. כל שאר תלמידי התמימים עמדו בחצר, ומבעד לחללי החלונות ניתן ה' לראות את הרבי ולשמוע ע"י הרמקולים.

הרבי נכנס לברכה לבוש ב'קיטל' וטלית. בדרכו ראה את הצלם ר' לוי"צ פריידין מנסה לצלם, ורמז לו בידו הקדושה לבל יעשה זאת.

כחלק מתשומת הלב הרבה שהפנה הרבי ל'הקהל', נהג הרבי בדרך כלל להזכיר על אודות ההקהל גם בזמן של "ברכת הבנים". לראשונה היה זה בשנת תשכ"ז, ולהלן תיאור קצר מאותו מאורע.

כבר בשעה 18:00 עמדו עשרות רבות של תמימים צפופים ב'גן עדן התחתון' לברכת הבנים. בשעה 18:30 הגיע הרבי, ובקושי הצליחו לעשות שביל - כדי שיוכל להיכנס לחדר קדשו.

פתאום הדלת נפתחה ונעשה שקט, הרבי יצא מחדרו כשהוא לבוש ב'קיטל' ועטוף בטלית. וכשהוא עומד בפתח גן עדן העליון החל הרבי לומר את פסוקי ברכת כהנים, ולאחר מכן אמר את הברכה לתמימים:

"יתן השי"ת לכל אחד מכם, ולכולכם יחד, חתימה וגמר חתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בטוב הנראה והנגלה למטה מעשרה טפחים, ובפרט - הצלחה רבה ומופלגה בלימוד הנגלה ובלימוד החסידות, ושהלימוד יביא לידי מעשה - קיום המצוות בהידור, מתוך בריאות הנכונה, ובשמחה ובטוב לבב.

וע"י כל זה, ובכלל ע"י "יפוצו מעיינותיך חוצה" - נקרב ונזרז את הירידה למטה מעשרה טפחים את "אתי מר" דא מלכא משיחא. שהוא מביא את הגאולה האמתית והשלימה במהרה בימינו ממש, ויבנה בית המקדש במקומו ויקבץ נדחי ישראל "והיתה להוי' המלוכה".

ועאכו"כ - "הקהל את העם האנשים הנשים והטף", שהיום זה מביא ל"למען ישמעו" וכמו שמסיק שם, שזה גם מביא ל"ויראו את ה' אלוהיכם" - יראת ה' בשלימות, ו"ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת" - שלימות העשי, שזוהי שלימות התורה, יחד עם שלימות ארץ ישראל. . בכל עניינים אלו "ילכו מחיל אל חיל", באופו דמוסיף והולך ואור. . עד ש"ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר" ובעגלא דידן".

הפעם האחרונה (לע"ע) היתה כמובן בשנת תשמ"ח. בפרוס היום הקדוש היה 'הזאל הקטן', החדרים הסמוכים אליו והחצר שלידו מלאים עד אפס מקום בתלמידי התמימים שהמתינו בחיל וברעדה לכניסתו של הרבי לברכם בברכת הבנים. כעבור זמן הושלך הס. הרבי נכנס ל'זאל הקטן' ועלה על גבי במה שנבנתה בסמוך לקיר הצפוני.

הרבי היה לבוש, כרגיל, ב'קיטל' ובטלית. כשהגיע לסטנדר העביר מבט חודר על כל התמימים. אחר כך, הוריד את הטלית עד לעיניו הק', עצמן, והחל באמירת פסוקי ה"ברכך". בסיומם החל בקול גבוה יותר:

השי"ת יעזור ויברך את כאו"א מכם, בתוככי כלל ישראל, בכל העניינים ובכל הברכות שנאמרו לעיל, בבית הכנסת ובית המדרש של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו. . ובמיוחד - בעניין העיקרי השייך לתלמידי הישיבות - הצלחה בהתמדה ושקידה בלימוד התורה, ובפרטיות

יותר - בנוגע לתלמידי הישיבות שבהם לומדים נגלה דתורה ביחד עם פנימיות התורה, "תורה הנגלית ותורת החסידות תמימה", עד שנעשים לימוד אחד, לימוד יחיד, ולימוד עצמי. . ויה"ר שתלכו "מחיל אל חיל" בכל העניינים האמורים - ג' הקוין דתורה עבודה וגמילות חסדים שעליהם "העולם עומד". . ובכל זה - הן בנוגע לפעולה עם עצמו, והן בנוגע לפעולת ההשפעה על הזולת, מיוסד על הציווי "ואהבת לרעך כמוך", שכאו"א צריך לעשות כל התלוי בו להראות "דוגמא-חיה" לכל הנמצאים בסביבתו, ולהשפיע עליהם לעסוק בכל העניינים, ועד "כמוך" ממש...".

והנה, בכל האמור ניתוסף עוד יותר בשנה זו:

שנה זו באה לאחר שנת השמיטה, "שבת לה" - שבה מודגש ביותר הענין דלימוד התורה, כמארז"ל "דכו"ע בשבת ניתנה תורה לישראל". . ומשנת השמיטה נכנסים לשנת הקהל - "מקץ שבע שנים במועד שנת השמיטה .. הקהל את העם האנשים והנשים והטף", הן בנוגע ל"האנשים והנשים והטף" שבעצמו, ולכל לראש, בנוגע ללימוד התורה ("תקרא את התורה הזאת נגד כל ישראל באוניהם הקהל את העם האנשים והנשים והטף") - שצ"ל בכל ג' התכונות ואנשים נשים וטף: אנשים - תכונת התוקף והנהגה, נשים - עקרת הבית, ניצול המדות ורגש שבלב לעשות סדר בכל עניני ה"עולם קטן", "עיר קטנה זה הגוף", וטף - התכונה דתלמיד ומקבל, "אזיהו חכם הלומד מכל האדם", ועאכו"כ - מהתורות ושיחות קודש של רבותינו נשיאינו.

והן בנוגע ל"הקהל את העם האנשים והנשים והטף" כפשוטו - כל אלו שנמצאים בסביבתו, בהתאם לציווי "ואהבת לרעך כמוך", היינו, שבמשך השנה כולה, שנת הקהל, ובפרט בזמנים

מסוגלים, "יומין זכאין", שבמשך השנה - מקהיל את האנשים והנשים והטף (ככל הפירושים) למקום קדוש, בית המקדש, החל מביהמ"ק הפנימי שבכאו"א מישראל בלבו פנימה, שהקב"ה מבטיח (ובודאי מקיים הבטחתו) "ושכנתי בתוכם", בתוך כל אחד ואחד. ובפרט ע"י העזר והסיוע מצד פעולתם של תלמידי תומכי תמימים, "נרות להאיר".

ועוד עניין בנוגע לשנה זו - הקביעות דיוהכ"פ ביום השבת. עניינו של יום השבת הוא - שמחה ותענוג, ובהתאם לכך, הרי, הפעולה בכל העניינים האמורים (ובמיוחד - לימוד התורה, ענינו של שבת) צריכה להיות מתוך שמחה ועונג, והדגשה מיוחדת בנוגע ל"הקהל" - שהרי הזמן דמצות הקהל כפשוטה הוא בחג הסוכות, "זמן שמחתנו". והרי, שמחה פורצת כל הגדרים והמדידות וההגבלות. . והעיקר - שע"י פועלים את העונג הכי גדול דכאו"א מישראל וכלל ישראל, והשמחה הכי גדולה דכאו"א מישראל וכלל ישראל - העונג והשמחה דגאולה האמתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

ובפרט בעמדנו בערב שבת ובסמיכות ממש ליום השבת - זמן הכי מסוגל להכנס מערב שבת דאלף הששי ל"יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים", שאז, יקויים היעוד "קהל גדול ישובו הנה", עד לקיום מצות הקהל כפשוטה - "הקהל את העם האנשים והנשים והטף" - בביהמ"ק השלישי. . ונכנסים - מתוך ריקוד - ל"זמן שמחתנו", ולקיום מצות הקהל כפשוטה, בבית המקדש השלישי, "מקדש אדני- כוננו ידיך", לשמוע קריאת התורה ע"י משיח צדקנו, ועי"ז "ליראה את ה' אלקיך כל הימים" - מתוך שמחה גדולה ונפלאה וטוב לבב".

הברכה ארכה כרבע שעה, ומיד אחר כך ירד הרבי לתפילת כל נדרי וערבות של חג.

תשמ"א

עניין של תורה ומצוות אצל כל אחד ואחד - "אנשים נשים וטף". כמו כן מורה הרבי לנצל את השנה לתוספת בחיזוק החינוך הכשר בכל מקום ועם כל יהודי באשר הוא, וכך כותב הרבי:

"...בעמדנו בסיום שנת תש"מ, בימים האחרונים של ההכנה לשנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, כדאי להתעכב על נקודה מסוימת הקשורה בכך אשר למרות שכבר נידונה פעמים רבות - הרי הענין עתה עונתי במיוחד ואקטואלי גם ביחס למעשה - שהוא העיקר.

הכוונה בקשר לכך שהשנה המסתיימת עתה היא שנת שמיטה, שבת לה', והשנה המגיעה היא שנת "הקהל".

מצוות "הקהל" כפי שהתורה מצווה, היא, שמקץ כל שבע שנים - מיד לאחר שנת השמיטה, בעלות בני ישראל לרגל לבית-המקדש בחג הסוכות, להקהיל את כל העם אנשים, נשים וטף - בכלל זה קטני קטנים, והמלך קורא לפניהם פרשיות מן התורה שתוכנם, לרזו בני ישראל במצוות ולחזקם באמונתם,

אכן, בשנה זו - שנת תשמ"א, נושא ה'הקהל' לא הוזכר רק פעמים מספר במהלך השנה - אלא הפך לציר המרכזי של השנה כולה.

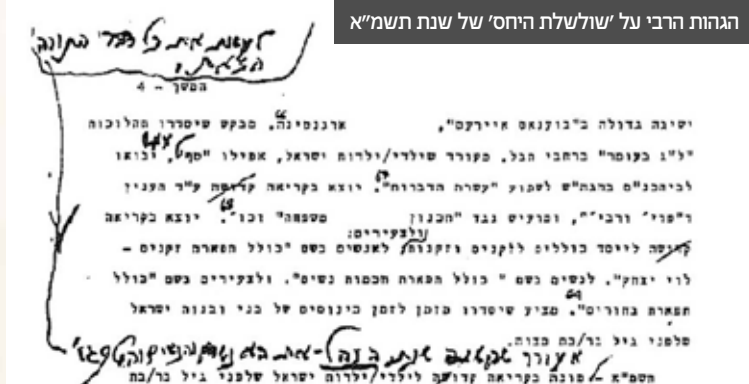
כבר בימים הסמוכים לר"ה שלח הרבי שני מכתבים אל "בני ובנות ישראל בכל מקום שהם", בהם הרבי מאיר את עניין ה'הקהל' באור נפלא.

במכתב הראשון - שנושא את התאריך ח"י אלול - ניתן כבר לראות שהרבי מסמן את השנה הבאה כשנה בה יש לנצל כל הזדמנות לערוך כינוסי 'הקהל', להוסיף ביראת ה' ובחיזוק כל

בתחילת שנת תשמ"ב, עת הכינוס לדפוס את ספר 'היום-יום' בהוצאתו המחודשת, ערכו הממונים על העבודה את שלשלת היחס מחדש כשהם מוסיפים ומעדכנים את רשימת ה"עסקנות-תולדות" של הרבי.

בעת שהכניסו את הרשימה להגהה ע"י כ"ק אדמו"ר, הוסיף הרבי בתחילת הערך של שנת תשמ"א בכתב ידו הקדושה "מעורר שהשנה שנת הקהל - את האנשים והנשים והטף גו' לעשות את כל דברי התורה הזאת".

הגהות הרבי על 'שולשלת היחס' של שנת תשמ"א

ביתדות. דבר זה השאיר עליהם רושם רב, כאילו שמעו מפי הא-ל עצמו.

...לפיכך כאשר אנו עומדים בכניסה לשנת "הקהל", לאחר ההכנה של שנת השמיטה, כאמור, יש להתבונן ברצינות בתוכנה ומטרתה של מצוה זו כפי שאומרת התורה: "למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את ה' אלקיכם, ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת; ובניהם אשר לא ידעו - ישמעו ולמדו ליראה את ה' אלקיכם".

אפשר לראות בבירור עד כמה מצוות "הקהל" מדגישה את ענין חינוך הילדים, מכך גם מובן לא רק ביחס לקטנים ("טף") במובן הפשוט, אלא גם ביחס למבוגרים בשנים אשר הם עדיין "טף" וקטנים ביהדות, כל אלה אשר לא ידעו, ואשר, מאיזו סיבה שהיא, לא קיבלו את החינוך היהודי הנכון. ואפילו אלה שהם בסוג "שאינו יודע לשאול", שאינם יודעים ואף אינם חשים שחסר להם. . גם אותם יש להקהיל ולהשמיע באזניהם "למען ישמעו ולמען ילמדו" מה היא תורה ומה היא מצוה, והלימוד צריך להיות באופן כזה שיהיו חדורים ביראת ה', והעיקר - "ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת".

ויהי רצון שכל אחד ואחת, בתוך כלל ישראל, יעשה בכל הענינים האמורים, לחזק ולהעמיק ולהפיץ יהדות בחיי יום-יום, הן בו עצמו והן בכל סביבתו, במלוא המידה, ודבר זה יוסיף עוד יותר בהכתיבה וחתימה טובה בכל הבחינות הן בגשמיות והן ברוחניות, וכל בני ישראל - האנשים והנשים והטף - יזכו בקרוב ממש לגאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו..."

במכתב השני, מוסיף הרבי לפשט את משמעות המצוה, ומבהיר שוב עד כמה המצוה נוגעת לחיי היום יום של כל יהודי גם בזמן זה, ולקראת סוף המכתב אף נותן דוגמא מעשית לכך:

כאמור במכתב הקודם, הרי למרות שמצוות "הקהל", במשמעותה המעשית והפשוטה, קשורה בבית-המקדש, הרי היא בכל זאת אקטואלית מבחינה רוחנית בכל מקום ובכל זמן. במיוחד הדבר מודגש מדי שנה בתקופה הנוכחית, כאשר בשבת שלפני ראש-השנה קוראים תמיד את פרשת "אתם נצבים" . . שבני ישראל ניצבים יחד מן הגדולים שבהם ועד לפשוט שבפשוטים - ומתקשרים עם הקב"ה בברית נצחית ("לעברך בברית ה' אלקיך") . . כל אחד

מהם נעשה חלק מ"קומה שלימה", מכל עם ישראל כולו, חדור ומאוחד ברעיון אחד ואחיד - להכתיר את הקב"ה, ובשאיפה פנימית אחידה וזהה שהקב"ה יקבל את ההכתרה ויתגלה כ"מלך ישראל" ועל-ידי כך כ"מלך על כל הארץ".

כל האמור שייך לראש-השנה של כל שנה, השנה מיתוספת הדגשת יתר בדבר, משום שזה ראש-השנה של "שנת הקהל", כשהתאחדות כל בני ישראל כ"קהל אחד" מודגשת באופן מיוחד כמוסבר לעיל, והדבר בא לאחר ההכנה של שנת השמיטה, "שבת לה", כאשר במשך כל השנה עמדו כולם בהלך-רוח של אחדות, דבר שהתבטא באופן מעשי ומרשים: כל בעל שדה וכרם (שאו, בזמן בית המקדש, היתה זו הפרנסה העיקרית של העם - איש תחת גפנו ותחת תאנתו) ויתר על נחלתו הפרטית ומסרה ברשותו של בעל-הבית האמיתי, שכל הארץ שלו, "כי לי הארץ", ומפקיר את שדותיו וכרמיו לפני כל ישראל במדה שוה. לפיכך מהווה שנת השמיטה הכנה מתאימה ל"הקהל", ושתייהן יחד מניחות את היסוד לכל הענינים שיש לעשות בחיי יום-יום במשך כל השנים הבאות.

כדוגמא מעשית, אחת לפחות, של מעשה בפועל: כשיהודים ספורים חיים במקום מסויים הרי נוסף על כך שצריך להיות, כפשוטו, אצל כל אחד מהם, לימוד תורה וקיום מצוות בהידור - עליהם להיות מיד ל"קהל" וליצור "יהדות של קהל": חייבים לקום מוסדות חינוך של תורה, חייב להיות להם מנהיג של תורה (רב), מזון של תורה (שוחט), ומובן מאליו חיי משפחה של תורה (מקווה טהרה) וכו'...

הגדול שבעם

בשנה זו גם ניתן ביטוי די מפורש לכך שה"הקהל" בימינו הוא ע"י ה"גדול שבעם". בחותמה של אותה שנה, בהתוועדות ליל ערב ראש השנה, הסביר הרבי בסגנון יוצא דופן, את העובדה שקיבל את פני האורחים באמירת מאמר בתחילת ההתוועדות:

"והביאור בזה הוא, ששנה זו היתה 'שנת הקהל', וענינה - שמתאספים אורחים מכל הארץ כולה, אנשים נשים וטף, וכולם נעשים למציאות אחת, היינו, שהבעלי בתים והכהנים והמלך נעשים ל'קהל' אחד ומציאות אחת.

ו"הכיבוד" שהיו מגישים בפני ריבוי האורחים הוא - שמיעת קריאת התורה מפי המלך.

ועד"ז מובן בנוגע לענייננו - אמירת המאמר דלעיל, ובפרט ע"פ המבואר במפרשים שבזמן שאין מלך בישראל, מוטל החיוב ד"הקהל" על הגדול שבעם כו'. ובמקום שאין גדולים וכו'...

וכמובן בפשטות שקיום מצות הקהל לא היתה קשורה עם הגשת כיבוד של מאכל ומשקה - כי קיום מצות "הקהל" היתה בעזרה, ולכן לא מסתבר כלל לומר שכל בני, אנשים נשים וטף - כולל קטני קטנים, היו מתיישבים לאכול ולשתות בעזרה, בפני המלך כו'...

ובפרט שקיום מצות "הקהל" היה במוצאי יו"ט הראשון של חג הסוכות, שאז היו צריכים לחגוג בעזרה את "שמחת בית השואבה" - וא"כ, לא הי' פנאי לאכול ולשתות בעזרה!

זאת אומרת: קיום מצות "הקהל" (כולל העניין ד"הכנסת אורחים" שבזה) התבטא רק בשמיעת קריאת פרשיות התורה מפי המלך, ובאופן ד"מפי הגבורה שומעה", "כיום שניתנה בו בסיני".

ועפ"ז מובן שכאשר יהודים נפגשים ביחד לאחר הפסק זמן, וכל א' הוא "אורח" אצל השני - הרי צריך להיות העניין ד"הכנסת אורחים", ובאופן הכי נעלה, עד שיוכלו לומר על זה ש"גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה", היינו שפנימיות הכיבוד הקשור עם "הכנסת אורחים" צריך להיות באופן נעלה יותר מ"מהקבלת פני שכינה" - ועניין זה נפעל ע"י אמירת דברי תורה (פנימיות התורה) בפני האורחים, באופן שזה לפי ערך ההבנה וההשגה דכאו"א מהאורחים כו'.

סוכות תשמ"א

ימי חג הסוכות של שנת תשמ"א היו, ללא ספק, יוצאים מן הכלל. די להזכיר את הנוהג שהחל אז - אמירת שיחה מידי לילה מלילות חג הסוכות, בקשר עם "שמחת בית השואבה" (השיחות נאמרו על ה"בימה של עץ" המיוחדת במזרח בית הכנסת, על"י מתפלל הרבי בחודש תשרי).

כמו-כן, הכריז אז הרבי גם על מבצע שמחת בית השואבה, שבכל לילות חג

אולם, כל זה היה רק "התראה" למה שהיה עתיד להיות. לאחר התפלה בירך כ"ק אד"ש את הציבור ב"גוט יו"ט" שלש פעמים, כנהוג, ולאחר מכן, להפתעת הכל, נשען על הדוכן, שזה האות שברצונו לומר שיחה.

כמובן, היתה זו הפתעה מוחלטת, ולכן נוצרו מיד דחיפות שהחרישו לרגע את דבריו הראשונים של כ"ק אד"ש, אך לאחר שניות ספורות השתררה דממה.

כ"ק אד"ש החל לומר שבזמן שביהמ"ק היה קיים החלו בשמחת בית השואבה רק במוצאי ה'י"ט הראשון, וזאת עקב היות השמחה קשורה בדברים גשמיים שלא היה אפשר לעשותם בחג עצמו. כמו כן, בגלל סיבות שונות קוימה מצות "הקהל" רק במוצאי החג. אך בזמן שביהמ"ק אינו קיים, שאז קיימים כל העניינים (אמנם בשלימות, אך) רק ברוחניות ולא בגשמיות, לפיכך אין שום מניעה להתחיל בשמחת בית השואבה ובמצות "הקהל" בכל ה'שטורעם' כבר מיזמו הראשון של החג.

בסיום השיחה אמר הרבי שיש להתחיל בשמחה כבר מהרגע הראשון של החג,

העם, אנשים נשים וטף, לבית המקדש בחג הסוכות, ושם היה המלך קורא בתורה "למען ישמעו ולמען ילמדו". ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת".

מובן איפוא, שכלל שהלך והתקרב חג הסוכות עלה וגבר המתח ב'770, בד בבד עם גבור זרם האורחים שהתנקז ל-770 מכל קצוי תבל.

ואכן, מה שהתרחש השנה בחג הסוכות עלה על כל המשוער.

מיד עם כניסת החג, לפני תפילת ערבית כשנכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לביהמ"ס ועלה על הבימה המיוחדת (שעליה הוא מתפלל בחודש תשרי) - פנה אל הקהל, ששר באותה שעה, והחל למחוא כפיים בקצב מהיר ביותר. הקהל העצום שבביהמ"ס הגיב בהתאם, וכהרף עין הפך כל האולם למעין ים סוער וגועש. כל האנשים, מ"ראשיכם שבטיכם" ועד "חוטב עצים ושואב מימין", מהצעירים ועד זקן הזקנים, קיפצו, רקדו ושרו בכל כחם, עד שחלף הרהור במוח שכנראה זוהי השמחה שעליה אמרו כי מי שלא ראה אותה לא ראה שמחה מימיו...

הסוכות ייצאו לרחובה של עיר, ושם ירקדו וישמחו בשמחה של מצוה.

אכן, היו אלו ימים מלאים בגילויים עצומים שהרבי השפיע על החסידים, תוך כדי שהרבי מזכיר שוב ושוב ללא הרף את המצאותנו ב'שנת הקהל', ו"מדרבן" את החסידים ללא הפסקה להתעסק ב'הקהל', להתאסף יחד עם עוד יהודים ו'להקהיל' אותם, "למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את ה' אלוקיכם"...

ניתן ללמוד מעט על האווירה שהייתה באותם ימים בחצרות קדשנו מהמכתב הבא, אותו כתב א' מהבחורים ששהה אז ב'בית חיינו', בו מתוארת האווירה הכללית שחש כל אחד מהזוכים לעמוד שם, בחצר המלך, וכן את ליל א' דחג הסוכות אז נשא הרבי שיחת קודש - בהפתעה גמורה - לאחר תפילת מעריב, תוך שהוא מתאר את התחושות הנפלאות ואת השמחה הגדולה:

"הדבר המיוחד שבשנה זו, הוא שמשך ל-770 את כל ההמון, הוא היותה של שנה זו שנת "הקהל". מצות "הקהל", כידוע, באה לידי ביטוי בהתקהלות כל

ושהשמחה תהיה שמחת הכל, אנשים נשים וטף (כבמצות "הקהל"), עד שתהיה שמחה גדולה ביותר. כמוכן מאליו שאם הקב"ה דורש ומצוה לעשות כך, הרי שהוא נותן במקביל את הכח, הסיוע והברכות לקיום הדבר בפועל.

הרבי סיים בברכה שמשמחה זו יגיעו ל"שמחת עולם על ראשם", כאשר הקב"ה אווז ביד כל יהודי ומוציא את כל עם ישראל מהגלות; ושהשמחה המתחילה מהרגע הראשון של היום"ט שאז אומרים "שהחיינו" תביא לאמירת "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה", בביאת משיח צדקנו, "ושמחת עולם על ראשם", קהל גדול ישובו הנה".

כ"ק אד"ש החל לשיר את הניגון "אתה בחרתנו", כשהוא מניף את ידו במרץ כאות להתחלת השמחה, ויצא מביהכנ"ס כשהקהל כולו כבר שר ורוקד.

אכן, הצפייה המתוחה לא הייתה לשווא. הקהל נתן לה ביטוי בשמחה בלתי מוגבלת. במשך שעה ארוכה לא פחתה הצפיפות שהייתה בעת התפלה - אנשים לא הלכו לביתם, אלא רקדו ושמחו ללא הפוגה. אופי מיוחד היה לריקודים אלה: לא מעגלים כמקובל, פשוט מחוסר מקום, אלא רקדו איש על מקומו, והשמחה היתה עצומה.

הכל הבינו, נכין יותר חשו, כי שיחת כ"ק אד"ש היוותה את מעמד "הקהל", כאשר המלך קורא ומלמד את התורה לכל העם, ובאמת, הדבר אפילו נרמז בשיחה הנ"ל. הריקודים נמשכו עוד זמן ממושך, ורק אז התפזרו האנשים לבתיהם כדי לקיים את מצות "לישב בסוכה".

כנהוג מתקיימות בלילי חג הסוכות התנועות רבות. בשנה זו התרבו ההתנועות והתמשכו הרבה יותר

מבכל שנה. איפיינה אותן במיוחד השמחה המרובה ועליצות הנפש.

הלילה הפך ליום. במשך כל הלילה הייתה ברחובות קראון הייטס תנועה ערה של אנשים שהלכו לחפש התנועות או עברו מאחת לשניה. קהל גדול הצטופף בסוכה שליד 770, ששם התנועעו בעיקר האורחים מאה"ק ומשאר המדינות. כך נמשכו ההתנועות עד אור הבוקר...

"מעלה מיוחדת גם לגבי השנה שלאחרי"

באותה התקופה עלה לשלטון בעיראק הדיקטטור סדאם חוסיין ימ"ש. אותו צורר דיבר ללא הפסקה על רצונו להשמיד את העם היהודי כולו היל"ת, ובמטרה להגשים את מטרותיו - הוא החל בבניית כור גרעיני, מתוך רצון לבנות טיל שאיתו יוכל להפיק את זממו המרושע.

במהלך מספר התנועות באותה התקופה, דיבר הרבי על מצב העולם ההולך ומדרדר, שבין הדברים אף אמר הרבי שישנם מנהיגי מדינות לא נורמאליים' שדי שאחד מהם ילחץ על כפתור כדי להביא הרס וחורבן לעולם".

בהתנועות י"א ניסן דאותה השנה, כהמשך להקמת "צבאות ה'", פתח הרבי במבצע "אות בספר תורה" - שכל ילד יהודי (עד גיל מצוות) יוכל לקנות אות משלו, ועי"ז יתאחדו כל ילדי ישראל.

"מעמד ומצב העולם לא הי' באופן גרוע כל כך" אמר הרבי **"עד שראים בפשטות את גודל ההכרח והנחיצות דפעולות אלו לשנות את מציאות העולם בכוח התורה"**.

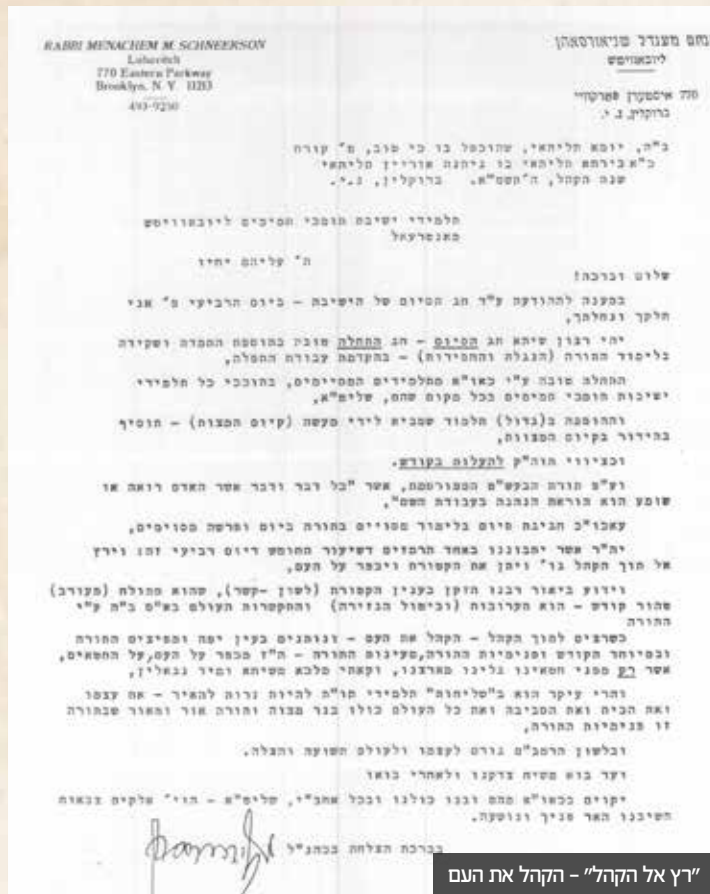
במשך התקופה דיבר הרבי על כתיבת ספר התורה והעניינים הקשורים בה פעמים רבות, ובהתנועות ר"ח אייר אותה שנה שוב הזכיר הרבי את הענין, כשבין הדברים עורר על הצורך לסיים את הכתיבה בזריזות הכי גדולה - ואחת מהסיבות אותן הזכיר היתה, שהשנה היא שנת הקהל...

"עפ"ז מובן שמן הראוי לסיים את כתיבת הס"ת בהקדם האפשרי - מצד גודל העילוי שבו, ובפרט כשנמצאים בשנת הקהל, עם כל העילויים שבה, כולל מ"ש בגמרא שבמוצאי שביעית (שנת הקהל) בן דוד בא - צריכים להשתדל לסיים את כתיבת הס"ת עוד בשנת הקהל, ולא להשאיר את סיום הס"ת לשנה הבאה (למרות שבר"ה הבא "יורד אור חדש עליון יותר שלא הי' מאיר עדיין מימי עולם" (כולל שנת הקהל) - אעפ"כ, ישנה מעלה מיוחדת בשנת הקהל גם לגבי השנה שלאחרי).

ואע"פ שגם כשמשיח יבוא באמצע כתיבת הס"ת, בודאי שיסיימו את כתיבת הס"ת (ולאח"ז - "ולמדה את בני"), מאחר שהתורה מבטיחה ש"מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה", ועאכ"כ שכתובת הס"ת אינה רק במחשבה, אלא התחילה כבר בפועל (קודם ביאת המשיח), הרי זה דבר ברור שסוכ"ס יסיימו את כתיבת הס"ת - אעפ"כ, מצד גודל העניין כדאי לסיימה בהקדם האפשרי, לא יאחר מסיום שנת הקהל".

לקראת חג השבועות, הורה הרבי לכנס את ילדי ישראל, ולערוך כינוסים בכל רחבי אה"ק, ובהם להרבות בתורה, תפילה וצדקה ולהתחזק באהבת ישראל.

בערב חג השבועות שנת תשמ"א הופצץ והושמד הכור הגרעיני בעיראק, במבצע מורכב שקדמו לו הכנות רבות, ואשר הסתיים, בחסדי שמים ובניסים

"... המסקנא מכל הנ"ל ובנוגע לפועל, שגם נשים ובנות ישתתפו בברכת החמה, ויעשו זאת גם במעמד ד"ברוב עם הדרת מלך" ועם כל השטורעם' בדיוק כמו שיעשו זאת האנשים.

ולא יעשו זאת כל אחד בביתה, אלא כפי שאנשים יעשו זאת בבית הכנסת או בחצר בית הכנסת, כך הנשים יעשו זאת מחלון בית הכנסת או גם הם בחצר בית הכנסת ועם כל השטורעם'.

וכמובן מעצמו, שיש לראות שלא יהיה בדבר זה שום עניין של תערובות ח"ו, זאת אומרת, שיש לנצל את המעמד דברכת החמה ע"מ להדגיש את העניין ד"כל כבודה בת מלך פנימה" ועל עניין של חיזוק היהדות בכלל.

ששתיהן מגיעות אחת לכמה שנים, דבר המורה על החביבות הרבה בקיומן, וכך אמר הרבי - בהמשך לאיזכור כמה עניינים שהזמן-גרמא:

"בהמשך להמדובר לעיל אודות כמו"כ עניינים שהזמ"ג, ישנו עוד עניין שהזמ"ג, והוא ברכת החמה, שאותה נערוך ביום רביעי הבא עלינו לטובה, ובזה מתווסף עילוי מיוחד בשנה זו שהרי היא 'שנת הקהל', זאת מכיוון ש'שנת הקהל' מתרחשת אחת לשבע שנים וברכת החמה מתרחשת לא יותר מפעם אחת בעשרים ושמונה שנה..."

ובאותה התוועדות, בהמשך לשיחה הנ"ל, עורר הרבי על כך שבמעמד זה ראוי שישתתפו גם נשות ישראל, וכך אמר הרבי:

גלויים, בהצלחה מליאה וללא שום פגיעה במטוסי חיל האוויר.

ובסיום עניין זה, ראוי להביא את המכתב הבא - **המתפרסם כאן בפרסום ראשון** - אותו שלח הרבי לתלמידי ישיבת תורת"ל מאנטריאול.

המכתב, הנושא את תאריך כ"א לחודש סיוון, נפתח במילות ברכה לחגיגת הסיום של הישיבה, במכתב הרבי מעודד להתחזק בענייני לימוד התורה וקיום המצוות.

לקראת סיום המכתב כותב הרבי "יה"ר אשר יתבוננו באחד הרמזים דשיעור החומש דיום רביעי זה..."

שם נכתב אודות פנחס ש"רץ אל הקהל" ע"מ לעצור את המגפה שפרצה בבני ישראל לאחר חטאו של קורח ועדתו.

"כשרצים לתוך הקהל - הקהל את העם - ונותנים בעין יפה ומפצים התורה... הרי זה מכפר על העם, על החטאים, אשר רק מפני חטאינו גלינו מארצינו, וקאתי מלכא משיחא ומיד נגאלין."

בסוף המכתב מבהיר הרבי אשר תפקיד זה מוטל בעיקר על תלמידי התמימים, אשר עיקר עניינים הוא להיות "נר להאיר" - "את עצמו ואת הבית ואת הסביבה ואת כל העולם כולו בנר מצוה ותורה אור, ומאור שבתורה זו פנימיות התורה, ובלשון הרמב"ם גורם לעצמו ולעולם תשועה והצלה."

ברכת החמה

באותה שנה מיוחדת ארע המאורע הנדיר (המתרחש תמיד בשנת 'הקהל') - ברכת החמה.

בהתוועדות ש"פ "תזריע-החודש" קישר הרבי את שתי המצוות בכך

ויתירה מזו: יותר מתאים לקרוא לשנה שליומה "שנת הקהל" על שם אירוע חד פעמי שקרה בתחילתו - מאשר לקרוא לשנה "שנת היובל" ע"ש היובל (תקיעת שופר) שבתחילת השנה:

הקהל צריך להיות פעולה נמשכת, תנאי ושלמות של הקהל הוא - שיהיה "שמעו גו' ילמדו ויראו את ה"א ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת גו' כל הימים אשר הם חיים על האדמה", ויתרה מזו: זהו כל הענין של 'הקהל' - הקהל הוא אינו תכלית בפני עצמו, כפי שהפסוק מדגיש "הקהל גו' למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו גו' ושמרו לעשות גו'".

משא"כ ביובל יכול להיות שיהיה מזה פעולה נמשכת - אבל יכול להיות שלא יהיה מזה פעולה נמשכת - אזי יותר מתאים בנוגע ל'הקהל' שממשך הזמן (עכ"פ באותה שנה) שלאחר אותו 'הקהל' חד פעמי יקרא בשמו - שנת הקהל, מהמשך הזמן שלאחר היובל (תקיעת שופר) יקרא בשמו - שנת היובל.

ומכיון שמוצאים שכל השנה של היובל נקראת "שנת היובל" - אזי מובן במכ"ש שכל השנה של הקהל הוא "שנת הקהל".

לסיום, יש לציין ששנת תשמ"א היתה השנה בה התוועד הרבי הכי הרבה פעמים (עד כ"ב שבט - אז החל הרבי להתוועד מידי שבת).

השנה, את היום הראשון של השנה, ראש השנה, יום הכיפורים (שביום הכיפורים תוקעים בשופר, את ה"יובל") וגם את היום האחרון של השנה - אזי לכן נקראת כל השנה "שנת היובל"; משא"כ ב'הקהל' - הרי זה אירוע חד פעמי?

אזי כמדובר כמ"פ, מצד החריפות לא תפסו הם את העיקר: השם של השנה הוא - "שנת היובל".

השנה לא נקראת "שנת השבע" או "שנת החמישים", שבזה אפשר עוד לתרץ ש"חמישים" לא מבטא שום עניין הלכתי בקשר עם שנה זו - אבל השנה גם לא נקראת "שנת הצמיחות" או "שנת החירות" וכיו"ב.

וע"ד השם "שנת השמיטה" שזהו על שם הענין של שמיטה (שביתה) שבמשך השנה - השם בו נקראת שנה זו הוא דוקא - "שנת היובל".

רואים הרי, שאע"פ שהענין של "יובל" הוא רק בתחילת השנה, היות, כאמור, שזה הולך על תקיעת השופר שביום הכיפורים - אעפ"כ השם של כל השנה, "שמו אשר יקראו לו בלשון הקודש", שזהו העיקר, הוא - "שנת היובל".

הרי שיש מזה דוגמא גם ל'הקהל' - שאע"פ שהקהל הוא רק אירוע חד פעמי בתחילת השנה - נקרא כל השנה בשם "שנת הקהל".

ובפרט כמודגש בשנה זו, שהיא הרי 'שנת הקהל' - "הקהל את העם האנשים והנשים והטף גו'".

מדוע נקראת כל השנה "שנת הקהל"?

בשבת פרשת ואתחנן אותה שנה, עמד הרבי על כך ש"ישנם השואלים" מדוע נקראת כל השנה שנת 'הקהל', ועל הראי' משנת היובל משיבים הם - שלכינוייה כ"שנת היובל" יש הצדקה שאינה קיימת בשנת 'הקהל'. במפתיע (או שלא...), הופך הרבי את הקערה על פה, ומבאר מדוע דווקא לשנת 'הקהל' יש "הצדקה" גדולה יותר בכינוייה כשנת הקהל:

"ישנם השואלים: מהו הענין בכך שאומרים שנת הקהל, שכל השנה נקראת "שנת הקהל" - הקהל לכאורה ה' רק דבר חד פעמי בתחילת השנה?

הביאו דוגמא לכך משנת היובל, שרואים, שאע"פ שה"יובל", תקיעת השופר (כפי שרש"י מפרש על "במשוך היובל המה יעלו בהר") היא בתחילת השנה - נקראת כל השנה "שנת היובל".

ושאלו על זה - שיוכל אינו שווה ל'הקהל': ביובל ישנם עניינים שנפעלים במשך כל השנה - חירות, העדר העבודה וכו', שעניינים אלו מקשרים את כל זמני

עניין נפשי

במדרגות המובילות לבנין - ראה לפתע את דמותו של הרבי מהר"ש ניצבת לנגד עיניו...

הוא הזדעזע מאד מהמראה, וחשב שעניו מתעתעות בו. הוא הסיט את עינו לכיוון אחר, אך שוב נתקלו עינו בדמות פניו הק' של הרבי מהר"ש, והוא נבהל מאד.

הרבי מהר"ש המשיך לצעוד יחד עמו עד לתוך הבנין, וכשעבר את מפתן הדלת, הביט בו הפקיד וראה את פרצופו המפוחד והמבוהל והחל לצעוק עליו שיצא מן הבנין, כי אין זה מקום למשוגעים... וכך נפטר הוא מן הצבא, כשהוא רואה בעיני בשר כיצד הרבי מהר"ש צועד יחד עמו...

בנוגע אלינו, יש ללמוד מסר חשוב מאד מהסיפור הזה, בנוגע לעניין של 'הקהל'. הרבי אמר בסוכות, שישנם כאלו שהולכים 'נבוכים' ולא יודעים מה לומר וכיצד לפעול בענין ד'מבצע הקהל' ואיך יתקבלו דבריהם בעולם וכו' וכו'. הרבי אמר שהוא הולך יחד עם כל חסיד! הרבי לא אומר מליצות ח"ו, והוא אומר שהוא הולך יחד עם כל חסיד, בראשיתו,

בער. ר' חיים בער היה מתפלל באריכות גדולה, והוא אהב מאד לעמוד ולהביט בתפילתו, ובפרט כיצד הוא קורא את קריאת שמע מתוך בכיות ומעומק הלב.

הרב קפלן חזר על סיפור שהיה רגיל על לשונו של ר' חיים בער, ובידידיה הוה עובדא: כאשר ר' חיים בער היה בחור והגיע לגיל העמידה לצבא, דבר שהיווה סכנה גדולה ביותר, נסע לרבי מהר"ש ל'יחידות' וביקש ברכה. הרבי מהר"ש אמר לו שישוב לביתו, ובירכו שלא יגייסוהו לצבא.

הנסיעה מליובאוויטש לפולטבה היתה נסיעה ארוכה, ובכל הדרך שב ר' חיים בער וחזר לעצמו על דבריו של הרבי מהר"ש כשהוא מאמין באמונה שלימה שודאי הדבר שהם יתקיימו בפועל. בימי ההמתנה לתאריך התייצבותו לצבא נסתלק הרבי מהר"ש מעלמא דין, ובראשו של ר' חיים בער נפל ספק קל אודות קיומה של הברכה - האם הרבי זוכר אותו ואת הברכה שבירכו וכו'...

כאשר הגיע היום בו היה עליו להתייצב לצבא, צעד לקראת הבנין בו שכנו משרדי הצבא, וכאשר החל לעלות

בהתוועדות המסורתית שהתקיימה בזאל הגדול בארגונו של המשב"ק הרה"ח ר' מאיר שי' הארליג בר"ח כסלו ה'תשמ"ח, לרגל עשור שנים לר"ח כסלו ה'תשל"ח, נאם השליח הרה"ח ר' אהרן אליעזר צייטלין ע"ה נאום מיוחד בנוגע לפעילות 'מבצע הקהל'.

בנאום זה ניתן לראות את הלהט המיוחד בנושא שבער בלב החסידים באותה העת, וכמובן - ניתן לקבל ממנו הבנה והכרה עד כמה עלינו להיות חדורים בעניין ה'הקהל', ועל החשיבות הרבה שתפס עניין זה בעיני הרבי.

לחיים, לחיים! קשה מאד לדבר בפני 'עולם' כזה בכלל, ובפרט לפני כל-כך הרבה מאנ"ש, 'תמימים' ושלוחים, הנמצאים כאן ב-770.

אפתח בסיפור: בהתוועדות שהתקיימה בכ"ף מר-חשון בצפת השתתף הרב משה בנימין קפלן, והוא סיפר סיפור מעניין מאד, הקשור באופן ישיר למה שהרבי דיבר לאחרונה חזק כל כך בנוגע ל'הקהל'.

כאשר הוא היה בפולטבה כבחור בן שבע עשרה, שהה שם החסיד ר' חיים

באמצעותו ובסופו, עם כל העניינים! צריכים לדעת את זה, ולחקוק זאת היטב בראש תמיד כל הימים.

הרבי אמר כמה פעמים בנוגע לענין ד'הקהל', וזה כבר הודפס, שהענין של 'הקהל' נוגע אליו ישירות. באחת השיחות הרבי התבטא שזהו ענין הכי עיקרי, ענין נפשי, ענין פנימי וענין גופני. כאשר הרבי צריך לעבור בשביל, כל אחד יודע עד כמה הוא מפחד שבגללו הרבי יצטרך להתעכב אפילו רגע אחד יותר, ולפעמים, יש דחיפות גדולות אך ורק בכדי להבטיח שהרבי יוכל לעבור במהירות המרבית, כי כל שניה של הרבי היא יקרה מפז, וכאן הרבי אומר שזהו "ענין גופני" - היינו שזה נוגע גם לגוף של הרבי, נוסף על הנשמה, והרבי הדגיש כמה פעמים שזו בקשה פרטית לכל אחד, ושכל אחד שיעסוק בזה יצליח בפועל ממש.

כל אחד ישער, באם הרבי הי' קורא לו אליו לחדר והיה מצווה אותו לעסוק בענין של הקהל, באיזה 'סטורעם' הוא היה מתעסק בזה. הרבי אומר שהוא דורש את זה מכל אחד ואחד, והרבי אומר על 'הקהל' כאלו 'אותיות' שהוא לא אמר על שום מבצע אחר וביטויים כל כך מופלאים שמעולם לא נאמרו על שום מבצע אחר.

הרבי הדגיש כאן כמה וכמה פעמים, שלא רק שחובה שכל היהודים יתקבלו כי אם חובה על כל אחד ואחד לפעול בפעולות של הקהל ולעסוק בהקבלת יהודים. במילא, על כל אחד ואחד לקבל החלטות ברורות מה הוא הולך לעשות. זה לא מספיק להחליט באופן כללי לפעול בהקהל במשך השנה ובכל בוקר לחשוב מחדש מה לעשות בפרטות, אלא צריך פשוט לשבת עם עצמו עשר דקות, רבע שעה, ואפילו חמישים דקות, עם עט ונייר, ולרשום לעצמו מה הוא עושה

הן בנוגע להקהל בעצמו, במשפחתו ובסביבתו.

בעצמו - בראש ובראשונה - לחזק את ה'יראת השם' שזה העניין של הקהל. לא צריך כל פעם לחשוב האם אפשר להתעורר או שהדרשות עוד לא היו מספיק טובות... בכל התאספות, לא משנה מי ומה מדברים בה, צריך לחשוב איך לחזק את היראת ה' האישית שלנו. ועד"ז כשיושבים בפארבריינגען של הרבי, צריך לזכור מה המטרה לשמה אנו יושבים: ליראה את השם, שיתוסף בנו יראת השם כפשוטו. לא רק שיתוספו בנו עוד ידיעות וכו', שזה ודאי דבר חשוב, אלא כפי שהרבי מדגיש תמיד ש"המעשה הוא העיקר", שהנחות בראש ישתנו, ונחשוב כפי שצריך לחשוב. בסיום כל התוועדות צריך לחשוב מה אני מוסיף במעשי, במה נהייתי טוב יותר מאשר קודם ההתוועדות.

עד כאן דיברנו עניינים בנוגע לכל אחד בעבודתו הפרטית. ברצוני להוסיף באותו ענין שני נקודות, ניתן להאריך בהם, ושניהם קשורים לענין ד"יראת ה'":

"ליראה את ה'" זה ענין כללי ששייך לכל המקומות ולכל הזמנים, אבל, בראש ובראשונה, כאשר נמצאים כאן בבית המדרש יחד עם הרבי צריכים לעמוד בשקט, בכבוד לפני המלך. כמו שכתוב בתנ"א, שכבודו של המלך הוא שכאשר הוא נמצא כל השרים וכו' משתחוים אליו וכו', ומזה מובן גם ההיפך ח"ו.

כל אחד רוצה לשמור על כבודו של הרבי. אנחנו מוכנים לנסוע שעות וימים להיות שקועים בחובות כספיים גדולים של מוסדות וכו', והכל בכדי שכבודו של הרבי יגיע לעוד מקום בעולם, ולפעמים לא שמים לב שכבודו של הרבי נפגע כאשר מדברים בשעה שהרבי נמצא

כאן, כאשר הרבי אומר 'מפסיר' וכי"ו יכולים לעמוד שני חבר'ה ו... זה ממש העדר הכבוד!

הדיבורים הללו לא מוסיפים ביראת השם, לא מוסיפים בכבודו של הרבי. כאשר הרבי כאן - מוכרח להיות כאן שקט!

הרבי אומר שכל אחד צריך להיות "א הקהל איד", מה הפירוש בזה? לתלות על עצמך שלט שיהיה כתוב בו "א הקהל איד"?... הרבי הרי הוא ודאי "א הקהל איד", ולא תלוי עליו שלט עם הכיתוב "הקהל"... אלא הכוונה פשוטה, שיהיה ניכר על כל אחד היראת השם שנוספה בו בשנת הקהל (בנוסף, כמובן, לכל פעולות ההקהל הנוגעות לזולת - בהם כל אחד צריך לפעול).

מכריזים "דארף מען וויסן וואו מען שטייט און פאר וועמען מ'שטייט". מה הפירוש בזה? זו לא עוד הכרזה, צריכים בפועל ממש - 'דערהערן', לפני מי אנו עומדים.

הענין השני הוא - בזמן שבין שיחה לשיחה, צריכים לדעת שזהו זמן מיוחד מאד, הוא לא מחוץ לפארבריינגען ח"ו, זו לא הפסקה; זה זמן שבו הרבי נמצא יחד עמנו, בזמן הזה הרבי מביט על כל אחד מאתנו. כאשר מנגנים, זה הזמן לנגן יחד עם הרבי, לומר 'לחיים' וכו', אבל ח"ו לא לפטפט בזמן הזה. אסור להסיח דעת' מהמלך, מהרבי שנמצא עמנו בבית מדרש.

גם התופעה שבזמן הפארבריינגען אחד משלים את החת"ת וחברו את הרמב"ם - פסולה. אתה יושב עם הרבי! תקשיב ותפעל בעצמך את מה שהרבי מדבר...

בנוגע למשפחה, צריכים פשוט לאסוף את כל המשפחה פעם בחודש לעשות 'הקהל'. לא לעשות את זה בזמן שגם ככה יושבים ביחד, אלא לקבוע להקהל

'ברכה לעצמו', ולעשות מעמד מיוחד עם המשפחה.

בנוגע לסביבה אפשר לדבר הרבה פרטים, אבל אני רוצה להדגיש פרט אחד: המארגנים, ודאי צריכים לפעול ולארגן כינוסים גדולים וכו', אך לא כל אחד שייך לזה, כמו תלמידי התמימים וגם באנ"ש, לא כל אחד שייך לארגן כינוסים וכו'.

מה ששייך לכל אחד הוא - לכל אחד יש קשרים עם אנשים מבחוץ, לכל אחד ממש. תקבע איתם שיעור מפעם לפעם, בבית של אחד מהם, או לעשות בכל פעם בבית אחר, ותראה בזה הצלחה מופלאה.

וכן בעל עסק, תספר לכל הקליינטים על העניין של הקהל! זה לא נעים לך? תזכור

שהרבי הולך יחד איתך וזה נוגע לו מאד, ותצליח.

אסיים בסיפור שאירע עמי - בדידי הוה עובדא - שכשפועלים בענין 'הקהל' מצליחים: כאשר חזרתי מחודש תשרי נסעתי במטוס שהיה עמוס באנשים, והשעה היתה מאוחרת בלילה.

התחלתי לחשוב, שכיון שהרבי מעורר כל כך על הענין של 'הקהל' - אולי אבקש מהדי"ל הראשי את המיקרופון, ואדבר על 'הקהל'. האמת שהנושא של 'הקהל' עוד היה ממש 'טרי', ולא ידעתי יותר מידי מה להסביר ולדבר עליו, ובכלל - השעה המאוחרת, והאנשים העייפים, יחד עם הנסיון המר שלי מהטיסות הקודמות, בהם גאלצתי להתווכח ריבוי זמן בכדי להשיג את המיקרופון, וגם כשקיבלתי אותו הורשיתי לדבר רק

שתי דקות... כך ישבתי במשך חצי שעה במקומי, והסתפקתי מה לעשות. לבסוף החלטתי לגשת אל הדי"ל, ולבקש ממנו לדבר חמש דקות. ניגשתי אליו, ושאלתי האם אני יכול לדבר במיקרופון (ומשום מה החלטתי לבקש לדבר במשך עשר דקות...), הדי"ל ענה לי במילה אחת: "יע". כן. זו פעם ראשונה שאירע לי כזה דבר - ללא שום ויכוחים וטענות, מיד כשביקשתי. ואכן, במשך עשר דקות הסברתי אודות מבצע 'הקהל' בלה"ק, ואח"כ תרגמתי לאנגלית, וזה פעל רושם גדול במטוס.

"המעשה הוא העיקר": על כל אחד לדעת שזהו עניינו הפרטי ולפעול בו בכל השטורעם, ועי"ז נזכה ל'הקהל' הגדול בביאת משיח צדקנו, והרבי בראשנו!

תשמ"ח

הפרשיות בתורה מפי המלך המשיח, בגאולה האמיתית והשלימה, ובמהרה בימינו ממש.

בהתוועדות שבת שובה, הזכיר שוב הרבי את הימצאותנו בשנת 'הקהל', תוך שהרבי מקשר את עניין השבת לעניין השמיטה - שאז עבודתו של יהודי היא בעניינים רוחניים, שהיא נותנים את הכוח לכל יהודי שגם בחזרתו לעבוד בעולם - בעניינים גשמיים - יהיו חיו גם אז חדורים ב"ליראה את ה'".

פתיחת המבצע

האות ניתן בהתוועדות ו' תשרי. לאחר דברי הרבי אודות אסיפת האו"ם שהתקיימה באותו הזמן וחשיבות העמידה בתוקף נגד האומות וכו', פנה הרבי לעסוק בנושא האקטואלי באמת - 'הקהל':

הבאה, שנת הקהל... ויהי רצון שכל אחד ואחת יעשו את ההכנות המתאימות לשנה החדשה, כולל גם - ההכנות לשנת הקהל - שכן למרות שמצות הקהל כפשוטה קשורה בזמן שבית המקדש קיים, הרי ידוע שהעניינים שתלויים בבית המקדש, בקרבנות ודומיהם, הרי במובנם הרוחני הם אקטואליים בכל עת על-ידי כך שכל אחד ואחת יקהיל אנשים ונשים וטף שהוא יכול להגיע אליהם, שיש להם קשר אליו, לעורר אותם ליראה את ה', עד שהדבר ישפיע עליהם "כל הימים" באופן "כאילו עתה נצטוו בה מפי הגבורה",

ודבר זה יחיש עוד יותר את הגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו, שאז יקיימו את מצות הקהל (ברוחניות ובעיקר) כפשוטו ממש,

ויקיים היעוד "קהל גדול ישו בו הנה" אל בית המקדש השלישי, "מקדש אדני-כוננו יריך", וישמעו את קריאת

שיאם של אירועי שנות 'הקהל' היה, כמובן, בשנת הקהל תשמ"ח.

גם כאן, די בעיון חטוף באותם "עסקנות-תולדות" של הרבי של שנת תשמ"ח, כדי להבין לאיזה גבהים, בכמות ובאיכות, טיפס "מבצע הקהל". אם בשנת תשמ"א אנו מוצאים על כך פיסקה - הרי בשנת תשמ"ח צריך לחפש פיסקה בה הנושא אינו מופיע...

השנה נפתחת ב"סערת הקהל": רצף התוועדויות - ו' תשרי, י"ג תשרי, שמחת-תורה ושבת-בראשית - העוסקות כמעט כולן בנושא האחד והיחיד, 'הקהל'.

במכתב הכללי שיצא לקראת השנה החדשה (בכ"ה אלול תשמ"ז), לאחר שהרבי מאריך על חשיבות ההכנה לקראת ראש השנה, כותב הרבי:

"... הנקודות האמורות מודגשות יותר בשנה זו, שנת השמיטה, ובמיוחד בסיומה, המוליך ומכין לקראת השנה

"בית המקדש וכל עניניו הם הנקודה הפנימית והתיכונה של כל עם ישראל, הן בגשמיות והן ברוחניות, בכל הזמנים, ולכן, גם לאחר שחרב ביהמ"ק ואין מקריבים קרבנות בפועל, הוכרחו לתקן עניינים שיבואו במקום הקרבנות. וזהו תוכן הענין ד'ונשלמה פרים שפתינו'."

וכמו"כ בעניינים נוספים (ולאו דווקא בקרבנות) ועד שכללות ביהמ"ק שייך לכאו"א. כמדובר באריכות במשך השנה שעברה שדבר נכון הוא ביותר שכאו"א ישתדל לעשות מביתו, מחדרו, מכלי ביתו וכלי תשמישו וכו' - "מקדש מעט", וכמדובר - הכוונה לאנשים נשים וגם טף. היינו שהילד הקטן יעשה מחדרו ומכליו, חדר וכלים שגם לפי הבנתו (של הילד או הילדה) הם עניינים של יהדות. וכשם שהוא בנוגע לקרבנות וכללות ביהמ"ק - עד"ז בנוגע ל"הקהל" - הענין שהזמן גרמא (שהרי "שנת הקהל" החלה מר"ה ומאז עברו כבר יותר מג' ימים, דבג' זימני הוי חזקה") וכבר עברו רוב ימי עשיית וכו', יש לעורר את כאו"א להתחיל לעסוק מיד, במרץ הכי גדול, ככל האפשריות שלו, ולפעול ב"הקהל".

ובפרטיות - לכל לראש, צריך להקהיל את כל החלקים ד"אנשים נשים וטף" שבו - "אנשים" - חלק התוקף שבו, "נשים" - התכונה שיש בו להיות מנהיג בסביבתו ומנהיג בביתו, לעסוק בחינוך הבנים כו'. ו"טף" - התכונה שיש בו להיות מקבל ומחונך המשתדל ורודף להיות לומד מכל אדם בדומה לטף וקטני קטנים, שכל תכונות אלו ביחד יהיו חדורים ברעיון אחד - "ליראה את ה' כל הימים", ובזה גופא - יראה החודרת בכל העניינים ככל הפרטים וכו'.

ועוד ועיקר, לאחר שיפעל "הקהל" בעצמו, עי"ז יצליח יותר כשישתדל בזה בהנוגע אל הזולת, כל בני שביכלתו להגיע אליהם, ובפרט אם דבריו יהיו חדורים באהבת ישראל, שעי"ז נעשה

קשר בינו ובין השומעים שמכשיר את המצב לקליטת הדברים וקבלת ההשפעה, כיון שהשומע מרגיש שסיבת ההשפעה היא מפני הציווי "ואהבת לרעך כמוך", ואזי הוא מרגיש כיצד זהו הדבר היקר והנחוץ ביותר שביכלתו לקבל, ובפרט בימים אלו.

ובאותיות פשוטות:

יש לפנות אל כל בני ובנות ישראל בכל מקום שהם ולומר להם, דאע"פ שנמצאים בזמן שאין ביהמ"ק קיים וכן איננו נמצאים בארץ ישראל, בכ"ז, בעמדנו בשנת "הקהל" הרי הזמן גרמא להשתדל במיוחד אשר במקום המתאים בזמן המתאים ובאופן המתאים שההשפעה תהי' בשלימות כדרוש - החל משכונתו, עירו וחוגו, יתאספו אנשים נשים וטף (באופן המותר לנשים להקהיל אנשים ועד"ז להיפך), ובכל אופן - אנשים בנוגע לאנשים ונשים בנוגע לנשים - ויעוררו אודות מצות 'הקהל'.

והנה, כאשר יעשו כן פעם אחר פעם, עד מאה ואחד פעמים (למעלה אפילו מרגילותו שנתרגל בה עד שנעשתה טבע), והדברים יהיו מיוסדים על דברי התורה, וכן ע"פ הלכות התורה, "דבר ה' זו הלכה" - אזי דברים היוצאים מן הלב בודאי יכנסו אל הלב ויפעלו פעולתם, כיון שאזי זוכים לברכה ה', כמו בכל עניני תומ"צ, ובמיוחד - הברכה שבאה עי"היגיעה. וכהבטחה "געת ומצאת". דהיינו, שנוסף על השכר שמקבל לפי ההשתדלות, הרי הוא זוכה לתוספת ברכה באופן של מציאה - שלא בערך לטירחא שהשקיע בדבר. ועי"ז יזכה להצליח עוד יותר בהפעולה על אנשים נשים וטף שיתכנסו ב"הקהל" כו'.

ולחוסף, שהכינוסים ד'הקהל' צריכים להיות במיוחד ביומי דפגרא, החל מעשיית שהם בדוגמת חולו של מועד, ועאכו"כ - ביום הכיפורים אחת בשנה, ועאכו"כ בד' הימים שבין יוה"כ וחג הסוכות - כאשר, בני' חדורים לגמרי בהכנות לעניני תומ"צ. ובשנה זו - כולל

#15416, Levi Pridan/BM

כאופן ד"על מילואו נברא" . . ויקויים סיום הכתוב - "ועליך יזרח ה'", ועד ל"יזרח ה'" באופן ד"ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו", ראיית כח הפועל בנפעל, ובפשטות - אשר על כל צעד ושעל רואים השגחה פרטית בטוב הנראה והנגלה, ובבני חיי ומזוני רוויחי כפשוטו, למטה מעשרה טפחים".

מספר ימים לאחר מכן, בהתוועדות י"ג בתשרי, לאחר המאמר ד"ה 'בורא ניב שפתיים', פתח הרבי בדברים על שנת 'הקהל' ומשמעות המצוה.

כאן הניח הרבי את היסוד לפעילות האדירה של 'שנת הקהל' ומבצע הקהל: תחילה פתח הרבי בתמיהה גדולה על כך שלמרות שמצאנו דברים רבים בתורה שנהגו בזמן הבית ונעשה להם זכר גם לאחר שחרב בית המקדש, אך בנדון דידן - 'הקהל' - לא נעשה דבר:

"בנוגע ל'הקהל' הענין שמרבים לדבר בו בימים אלו, מצינו ענין תמוה:

וללכת מחיל אל חיל לקראת "אחת בשנה", ע"י תורה אחת, וע"ז יהי גילוי יחידה הכללית - גילוי וביאת דוד מלכא משיחא".

בהמשך לכך, קישר הרבי את תוכן העניין ד'הקהל' עם שיעורי החת"ת והרמב"ם, ובסיום השיחה אמר הרבי:

"ועוד והוא העיקר, לפעול בכל הענינים בפשטות, פעולה כדבעי ככל האפשרי, ואזי בוודאי יצליחו, ובפרט אם יהי גם "יגעת" - שאז ההצלחה תהי באופן של "ומצאת".

ומפרשת "וזאת הברכה" באים לפרשת "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ", היינו שבאותו היום שקוראים פ' ברכה זוכים להתחדשות כל הבריאה, שמים וארץ וכל צבאיהם, באופן חדש לגמרי, באין ערוך למעמדם ומצבם לפני זה, ע"ד הפעולה ד'הקהל" שמשפיעים על האנשים הנשים והטף עד שנעשים מציאות חדשה, נוסף ע"ז שמגב' ומרומם את עצמו - והבריאה גופא -

גם ל'הקהל" - ועאכו"כ ביום שמחתכם בחג הסוכות שנאמר בו ג' פעמים שמחה. והלוח ומוסיף ואור עד לשמחה ד'שמיני עצרת' שהיא כאופן ד'ישראל ומלכא בלחודוהי', ועד שמגיעים ל'שמחת-תורה', אשר, כדאיתא בזוהר, הרי זה שייך לכתר מלכות.

ומזה באים ל"מלך בפיו תחזינה עיניך", 'דוד מלכא משיחא', שהרי יופי המלך קשור בכתר המלך - וזהו הטעם להפצת כתרה של תורה, פנימיות התורה, ובאופן ד'יפוצו מעינותיך חוצה', ענינו של מלכא משיחא. עוד לפני ביאתו וגילוי בפשטות.

וע"י הזריזות הכי גדולה, "אחישה", במעשה האדם, ובפרט ע"י ההתחלה בפועל תיכף ומיד, בהשפעה על האנשים הנשים והטף בנוגע ל'הקהל" (וכפי שרואים במוחש שלפעמים קל יותר להשפיע על הזולת מאשר על עצמו, מפני כו"כ טעמים, והעיקר - מפני שכך היא המציאות) - להתאחד כאיש אחד בלב אחד בכל הענינים האמורים,

part 100

Principal Rabbi H. Soudak • Director of Education Rev. A. D. Sufirin • Director Rabbi S. F. Vogel
Charity No. 12508

מכתב של ר' נחמן סודק - שליח הרבי ויו"ר מוסדות חב"ד בבריטניה - המיועד לבני קהילתו, שנכתב מיד לאחר ההתוועדות הנפלאה בו' תשרי, ובו הוא מודיע להם על דברי הרבי בהתוועדות, ומעודדם לפעול בכל עז בענייני 'הקהל'

אמנם - המשיך הרבי - מכיוון שתוכן העניין של הקהל הוא "ליראה את ה' אלוקיכם כל הימים", ורואים במוחש שכאשר מתקבלים אנשים נשים וטף ומדברים בעניינים המביאים "ליראה את ה'", פועל הדבר על כל יהודי:

ובפרטיות:

הראוי אודות תוכן המצוה "למען ישמעו ולמען ילמדו גו' . . ליראה את ה' . . כל הימים", תוספת ועילוי ביראת ה' שתה' נמשכה "כל הימים", הן ביום ובלילה, הן בשנה השמינית, שנת "הקהל" והן בשאר הימים. זה בא"ו והו בחו"ל.

"ולכן, בנוגע לפועל:

ובמיוחד אם הדיבור הוא בדברים היוצאים מן הלב, ובמעמד עשרה מישראל או יותר מעשרה, ועאכ"ל אם ישנה ההדגשה הראוי' . . בתיאור מעמד ומצב שבו עמדו כל ישראל האנשים הנשים והטף והקשיבו לפרשיות התורה מהמלך "כאילו . . מפי הגבורה שומעה" - שאזי עצם הדיבור מביא להתרגשות. ואע"פ שלב יהודי יתרגש ויתעורר מזה גם ביום חול, אבל, כמובן, אינו דומה להתעוררות שתבוא ע"י הדיבור אודות "הקהל" - כאשר יושבים בסוכה, או בביהכנ"ס וביהמ"ד, מקום קדוש ובעשרה כו'. ובלבד שתהי' ההדגשה

וסיים הרבי:

"מכל האמור לעיל מובן גודל הנחיצות
לנצל כדבעי את הענין המיוחד שבשנה
זו, וגודל ה"שטורעם" שכו יש לפעול, וכן
- גודל הזריזות ו"פה שעה אחת קודם",
שכן, אם יחמיצו את ההזדמנות, מי
יודע אם תשוב, ועוד וגם זה עיקר - אם
ינצלו כל הזדמנות כדבעי, אזי הפעולה
שלאח"ז תהי' באופן ד"כפליים לתושי",
ואילו כשמחמיצים את האפשרות, אזי
בהזדמנות הבאה יש להתחיל מחדש
וכו'.

והמעשה הוא העיקר, והוא הכוונה
והתועלת שבדיבור - אשר כאו"א ידבר
אל כל ישראל, אנשים נשים וטף, אודות
"הקהל". . . והדבור יהי' בדברים היוצאים
מן הלב ובהדגשה שהכוונה היא בנוגע
לפעול! המעשה הוא העיקר! שכאו"א
מהשומעים יעורר את זולתו החל מבני
ביתו וכל מי שהוא בעל השפעה עליו!

אותם, בנוסף לכיבוד אב ואם וכיו"ב, גם
(ואדרבה - התחלת החינוך היא) בנוגע
לתפלות כו', וביניהם תפלות שבמקום
הקרבות".

כאן, הוסיף הרבי עוד עניין נוסף
במיוחדות של 'הקהל' דווקא בזמן
שאין בית המקדש קיים:

"כשמדברים על 'הקהל', צריך כאו"א
להדגיש, הן לעצמו והן לאחרים - כולל
הטף, אשר גם לאחר שחרב ביהמ"ק,
ישנו המקדש הרוחני 'ושכנתי בתוכם'
בתוך כל לב של כאו"א מ ישראל, בדיוק
כמו שהי' בביהמ"ק הגשמי, ומן הלב
מתפשט לכל הגוף, כולל למוח שבראש,
מכיון ש"ליבא פליג לכל שיפין" ע"י
ה"דם הוא הנפש". . . ועד לפעולה באופן
ד"מראה באצבעו ואומר זה" - הנה הלב
שחדור בתוכו ד"הקהל", ולכל לראש -
בנוגע ללב שלו שעליו מראה באצבע
שלו.

"הקשיבו יהודים! ניתנו לכם יומין זכאין
שבהם צ"ל "הקהל את העם" ולהביא
הוספה ביראת ה', וכל או"א מ ישראל
יכול להעמיד עצמו, תיכף ומיד במצב
של יראת ה' תמיד כל הימים!"

לאחר כל אריכות הדיבור בכל
העניינים הנ"ל, החל הרבי לבאר את
החשיבות והמעלה בקיום מצוות
הקהל דווקא בזמננו זה - לאחר חורבן
בית המקדש...

"והנה, דווקא לאחר שחרב ביהמ"ק
נעשה "הקהל" שייך יותר לכאו"א
מ ישראל, האנשים הנשים והטף, והיינו
בדוגמת כללות הענין דקרבות, אשר,
בזמן שביהמ"ק הי' קיים היתה עבודת
הקרבות דוקא ע"י הכהן, ויתירה
מזו - ה ישראל אסור אפי' לעמוד ליד
המזבח, ואילו בזמן הזה, הנה "תפלות
במקום קרבות תקנום" ונעשו שייכים
לכאו"א, ועד כדי כך שגם קטנים מחנכין

וכבר הובטחנו שאם יהי "יגעת" אזי "ומצאת", הצלחה באופן של מציאה שלא לפי ערך היגיעה. . ועד אשר כל ה"מציאות" כולם יתאחדו ל"מציאה" אחת, "מצאתי דוד עבדי" דוד מלכא משיחא, בארץ הקודש, בירושלים ע"ה"ק, ובביהמ"ק השלישי, "מקדש אדני- כוננו ידיך". . והעיקר שכל אחד ואחת, כולל קטני קטנים, יעסקו ב"הקהל" בפועל, למטה מעשרה טפחים, והובטחנו - "הבא ליטור מסייעין אותי", ו"יגעת ומצאת" ומתוך שמחה אמיתית, שמחה גדולה שלמעלה מכל מדידות והגבלות!"

בהמשך ההתוועדות דיבר הרבי על כך שצריך "לחיות עם הזמן", וקושר את הלימוד וההוראה משיעור החומש היומי (המדבר אודות ברכת משה ליוסף) לעניין ה"הקהל":

"ויש להוסיף ולקשר את תוכן השיעור עם "הקהל":

"מגד" מורה על תענוג. והנה, רואים במוחש, אשר בשעה שיש צמצום בבית וכסעודה, אין מזמינים קהל רב - "הקהל", אלא א"כ מדובר בנדיב לב ביותר, בשעה שהמזון וכו' הוא ע"ד הרגיל - ישנו קהל יותר גדול, ואילו כאשר המאכל הוא כאופן של מגד, ועאכו"כ - ה' פעמים מגד, תכלית השלימות בתענוג - אזי ישנו ריבוי הכי גדול של מסובים (שכן, כאשר אדם רואה את כל סביבותיו מתענגים מאותו מאכל שהוא נהנה ממנו, אזי הוא בעצמו מתענג יותר, כמובן).

ומזה יש ללמוד בנוגע ל"הקהל" בפועל, ובמכ"ש וק"ו: אם יוסף הי משביר בר ל"כל הארץ", היינו כל העולם כולו ממש, ואת כולם פירנס באופן של "מגד", שגורם לריבוי קהל, עאכו"כ שכאז"א צריך לקיים הציווי "הקהל את העם", בנוגע לבני", "האנשים הנשים והטף וגרן", ובמעשה בפועל - להשתדל ככל האפשרי לעשות "הקהל" בפועל בהזדמנות הראשונה, ואפילו בחוץ לארץ, ואפילו בימים הקודמים לימי חג סוכות, ואפילו אם ישנה הזדמנות לפעול ב"הקהל" רק בענין אחד, ועאכו"כ אם אפשר בכמה ענינים".

לאחר מכן הוסיף הרבי לדבר על שיעור הרמב"ם היומי מהלכות מקוואות, תוך שהרבי שב ומדגיש את הקשר לעניין ה"הקהל":

"ומזה יש ללמוד בנוגע ל"הקהל": בנוגע לכללות הענין של "הקהל" דאנשים נשים וטף כאחד, עלולים לבוא ולטעון - היתכן? איך אפשר להקהל ביחד עם הטף, כולל קטנים בדעת, שאינם מסוגלים לומר פירושים בפרשה הנקראת ע"י המלך, אלא רק לשמוע? הרי זה היפך כבוד התורה, וכיצד אפשר להעמיד בן-תורה ביחד עם סתם יהודי? ובפרט - ביחד עם קטני קטנים - ההיפך הגמור מידיעה כתורה... ודוקא ע"ז יהי 'הקהל', והמענה ע"ז מובן מענין הטבילה

במקוה - שענינה הוא ביטול, ונוסף ע"ז - "להעלות" את כל גופו, על' ברוחניות, וגם - מקוה פירושו 'אסיפה', ע"ד 'ולו יקחת עמים' - אסיפת עמים ביחד, בדוגמת "הקהל".

ובסיום שיחה זו, החל הרבי לברך ובביטויים נפלאים ביותר את כל אלו שמקבלים על עצמם להתחיל ולפעול בעניין ה"הקהל":

"ויהי רצון, והוא העיקר - שכל המדובר בתוספת מה שכאז"א יוסיף כפי שכלו ועוד יותר מזה, וכפום שיעורא דילי ועוד יותר מזה, עד לשיעור מ' סאה כשיעור המקוה. . יבוא בפועל ממש, החל מ"ולו יקחת עמים", "עמים" ל' רבים - האנשים עם האנשים, והנשים עם הנשים, ולאח"ז - שניהם עם הקטנים וקטני קטנים וכו', ולמותר להוסיף שכל המרבה הרי זה משובח וכל הזריז הרי זה משובח, וכל המקדים הרי זה משובח, ומי ושעשה כן בפועל ויהי נר להאיר בענין זה במיוחד, ובמיוחד בזמן המסוגל לזה - בודאי יצליח במהירות יותר ובעומק ובאורך וברוחב יותר.

ומתוך שמחה וטוב לבב יתבטלו כל המדידות וכל המחיצות כו' ויתאחדו כאיש אחד בלב אחד עד ל"הקהל" אחד, וזו תהי' הכנה מתאימה לקיום היעוד ד"קהל גדול" - ל' יחיד, "ישובו הנה", ובאופן ד"יחד שבטי ישראל". . וכל זה, ביחד עם "ויהי בישורון - תכלית השלימות בישראל - מלך", עד למלכא משיחא, ותיכף ומיד ממש!"

בהמשך ההתוועדות החל הרבי לדבר על היוזמה החדשה בקשר לדיבורים הנשמעים לאחרונה בעניין 'הקהל', תוך שהרבי יורד לפרטים ופרטי פרטים בדרכי הביצוע של המבצע החדש, ולדוגמא, הציע הרבי שיסדרו אדם מרכזי שיעסוק בזה במשרה מלאה, והוא יהיה האחראי לרכז את

שאלות ללא צורך, יבואו בזה כמה פרטים:

א. בכרטיסי ההרשמה יש לכתוב רק את שם הנרשם ושם אמו, ואין צורך בפרטים נוספים (כמו מה מצבו בתשלום המיסים... וכמה הוא מרויח מפני שיש לו "ראש טוב" ויכול להסתדר עם הממשלה...). ומי שירצה להיות "הצנע לכת" ולא לרשום את שמו - הרשות בידו (ובלבד שתהי' אפשרות להתקשר אתו כנ"ל), והדבר לא יפריע לניהול הרשימות כיון שאפשר לכתוב פב"פ הא', פב"פ הב' וכו', והלואי שיתוססו עד לששים ריבוא. והעיקר שיתוססו בהפעולות, בפועל ממש.

ב. בכרטיסים יצוין גם (כאמור) מספר הטלפון והממונים יפנו לכאן"א עכ"פ פעם אחת בחודש ויזכירו לו אודות התחייבותו, "עולת חודש בחדשו" במשך י"ב חדשי שנת הקהל, וכמדובר, אשר ברוחניות, זמן "הקהל" הוא בכל השנה. [(כ"כ אדמו"ר שליט"א הוסיף בחיך): ואם ירצו להמשיך גם לאחר סיום השנה - מה טוב ומה נעים. אבל לע"ע מדובר אודות שנה זו].

שקיבל ע"ע, כיון שע"ז יהי' גם "מורא בשר ודם"...

ועד"ז בנוגע לאסיפת כל אלו שקיבלו ע"ע לפעול בעניין ד'הקהל' - מכיון שרשימת כל השמות ביחד תהי' במקום מרכזי אחד, הרי עצם הידיעה שהוא אחד מני רבים הפועלים בזה, ובפרט שהם שמחים ומרוצים מהצטרפותו אליהם - פועלת הוספה ועילוי בדבר, כפי שרואים בטבע בני אדם, שצירוף אנשים נוספים - "ברוב עם" - בכגון דא מוסיף עידוד וכו'.

לאחר מכן החל הרבי לפרט - ולפרטי פרטים ממש - את פעולות המבצע:

והנה, כרגיל בכגון דא, באה ההצעה באופן כללי, כיון שסומכים על השומעים שיכינו בעצמם את הפרטים שבדבר, [דלא כהנהגת אלו ששואלים אם להתעטש לצד ימין או לצד שמאל, כי בלא"ה, לדעתו, יהי' "נפרד"... והריני מוחל על "התקשרות" מעין זו, חבל על זמני ועל זמנו ועדיף לעשות באותו זמן דברים נחוצים יותר], אמנם, כדי שיבוא לפועל בסדר מסודר כדבעי וכדי למנוע

הפעילות ולעודד אנשים לקחת חלק פעיל במבצע:

"...והנה, ידועה ההנהגה אשר כדי להביא שדבר מסוים יהי' בקביעות ובתוקף ויתייחסו לזה ברצינות המתאימה וכו' - נוהגים לרשום בכתב שפלוני בן פלוני קיבל ע"ע (בלי נדר) לעשות אותו דבר. וכמו"כ נהוג לאסוף ביחד כו"כ מבין אלו שקיבלו ע"ע דבר זה כדי ש"איש את רעהו יעזורו ולאחיז יאמר חזק".

ועפ"ז באה ההצעה בנוגע ל"הקהל" - דהנה, מרעישים בענין זה ללא הרף ויש לדאוג שהדיבור אמנם יבוא בפועל ממש.

ולכן, מציעים, אשר בנוגע ל"הקהל" יסדרו מקום מרכזי ואדם מיוחד שיתעסק בזה, אע"פ שהדבר קשור בהוצאות כספיות - ושם יוכל כל הרוצה בכך, להרשם שהוא מקבל ע"ע (בלי נדר) לפעול ב"הקהל". ומה טוב שההרשמה תהיה בתוספת מספר הטלפון כדי שיוכלו להתקשר עם הנרשם ולשאול אותו האם אמנם קיים בפועל את מה

[illegible]

ומסיימים את ההכנות לחג הסוכות וההכנות לד' מינים. שזוהי עבודת ימים אלו מתוך שמחה וטוב לבב, ומתוך ריקוד נכנסים לזמן שמחתנו, בתוספת שמחה, ועוד והוא העיקר, להוסיף בכל עניי תומ"צ וכל העניינים האמורים, ומתוך שמחה וטוב לבב, והשמחה תפרוץ את גדרי הגלות בפשטות למטה מעשרה טפחים, ותיכף ומיד ממש - גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו".

את השיחה הנ"ל סיים הרבי בדרישה לפעולה ממשית ומיידית:

ה. מן הראוי שיהי' מקום מרכזי אחד שבו יקבצו את כל הרשימות של אנשי שכונה אחת, עיר אחת וכיו"ב מכיון שע"י כך יהי' הדבר יותר מסודר, וכל המרוכז יותר.

ההתוועדות הרעישה את הלבבות, והכל היו עדיין מבולבלים ומרוגשים גם יחד מן ה"מבצע" החדש - אשר, שלא כרגיל, נחת בבת אחת על כל פרטיו ופרטי פרטיו. לעסקנים והפעילים עדיין לא היה ברור מספיק כיצד ואיך לבצע את הדברים, אך כבר באותו לילה התכנס באחד מחדרי המשרדים ב־770 צוות עסקנים מצומצם שישב ללמוד את הנושא היטב, ודן בדרכי הבאתו לפועל.

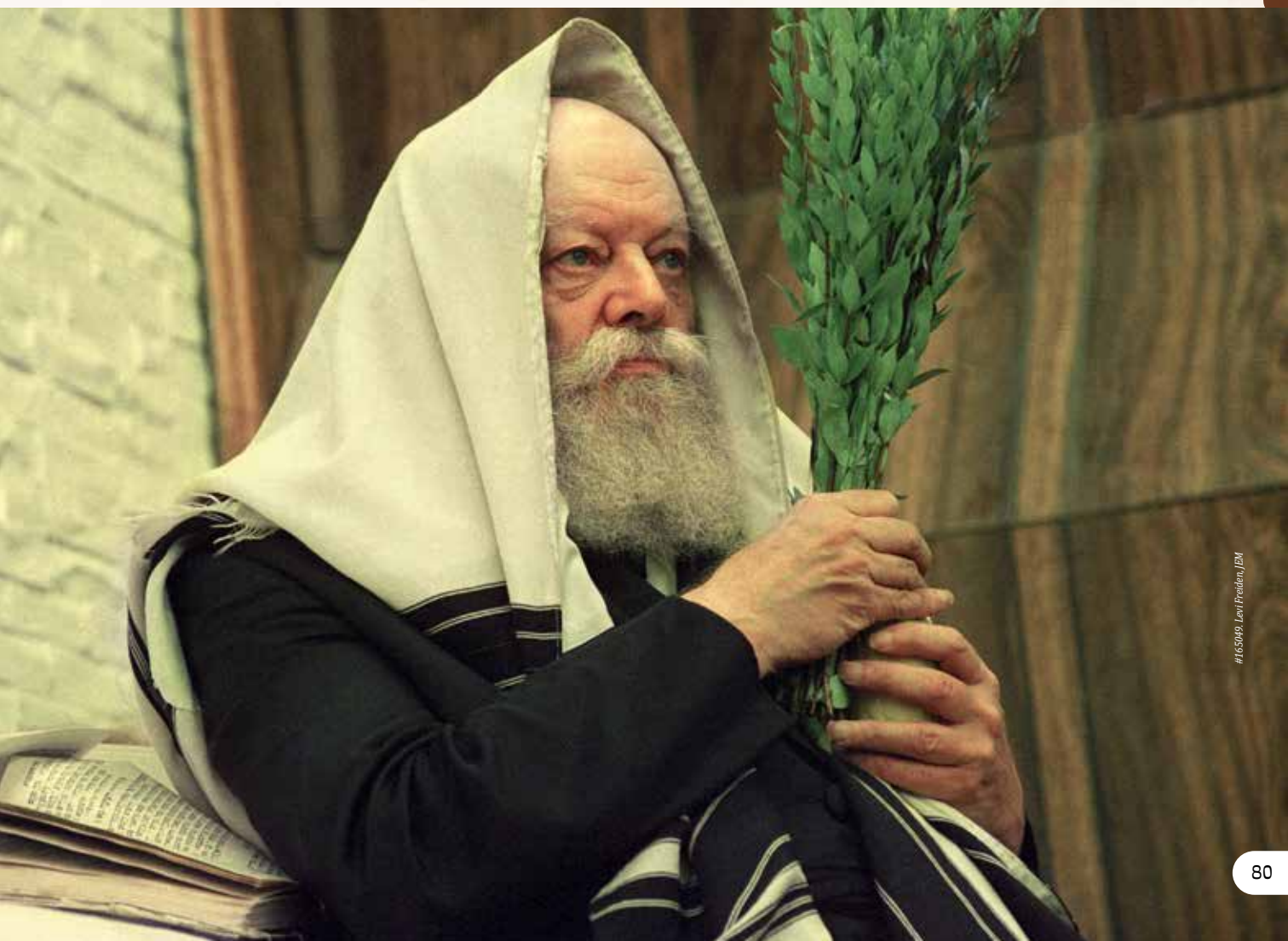
הצוות הכין כבר באותו לילה - על פי ההוראות שנתן הרבי בהתוועדות - את נוסח הכרטיס שיופץ, לו צורפו דברי הסבר קצרים על משמעות מצוות 'הקהל' בזמן הזה. אלו הוכנסו לרבי

לפנינו מסמך מרתק, דף הסבר מיוחד שהוצא לאור ע"צא"ח המרכזית - עוד טרם שהוקם ה'מטה' המיוחד.

הדף מכיל בתוכו מספר מילות הסבר על מצות 'הקהל'. ובתחתיתו כרטיס 'הקהל' אותו ניתן לגזור ולשלוח אותו לממונים.

לאחר שנכתב הדף, הוא הוכנס אל הרבי ע"מ שיועיל להגהו, ואכן, כפי שניתן לראות, הוסיף הרבי ושינה רבות את הנכתב.

הכינוס הראשון

שהגיהם ותיקנם, וכבר למחרת הופיעו הדברים בכמה מעיתוני ארצות הברית.

"ומדי דברי" - כתב אחד התמימים לידידו שלא זכה ונשאר בארץ הקודש בחודש החגים - "אציין שענין 'הקהל' עומד ממש במרכז דברי אדמו"ר שליט"א בכל השיחות וההתוועדויות דימים אלו, ובכל פעם חוזר ומדגיש שהשנה כולה היא שנת הקהל ומבאר גם הקשר למוצאי שנת השמיטה וההוראות מזה בעבודת ה' של כל אחד ואחת גם עתה בזמן הגלות ובחוץ לארץ וכו' ובוודאי תראה ברשימות השיחות כל פרטי העניינים הנפלאים שהוסברו בזה. ובכל אופן, רואים במוחש איך שכללות העניין איננו משהו שהיה לפני אלפי שנים בבית המקדש פעם בשבע שנים, אלא בכל מה שנוגע לרוחניות העניינים זהו דבר חי וקיים וכל מאזין, אפילו מעט, לשיחות הקודש יכול לראות איך שאדמו"ר שליט"א לעבט מיט דעם ממש..."

שינוי מנהג

ביום א' דחג הסוכות, נכנס הרבי לתפילה בשעה 10:00 כרגיל. אך להפתעת כולם בשעת אמירת 'הלל', שינה הרבי ממנהגו הקבוע ואחז את ד' המינים יחד במשך כל זמן אמירת 'הלל', ולא רק בשעת הנענועים - בככל שנה.

דבר זה נשאר תמוה מספר ימים - עד ליל ה' דחול המועד, אז נשא הרבי שיחה, שבתחילתה קישר הרבי - כדרכו בקודש - את האושפיזין של אותו היום, אהרן הכהן וה'צמח-צדק'.

בהמשך החל הרבי לדבר וב'שטורעם' גדול אודות עניין 'הקהל', ובמהלך הדברים ביאר הרבי את שינוי הנהגתו בנטילת הד' מינים. בשיחה זו, בנוסף לנראה ממנה על גודל הלהט וה'שטורעם' בו נהג הרבי בקשר ל'הקהל', הרי היא מלמדת אותנו "פרק" בהתקשרות:

ואכן, כבר בחול המועד סוכות, כאשר התקיימה ב-770 "הועידה העולמית השלושים ושתיים" של צעירי אגודת חב"ד בארה"ב - הפך הכינוס גם לכינוס הקהל מרכזי. הדוברים - רבני השכונה, שלוחים ועסקנים - עמדו כולם ללא יוצא מן הכלל על האפיין המיוחד של כינוס זה, הנערך בראשיתה של שנת 'הקהל'.

במהלך הכינוס אף הגיעו דיווחים ראשונים על הפעילות המעשית המתבצעת בשטח סביב 'מבצע הקהל'. את הדיווח מסר יו"ר צא"ח המרכזית הרב דוד רסקין, שפרס את יריעת הפעילות הרחבה, הן בנוגע למטה המיוחד שהוקם והחל לטפל בכרססת הגדולה של הנרשמים, והן אודות "הקהל את... הטף" - בהחדרת העניין בקרב ציבורים רחבים באמצעות אופנים מקוריים שונים.

אדם חייב לומר בלשון רבו, אף על פי שהטעם לדיוק לשון רבו בנדון זה אינו שייך אצל התלמיד כו'.

ועל דרך זה בנדון דידן: מכיוון שבפועל ממש נהג כ"ק מו"ח אדמו"ר באופן האמור - הנה כמה וכמה מהחסידיים שדייקו להתבונן בהנהגתו התחילו גם לנהוג כן (ליטול לאמירת הלל רק הלולב ומיניו, ולצרף את האתרוג רק בעת הנענועים, וגם לבדוק האתרוג לאחר הנענועים כו'), כמנהג הרב.

[ולהעיר שאף שלכאורה אין זה סדר "לחקות" את הנהגת הרבי בכל ענייניו - הרי, ראינו גם אצל חסידים הראשונים, שבעניינים הקשורים עם דיוק וזהירות יתירה וכיוצא בזה שראו אצל הרבי, היו גם הם נוהגים כן].

וכאן ביאר הרבי ביאור נפלא:

"אמנם כשהתחיל ה'רעש' בנוגע לשנת הקהל, הרי, כדי לפעול גם בעצמי כו',

מו"ח אדמו"ר נוטל בידו את הלולב, יחד עם ב' המינים שאגודים עמו, ולא את האתרוג (שנשאר במקומו, בקופסא של כסף, וכיוצא בזה), ורק בעת הנענועים ה' נוטל גם את האתרוג ומחברו לג' המינים, ולאחרי הנענועים ה' מחזיר את האתרוג למקומו, עד לנענוע שלאחרי זה, וכן הלאה, בכל ארבעת הנענועים, כלומר, שגם בין הנענועים ה' אוזח רק את הלולב ומיניו ללא האתרוג. . והנה, מצינו בגמ' ש"רב אחא ברי' דרבא (שהי' תלמידו של רב כהנא) מהדר אתרי וחד (ליקח הדס שיש לו רק "שני עלין בעוקץ אחד ועלה אחד מלמטה עולה ורוכב על השניים") הואיל ונפק מפומי' דרב כהנא" ("רב כהנא אמר אפילו תרי וחד").

כלומר, אף-על-פי שרב כהנא אמר "אפילו תרי וחד", ואילו "תלתא בחד קינא כל שכן דכשר" - מכל מקום, כדי להדגיש את התקשרותו לרב כהנא, ה' תלמידו "מהדר אתרי וחד". ומצינו גם במשנה - "הלל אומר מלא היין. .

"והנה בהמשך לגודל ה'רעש' בענין ד'הקהל' שצריך להיות באופן של הוספה וכו' - חפשתי להוסיף בעצמי בנוגע ל"הקהל" באופן בולט, על ידי פעולה שיש בה קושי מיוחד, ובגלל זה ה' השיגו בהנהגתי בנוגע לנטילת ד' המינים בעת אמירת ההלל, לגבי המנהג הרגיל שראינו אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר, כדלקמן.

ובהקדמה: בענייני ההנהגות של רבותינו נשיאנו, יש הנהגות שנהגו בחדרם פנימה, אשר, חלק מהם גילו לרבים, וחלק מהם לא גילו, כמובן וגם פשוט. אמנם, יש הנהגות שנהגו בגלוי, ויתירה מזה - ברבים, עד להנהגות שנהגו בבית הכנסת ובבית המדרש.

והנה, בין פרטי ההנהגות בבית הכנסת השייכות לחג הסוכות - נטילת ד' המינים בעת אמירת ההלל - ראינו אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר הנהגה שהיתה תמוהה אצלי מכמה זמן: לאמירת הלל - ה' כ"ק

"תלוקטו אחד אחד"

בסיום מעמד 'כוס של ברכה' שהתקיים במוצאי שבת בראשית, לאחר התוועדות 'המשך לשמח"ת', ממש לפני יציאתו, אמר הרבי: "הצלחה רבה ומופלגה לכל אחד ואחת ב'הקהל' את העם האנשים והנשים והטף", וכמדובר לעיל ובארוכה כיצד כל אחד צריך לעשות זאת ויכול לעשות זאת - ויצליח בזה כל אחד במקומו ובשכונתו ובסביבתו. וזה - כאמור - יהיה ההכנה הכי קרובה וההקדמה הכי קרובה ל"תלוקטו אחד אחד" - שזה יסתיים עם הגאולה האמיתית והשלימה. שזהו הרי התכלית של ה"תלוקטו" וזהו התכלית של הקהל. וימשיכו את כל העניינים האמורים בארצנו הקדושה, ושם גופא בירושלים עיר הקודש, ושם - בהר הקודש ובבית המקדש "מקדש אדני כוננו ידיך" - "בנערינו ובזקנינו ובבנינו ובבנותינו" נעוף לשם, באופן של "אחישה" ובאופן של "ובשמחה תצאו ובשלום תובלחו", במהרה בימינו ממש!"

במילים אלו כמו סיכם הרבי את תוכנו של כל אותו חודש תשרי מופלא, שהיה מושבע ומשביע כולו בענייני 'הקהל' - כשהרבי, ללא הרף, שב ודוחף את החסידים לצאת ולהתעסק בשיא ה'שטורעם' "בעניין הכי עיקרי", 'הקהל'.

שהרבי יכבש את כל העולם!

לאחר שנגמר מעמד 'כוס של ברכה' התאספו אנ"ש והתמימים לכינוס ספונטני בעניין 'הקהל' והפעולות הנדרשות לביצוע, אז נעמד הרב דוד חנזין ע"ה ובהתרגשות עצומה אמר:

ולכן כדי להדגיש עד כמה נוגע הענין ד"הקהל", שזהו ענין עיקרי, פנימי, נפשי וגופני כו' ככל התוארים שיכולים וצריכים לומר על הענין ד"הקהל" בכל אותיות האל"ף-בית - משנים המנהג לאחוז כל ד' המינים במשך כל זמן אמירת ההלל, דוקא בגלל הקושי שבשינוי זה, ודוקא בגלל היותו שינוי המעורר תמיהה אצל הרואים, ותמיהה צודקת!

ובנוגע לענין ההתקשרות - סומכים על הודעת נשיא דורנו שלפני קבלת הנשיאות מאביו סיכם עמו שהנהגתו תהי' בחסד וברחמים דוקא, ועל אחת כמה וכמה בנוגע להנהגתו בקשר ובשייכות להתקשרות אליו - מכיון שגלוי וידוע לפניו (ובפרט שמסבירים זאת ברבים) שטעם השינוי אינו אלא כדי להדגיש את הענין ד"הקהל".

הוכרחתי לעשות ענין מיוחד שלא לפי רוחי, שלא לפי טבעי ורגילותי, ובפרט בענין שיש בו חשש שלא יפגע ח"ו בענין ההתקשרות - לשנות המנהג ולאחוז כל הד' מינים (לא רק בעת הנענועים, אלא גם) במשך כל זמן אמירת ההלל.

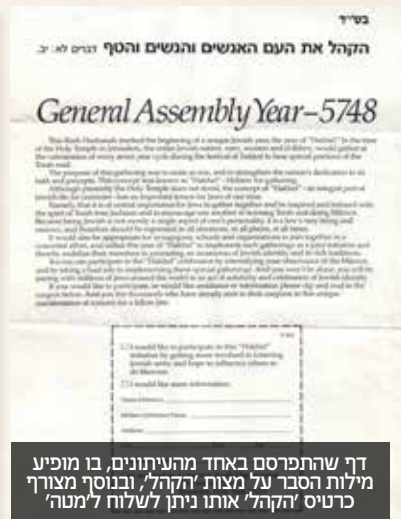
וההסברה בזה - מצד הקשר והשייכות דנטילת ד' מינים ל"הקהל": ד' המינים הם - כאמור - כנגד ד' אותיות שם הוי'. וזהו גם מהטעמים שד' המינים הם (לא די מצוות בפ"ע, אלא) מצוה אחת - בדוגמת ד' אותיות שם הוי', שאף שכל א' נכתבת בפ"ע, מוקפת גויל, ה"ה שם אחד - שם המפורש, שם העצם ושם המיוחד.

ועל פי המבואר במדרשי חז"ל שד' המינים רומזים לד' הסוגים שבישראל - נמצא, שאחדותם של ד' המינים למצוה אחת מורה על אחדותם של כל הסוגים שבישראל למציאות אחת שזהו גם התוכן ד"הקהל".

דף מידע בעניין 'הקהל' שיצא לאור ע"י בית חב"ד קליפורניה

דף שהתפרסם באחד מהעיתונים, בו מופיע מילות הסבר על מצות 'הקהל', ובנוסף מצורף כרטיס 'הקהל' אותו ניתן לשלוח למטה

מודעה המזמינה את כל קהל אנ"ש והתמימים לאסיפת 'הקהל' מבצע הקהל

הרבי שליט"א לענין 'הקהל', כיצד עבר הנושא הזה כחוט השני בכל ההתוועדויות ובכל שיחות הקודש, באיזו סערת קודש רואה הרבי שליט"א את 'מפעל הקהל העולמי' הרבה יותר מאשר סתם 'צו השעה'."

מטה הקהל' ופעולותיו

מיד לאחר חודש תשרי נתלתה ב-770 מודעה המכריזה על אסיפה כללית "לדון איך להביא בפועל עבודת מבצע הקהל".

באותו הלילה התמלא בית חיינו מפה לפה, ואת האסיפה פתח הרב שמואל שיחי' בוטמן - יו"ר צא"ח, שהכריז בפתיחת דבריו על כנס זה כאסיפת 'פעילי הקהל' ולא כמסיבת הקהל... בציינו כי במבצע זה - שלא כבאחרים - הרי שתביעתו הקדושה של הרבי הינה לא רק על התוצאה, אלא גם שכל אחד ואחד יפעל בנושא, בבחינת "חובת גברא"!

באסיפה דיבר גם הרב מארלאו ע"ה - חבר הבד"ץ דקראון הייטס, שעורר וזירז בדבריו הקצרים והקולעים את הקהל על עניינים שהשעה דורשת,

ייעקב הלך לדרכו

לקראת סיומו של חודש תשרי מופלא זה, במהלך "יחידות כללית" שהתקיימה בכ"ו תשרי, שבמהלכה נהג הרבי לחלק דולר ל"ברכה והצלחה", שינה הרבי ממנהגו, ולרבים מהעוברים איחל הרבי "טאן אין הקהל".

בגליון כפר חב"ד שיצא לאור מיד לאחר החגים, ניתן ביטוי להד הכלל-עולמי שחולל המבצע. "מאות אלפי יהודים בכל רחבי תבל מתאחדים סביב המבצע הגדול של שנת תשמ"ח - מפעל 'הקהל' העולמי", כך נכתב בכותרת הראשית של העיתון.

"עם תום תשרי תשמ"ח - המוני האורחים שהסתופפו בחצרות קדשנו, שבו ארצה בתחושה מרוממת במיוחד. שפת אנוש דלה מלתאר את התחושה המרוממת שאפפה את השבים. מילה אחת הייתה שגורה בפי רבים "אשרינו!"

"יחד עם תחושת ה'אשרינו' המשותפת לכולם, באו המוני האורחים כשבליבם, במוחם ובפיהם מסר אחיד: "הקהל!" - צריך היה להיות שם כדי לחוש באיזה להט נשמתי ונפשי מתייחס

אנחנו שומעים מהרבי כל הזמן שהעניין עכשיו הוא הקהל! הרבי יצא כעת מהכוס של ברכה ואמר שזה יביא ל"ואתם תלוקטו לאחד אחד", אנחנו עומדים ממש ברגע שכל השנים ייחלו אליו, מאות שנים - קרוב לאלפיים שנה! כעת זה הזמן! צריכים לא להחמיץ את הרגע! צריכים לציית למה שהרבי אומר! מה זאת אומרת ששואלים למה הרבי התכוון? הרבי הרי אומר כל כך הרבה, ואם צריך הרבי יגיד לנו עוד ועוד. צריכים להתחיל ולפעול ברחבות הכי גדולה! הרבי הוא המלך! והוא מדבר אלינו ועושה אותנו שלוחים! המלך הוא השליח של הקב"ה. וכשאנו פועלים בענינים אלו - אזי אנו שלוחים של הרבי שליט"א, ובמילא יש לנו את הכח החזק ביותר בעולם!

הקב"ה יעזור, וכל היהודים יצטרפו לזה - אפילו אלו שעכשיו הם מתנגדים. הרבי ינצח! אנו שרים דידן נצח ובסוף צריכים בפועל את ה'ידן נצח' שהרבי כבוש את כל העולם!"

זאת במסגרת ההוראה הכללית של שנת 'הקהל' - "ליראה את ה'".

אך החלק המפתיע של הכינוס בא רק בסופו, כאשר בהמשך לדברי הקודש שנאמרו בהתוועדות ד"ג תשרי על הצורך במינוי אדם מיוחד שיעסוק במשרה מלאה בהפעלת מבצע 'הקהל', הודיע הרב בוטמן שהר' יונתן האקנר - שכבר החל לעסוק בעניינים הנ"ל, הוא האדם שנבחר לשם כך.

אגב כך גילה הרב בוטמן, כי זה עתה יצאה תשובתו של הרבי בה נותן הוא את ברכתו הקדושה לבחירת מנהל המבצע, ואף מבטיח את השתתפות המזכירות במחצית מהמשכורת הקבועה של הפעיל הנ"ל...

אל ר' יונתן האקנר הצטרפו התמימים זלמן ליבעראוו ויוסף יצחק גרינברג.

פרסום ב'כתבי-עת'

כמובן שאחת הפעולות העיקריות היתה פרסום דברי הרבי בעיתונים בכל רחבי הארץ והעולם בכלל. ואכן בכל העיתונות היהודית והכללית הודפסו דפי הסבר מפורטים אודות מצות 'הקהל'. לאור דברי הרבי שכל יהודי ויהודי יוכל להשתתף אף הוא בפעולות 'הקהל', פורסמו בעיתונים כרטיסי 'הקהל' מיוחדים, אותם ניתן היה לגזור ולשלוח למטה 'הקהל'.

סיפור מעניין סיפר הרב משה אדריעי - ששימש כמנהל בית הספר למלאכה, וממנו ניכר הלהט שאחז בחסידים למשמע שיחותיו של הרבי אודות הקהל.

"הייתי בבית חיינו בתשרי תשמ"ח, בחוה"מ שמעתי מהרבי כמו כולם את השיחה רבת ה"שטורעם" בעניין ה'הקהל'. השיחה העצימה אצלי את הכוונות לפעולה בעניין, ולאחרי תשרי בשובי לאה"ק התחלתי ליישם את ההוראות בעוצמה ככל שביכולתי,

הדפסנו מאות אלפי 'כרטיסי הקהל' כפי שהנחה הרבי, וחילקנו בהזדמנויות רבות.

היתה פעם אחת שלקחנו את כל תלמידי בית הספר למלאכה ונסענו איתם לעיר יבנה, שם התפזרו כל התלמידים ועברו דלת-דלת והחתימו ביממה אחת את כל תושבי העיר על כרטיסי ה'הקהל', וזה הותיר רושם עז ופעולות נמשכות.

בכלל, לאורך השנה, תמיד היה אצלי ברכב חבילות של כרטיסי הקהל. זכור לי שפעם אחת נסעתי לסידורים ברחוב רבי עקיבא המרכזי בעיר בני ברק, באחד הצמתים המרכזים עצרתי ברמזור אדום ויצאתי מהרכב עם חבילת כרטיסים לעורר ולהחתיים את קהל העוברים והשבים, הפרוייקט תפס עניין בקהל והמון רב התגודד סביב מרכז ההחתמה הספונטני, לפתע מגיח שוטר רכוב על אופנוע ופניו זעופות חסרות סבלנות וצועק לעברי: "הלו אדוני... אתה חוסם את כל הרחוב כבר יותר משעה!..." נרתעתי

דף הצעות פעילות לפעולות 'הקהל'

אנחנו רוצים להודיע לך על פרויקט 'הקהל' - פרויקט של חינוך ופיתוח. אנחנו רוצים להודיע לך על פרויקט 'הקהל' - פרויקט של חינוך ופיתוח. אנחנו רוצים להודיע לך על פרויקט 'הקהל' - פרויקט של חינוך ופיתוח.

מבצע 'הקהל' - טיפוס כרטיס

הנהלת 'הקהל' רוצה להודיע לך על פרויקט 'הקהל' - פרויקט של חינוך ופיתוח. אנחנו רוצים להודיע לך על פרויקט 'הקהל' - פרויקט של חינוך ופיתוח. אנחנו רוצים להודיע לך על פרויקט 'הקהל' - פרויקט של חינוך ופיתוח.

מבצע 'הקהל' - יו"ם חולות

הנהלת 'הקהל' רוצה להודיע לך על פרויקט 'הקהל' - פרויקט של חינוך ופיתוח. אנחנו רוצים להודיע לך על פרויקט 'הקהל' - פרויקט של חינוך ופיתוח. אנחנו רוצים להודיע לך על פרויקט 'הקהל' - פרויקט של חינוך ופיתוח.

דף ההצעות לפעולות בענייני 'הקהל'

דף המידע שהוכנס אל הרבי

הנהלת 'הקהל' רוצה להודיע לך על פרויקט 'הקהל' - פרויקט של חינוך ופיתוח. אנחנו רוצים להודיע לך על פרויקט 'הקהל' - פרויקט של חינוך ופיתוח. אנחנו רוצים להודיע לך על פרויקט 'הקהל' - פרויקט של חינוך ופיתוח.

המודעה שנתלתה ב-770 המכריזה על היוזמה

הנהלת 'הקהל' רוצה להודיע לך על פרויקט 'הקהל' - פרויקט של חינוך ופיתוח. אנחנו רוצים להודיע לך על פרויקט 'הקהל' - פרויקט של חינוך ופיתוח. אנחנו רוצים להודיע לך על פרויקט 'הקהל' - פרויקט של חינוך ופיתוח.

לרגע אחד, ואז אני שם לב שהשוטר הוא לא אחר מאשר אחד הבוגרים של הביה"ס למלאכה, תלמיד חביב... מיד אני צועק לו חזרה "ששון! מה אתה חושב שאתה עושה?" מיד שם לב השוטר שהעברייך הלא הוא מורו האהוב לשעבר... מיד החנה השוטר את האופנוע, וחסם את הכביש ביראה עד תום הטקס"....

'הקהל' ע"י הרבנים

ב' מרחשוון הופצו מודעות "קול קורא" בחוצות 'קראון הייטס' מטעם הרבנים הגאונים חברי הבד"ץ ד'קראון הייטס', המבשרות על כנס מיוחד ל"אנשים נשים וטף" על מנת להוסיף ולהתחזק ב"ליראה את ה'", בהתאם להוראותיו הק' של הרבי.

באותו ערב התמלא 770 באנשי ונשי 'קראון הייטס', שהגיעו כמובן יחד עם ילדיהם להשתתף בכינוס.

ראשון הדוברים היה הרב מארלאו ע"ה, שקרא בפנייה נרגשת לקהל הקדוש לחזק ולהרחיב את נושא "גמילות חסדים", בבססו את דבריו על שיעור הרמב"ם היומי בהלכות מכירה, הדין בענייני צדק ויושר וחסד שבין אדם לחבירו.

שני לו היה הגר"א שיחי' אזדבא, שחזק ועורר על נושא "עבודת התפילה", בהביאו ממאמרי חז"ל ומדברי רבותינו נשיאינו על גודל חשיבות ההקפדה והזהירות בכל פרטי ההלכות שבתפילה.

על העמוד השלישי - 'תורה', נשא הגר"י שיחי' הלר דברים מעוררים, בהביאו לציבור כמה הצעות מעשיות מקוריות כיצד להרבות בשיעורי תורה ובלימוד באופן פרטי.

היה זה כנס מיוחד במינו שנוהל כולו על ידי הרבנים הגאונים מארי-דאתרא, והדברים שנאמרו במהלכו יצרו רושם רב ועמוק על כל באיו, שיצאו מחוזקים בהחלטות טובות בשטח "ליראה את ה'".

דוחו"ת 'הקהל' בכל כ"ה בחודש

בקשר עם הסתלקות הרבנית הצדקנית נ"ע ביום כ"ב שבט תשמ"ח, החליט מטה 'מבצע הקהל' שמדי חודש יכניסו לרבי דו"ח ביום כ"ה בחודש מהפעולות האחרונות ב'הקהל'.

בקשר לכך פרסמו המטה' דף עם הצעות לפעולות ממשיות ב'הקהל', וכן דוחו"ת מיוחדים שיוכנסו אל הרבי בתאריך המיועד...

כל הנכתב כאן, איננו אלא ניסיון להציג בפני הקורא ולו במקצת את אותו 'אור חדש' אותו גילה הרבי לאורך כל שנות נשיאותו.

ולואי, שכל הנכתב ברשימה זו תוביל כל אחד מהקוראים להתחזקות - "ליראה את ה'" - הן בעצמו והן על כל סביבתו, וכך נזכה לשמוע שוב את קולו של רבינו, קורא אלינו את פרשת 'הקהל' בבית המקדש השלישי יחד - "אנשים נשים וטף", תיכף ומיד ממש!

בלאנק המכתבים של המטה

מענה כ"ק אדמו"ר על אחד מהדו"חות מפעולות ה'ועד'.
"נתקבל ות"ח אזכיר עה"צ ולחג הפסח כשר ושמח"

מרעישים אודות "הקהל"

כפי שניתן לראות, אותו תשרי של שנת תשמ"ח היה חדור כולו בעניין אחד - 'הקהל'. דבר זה נראה כמעט מכל התוועדות או שיחה שאמר הרבי באותו החודש.

הענין בולט במיוחד בשיחות הקודש שנשא הרבי מידי לילה מלילות "שמחת-בית-השואבה", בהן קישר הרבי ממש בכל לילה את עניין השמחה ואת עניינו של כל אחד מהאושפיזין לעניין ה'הקהל', תוך שהרבי מסיים בקריאה חוזרת ונשנית להגברת ועידוד כל הפעולות הקשורות עם עניין 'הקהל'.

להלן קובצו אי אלו ביטויים מאותן שיחות מיוחדות, בהם ניתן לראות עד כמה דחף הרבי במרץ בלתי נלאה את קהל אנ"ש והתמימים להתעסק ב'הקהל'.

משיחת הרבי בליל א' דחג הסוכות:

"כל האמור לעיל מדגיש עוד יותר עד כמה צריכה להיות ההשתדלות בהענין ד'הקהל' את העם האנשים והנשים והטף גו' ליראה את ה' אלקיכם", כמדובר בארוכה לאחרונה.

ובהדגשה - שענין זה שייך לכל אחד ואחת, ו"איני מבקש כו' אלא לפי כחן", מכיון שהדבר הוא בכחו של כל אחד ואחת. ולא כאותם שחושבים שאינם אלא "אנשים קטנים", ומה כבר יפעלו וכו' - רק מצד ההעלם וההסתער דעולם - מלשון העלם - יכולים לחשוב כן, אבל לאמיתותו של דבר - ניתנו לכאו"א מישראל כחות הכי נעלים ונפלאים.

ותוספת נתינת-כח בפעולות ד'הקהל' - ע"י האושפיזין דלילה זה, אברהם אבינו והבעש"ט, שמצינו אצלם הענין ד'הקהל', וכנ"ל בארוכה, ומהם נמשך גם לכאו"א מישראל עד סוף כל הדורות.

ויש להוסיף, שהענין ד'הקהל' צריך להתבטא, לכל לראש, בענין שהזמן גרמא - שמחת בית השואבה: יש להקהיל רבים מישראל - "הקהל" את העם האנשים והנשים והטף - להשתתף בשמחת בית השואבה. הן בנוגע לאנשים, והן בנוגע לנשים, והן בנוגע לטף. לאחד את כולם בשמחת בית השואבה.

ובאופן שהשמחה והריקודים נמשכים גם ברשות-הרבים, עד כדי

כך, שפועלים שרה"ר עצמו ירקוד, ולא עוד, אלא, שמהפכים את רה"ר לרה"י, "יחידו של עולם", כלומר, שענין האחדות חודר ונמשך גם ברה"ר, שלכן, הרה"ר עצמו מבקש מיהודי שירקוד בו, כדי שעי"ז יפעל בו שלימות ותכלית בריאתו - להיות רשות היחיד, "יחידו של עולם".

משיחת הרבי בליל ב' דחג הסוכות:

"ומזה מובן גם בנוגע להוראה במעשה בפועל - המעשה הוא העיקר: מתחילת השנה מרעישים אודות הענין ד'הקהל' - שכאו"א צריך לעסוק בהענין ד'הקהל' את העם האנשים והנשים והטף . . ליראה את ה'", הן בנוגע לכחות נפשו שהם בדוגמת

"האנשים והנשים והטף", והן בנוגע ל"האנשים והנשים והטף" כפשוטו, להקהיל את כל הנמצאים בסביבתו, ולפעול עליהם בענין ד"ליראה את ה".

ואם ישנם כאלו שמסיבות שונות ומשונות לא עסקו עד עתה בענין זה - הרי, לא שייך להקשות מהנהגה משונה, דאדרבה, הקושי הוא על ההנהגה המשוונה...

ובכל אופן, עדיין לא אבוד, ויכולים לתקן כו' עי"ז שמכאן ולהבא יעסקו מתוך "שטורעם" בהענין ד"הקהל". אמנם, מובן וגם פשוט, שה"שטורעם" ד"הקהל" מתחילת השנה אינו בדומה ל"שטורעם" ד"הקהל" ביום הקהל ממש - מוצאי יו"ט הראשון של חג הסוכות, שאז, צריך להיות הענין ד"הקהל" ביתר שאת וביתר עוז, באין-ערוך".

משיחת הרבי בליל ג', מוצאי יו"ט וליל ש"ק דחג הסוכות (ליל א' דחווה"מ):

"זה כבר משך זמן ש"מרעישים" אודות הענין ד"הקהל", וממשיכים "להרעיש" שכל מה שעסקו בענין זה עד עתה, אינו מספיק, וצריכים להוסיף יותר ויותר וכו'.

ולכאורה, יכול לבוא מישהו ולטעון: כבר עסק בהענין ד"הקהל" - ומה תובעים ורוצים ממנו עוד?

אכן, השתדל לעסוק בזה בפועל ממש, "הקהל את העם האנשים והנשים והטף גו' למען ישמעו ולמען ילמדו גו' ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת", שהקהל אנשים נשים וטף, ופעל עליהם להוסיף בעניני תומ"צ במעשה בפועל.

וא"כ - שואל הוא - מה רוצים ותובעים ממנו עוד הפעם ועוד הפעם?

והמענה לזה בסוף פרשת וזאת הברכה, סיום וחזרת כל התורה כולה - "לעיני כל ישראל":

לאחרי כל מה שעשה ופעל בענין ד"הקהל", אומרים לו, שענין זה צריך להיות באופן ד"לעיני כל ישראל", היינו, שכאשר מסתכלים עליו, רואים בגלוי שמהלך כאן "הקהל", "עס גייט ארום הקהל"!!!

רואים אמנם ציור-קומה של אדם, בעל רמ"ח אברים כו', לבוש בגדי יו"ט ושבת, "א יו"ט דיקער איד", "א שבת דיקער איד", ובפרט שניכר בו העילוי שנעשה ע"י עבודתו בימים שלפנ"ז, החל מהעבודה דחודש אלול, ח"י אלול, ימי הסליחות, ר"ה, עש"ת, יוה"כ פ, ד' הימים שבין יוה"כ לסוכות, עד ליום השלישי דסוכות.

אבל אעפ"כ, עדיין תובעים ממנו להוסיף לעסוק ולהשתדל בענין ד"הקהל", עד כדי כך, שכאשר מסתכלים עליו, לא רואים ענין אחר, מלבד הענין ד"הקהל", היינו, שניכר עליו בגלוי - "לעיני כל ישראל" - שכל מציאותו היא המציאות ד"הקהל", וזוהי "אבן-הבחון" כנוגע למדת התעסקותו ב"הקהל" - אם ענין זה הוא באופן ד"לעיני כל ישראל".

משיחת מוצש"ק חול המועד, ליל ד' דחג הסוכות (ליל ב' דחול"מ):

יש להוסיף בפרטיות יותר - כנוגע ל"הקהל" - החידוש המיוחד דחג הסוכות השתא - ע"י התקיעה בחצוצרות:

איתא בתוספתא: "אותו היום (דהקהל) כהנים עומדים בגדרים ובפרצות (היינו מקומות של פרהסיא) וחצוצרות של זהב בידיהם, תוקעין ומריעין ותוקעין. כל כהן שאין בידו חצוצרות אומרים

דומה שאין כהן הוא...בו ביום ראה רבי טרפון חיגר עומד ומתריע בחצוצרות, משם אמרו חיגר תוקע במקדש".

וכמה פרטים בדבר: א. התקיעה בחצוצרות היא חובה על כל כהן וכהן בפרטיות - אע"פ שמלבדו ישנם עוד עשרות כהנים ש"תוקעין ומריעין ותוקעין", כך, שגם בלעדי התקיעה שלו בודאי לא יחסר מאומה בפירסום הדבר. ב. התקיעה בחצוצרות היא לא רק ע"י הכהנים דבית אב שעובדים ביום זה, ולא רק ע"י הכהנים דהמשמר שעובדים בשבוע זה, אלא, ע"י כל הכהנים הנמצאים בירושלים. גם אם המשמר שלהם הוא בזמן אחר. ויתירה מזה - אפילו כהן בעל מום שאינו ראוי לעבודה כלל, תוקע ומריע ותוקע. כאמור, שאפילו "חיגר עומד ומתריע בחצוצרות". ג. התקיעה בחצוצרות הו"ע הנוגע לכללות ענין הכהונה, עד כדי כך, ש"כל כהן שאין בידו חצוצרות, אומרין דומה שאין כהן הוא", כלומר, לא ייתכן מציאות כזו שכהן אינו תוקע בחצוצרות, ובמילא, העובדה "שאין בידו חצוצרות", מוכיחה "שאין כהן הוא".

ומכאן למדים הוראה בנוגע לאופן ההתעסקות בענין ד"הקהל" בזמן הזה.

ובהקדמה: אע"פ שהתקיעה בחצוצרות היתה ע"י כהנים דוקא - הרי זה ע"ד ובדוגמת כל עניני העבודה בביהמ"ק, שבזמן הזה נעשים (בעבודה הרוחנית) ע"י כאו"א מישראל.

ולדוגמא: בעבודת הקרבנות - תפלות כנגד תמידין תקנום, היינו, שעבודת הקרבנות שהיתה נעשית בביהמ"ק ע"י כהנים תמימים דוקא, במשמר וביום המיוחד להם כו', נעשית בזמן הזה ע"י כאו"א מישראל, אנשים נשים וטף, מידי יום ביומו, הן בשחרית - כנגד תמיד של שחר, והן במנחה

- כנגד תמיד של בין הערביים, והן בערבית - כנגד איברים ופדרים כו', ובימים שבהם מקריבים מוספים - גם תפלות המוספין, אשר, ע"ז נפעלת פעולת הקרבנות, ובזה גופא - באופן ד"ונשלמה פרים שפתינו", היינו, שע"י "שפתינו" - תפלה - נעשה הענין דהקרבת ה"פרים" באופן ד"ונשלמה", גם מלשון שלימות.

ומזה מובן גם בנוגע לכל המועדים, שכל פרטי הענינים שהיו בזמן שביהמ"ק ה' קיים ישנם גם בזמן הזה, ובחג הסוכות השתא - גם הענין ד"הקהל", כולל גם הפעולה ד"תוקעין בחצוצרות... כדי להקהיל את העם", שהחיוב בזמן הזה הוא על כאו"א מישראל, שצריך להודיע ולהכריז ולפרסם אודות הענין ד"הקהל את העם האנשים והנשים והטף".

ובפרטיות יותר, חובת הפירסום וההכרזה ע"ד "הקהל" מוטלת על כאו"א בפרטיות, כלומר, גם בהיותו ביחד עם כל הציבור, אשר, כולם עומדים ומריעים בחצוצרות שבידיהם, אינו יכול להשאיר לעמוד מן הצד, אלא גם הוא צריך ליטול בידו חצוצרה של זהב ולתקוע ולהריע ולתקוע - להכריז ע"ד "הקהל".

חובת הפירסום וההכרזה ע"ד "הקהל" אינה תלויה בשלימות עבודתו בתומ"צ, שכן, גם כאשר עבודתו בתומ"צ אינה בשלימות, עד כדי כך, שהוא בדוגמת "חיגר" - אעפ"כ, גם הוא יכול וחייב לפרסם ולהכריז ע"ד הקהל, כאמור, שאפילו "חיגר עומד ומחריע בחצוצרות".

הפירסום וההכרזה ע"ד "הקהל" הו"ע הנוגע לכללות עבודתו, עד כדי כך ש"כל כהן שאין בידו חצוצרות, אומרין דומה שאין כהן הוא", כי, תכלית בריאתו היא "לשמש את קונו", לא

בראו אלא לכבודו" - ע"ז שמקיים "דבר הוי' זו הלכה", כולל גם "תקנות ומנהגות" שנתפשטו בישראל, שיש להם תוקף דמ"ע ומל"ת, ובנד"ד, הפעולה בעניני "הקהל". ובמילא, אם אינו עוסק במילוי חובתו בפירסום והכרזה ע"ד "הקהל" - "אומרין דומה שאין כהן הוא".

ובאותיות פשוטות - בנוגע למעשה בפועל ממש: לאחר כל ה"שטורעם" בהענין ד"הקהל" בג' לילות הראשונים - הנה, בבוא מוצאי שבת, צ"ל "שטורעם" חדש לגמרי כענין ד"הקהל", ע"י התקיעה בחצוצרות, היינו, לא רק לאחוז החצוצרה בידו, ולא רק לתקוע תקיעה אחת, אלא "לתקוע ולהריע ולתקוע". להודיע ולהכריז ולפרסם שעתה הוא הזמן שצ"ל "הקהל את העם האנשים והנשים והטף".

לכאורה, יכול משהו לבוא ולטעון: מה רוצים ממנו? הוא עומד מן הצד ואינו מבין מה קורה, אצלו לא מתקבל הדבר. ועאכ"כ שאינו מבין לשם מה צריכים אותו, הרי, מלבדו ישנם כבר ריבוי אנשים שאוחזים בידים חצוצרות ותוקעין ומריעין ותוקעין, ומה יתוסף עוד על ידו?

ונוסף לזה, הרי הוא גם "זקן ואינו לפי כבודו": אין זה לפי כבודו, שלפתע, באמצע הלילה, יעמוד לתקוע בחצוצרה... ולא עוד, אלא, שייכריז בתקיעה זו שבאמצע הלילה אודות דבר הידוע ומפורסם לכל, לאחר שהרעישו כבר במשך ג' ימים רצופים.

יתירה מזה: הוא כבר "הוריד את עצמו" להשתתף ב"שטורעם" ד"הקהל" במשך ג' הימים שלפנ"ו, אבל, עכשיו הוא כבר עייף, ורוצה לנוח מעט, ובפרט שצריך לחשוב גם ע"ד "מלוה מלכה", נוסף לכך שצריך לעסוק בלימוד השיעורים בתורה, וכי"ב.

על כך אומרים לו: זה עתה התפללת ערבית, כנגד הקטר חלבים ואברים, שלא הספיקו להקריב ביום, כלומר, עסקת בעצמך בעבודה של כהנים, וא"כ, היתכן שעכשיו תתהלך במנוחה ובשלוח, ותדבר אודות כל ענינים טובים שבעולם, ותהי' מוכן, אפילו, שאם ישאלו אותך, "תעשה טובה" ותשיב גם בנוגע ל"הקהל"... היתכן, היכן היא החצוצרה של זהב?...

ולא יועיל התירוץ שיש לו את הספרים שמדברים אודות "חצוצרות של זהב", ויתירה מזה, יש לו חצוצרה של זהב בכיס המעיל, כנגד ליבו... לא יועילו כל ה"חכמות" ו"הסברות" כו', מכיון שזוהי הלכה פשוטה וברורה שצריכים ליטול "חצוצרות של זהב בידים", והעיקר ש"תוקעין", ולא די בתקיעה בלבד, אלא "תוקעין ומריעין ותוקעין". וכאמור, שאינו יכול לצאת י"ח בתקיעה של אחרים, אביו ורבו, או בנו ונכדו כו', כי, "כל כהן שאין בידו חצוצרות אומרין דומה שאינך כהן"!

וענין זה יכולים לבחון בפשטות - שהרי בנוגע לימים שלפנ"ז יכול לטעון שעוסק הוא בענין ד"הקהל", ומדבר כו', בקרירות עכ"פ, או אפילו בחום והתלהבות כו', אבל, בנוגע למוצאי שבת - הבחינה היא - אם מחזיק בידו חצוצרות של זהב ותוקע ומריע ותוקע, ואם לאו, ח"ו, אזי דומה שאינך כהן!...

משיחת הרבי ליל ה' דחג הסוכות (ליל ג' דחזה"מ):

"קיום מצות הקהל כפשוטה (בזמן שביהמ"ק ה' קיים) - אינו אלא פעם אחת, במוצאי יו"ט הראשון, אבל תוכנה בעבודה הרוחנית - הוא בכל ימי הסוכות, ונמשך גם בשמע"צ ושמח"ת, ובשבת בראשית ובכל הימים שלאח"ז שבהם "פורקים את המטען" דחודש השביעי על כל השנה כולה, שנקראת

"שנת הקהל", ויתירה מזה - "כל הימים אשר הם חיים על האדמה".

ולכן, מרבים לדבר ולהרעיש אודות הענין ד"הקהל" במשך כל ימי חג הסוכות, ומבקשים ומציעים - הצעה נפשית - שכל בני"י יתאחדו "כאיש אחד בלב אחד" בהענין ד"הקהל".

ויתירה מזה, כאשר פוגשים יהודי, מקדימים לברכו בענין ד"הקהל" עוד לפני שמזכירים הענין ד"מועד" - אע"פ שלשון הכתוב הוא "במועד גו' בחג הסוכות גו' הקהל את העם", תחלה "מועד" ואח"כ "הקהל" - כדי להדגיש ש"הקהל" הו"ע עיקרי בכללות המועד - לא רק ביום המיוחד שבו קיימו מצות הקהל בפועל - עד כדי כך, ששלימות ה"מועד" תלו' ב"הקהל", היינו, שע"י הפעולה ד"הקהל" באים גם לשלימות ה"מועד".

ותוכן הברכה שמברכים איש את רעהו בקשר לענין ד"הקהל" - שתהי' הצלחה רבה בפעולות ד"הקהל". הן בנוגע לעצמו, להקהיל את כל פרטי עניניו, והן בנוגע לפעולה עם הזולת, כל אלו שיש לו השפעה עליהם, להיותו המנהיג שלהם, בדוגמת ה"מלך" (כאו"א לפי ענינו), ובאופן שפעולה זו תשפיע על כל הימים שלאח"ז, כנ"ל.

ומובן, שהתכלית והמטרה דאריכות וריבוי הדיבור בכל הנ"ל, היא המעשה בפועל, "המעשה הוא העיקר", שכן, המעשה הוא "אבן-הבוחן" שמאמת שהענין חדר בפנימיותו.

ומכיון שכן, הרי, לפי ערך אריכות וריבוי הדיבור צ"ל גם ריבוי המעשה - ובלשון המשנה "רוב המעשה", כלומר, שלאחרי כל מה שעסקו בעניני "הקהל" עד עתה, צריכים להוסיף בזה עוד יותר, ובאופן של ריבוי וכו'.

והדגשה נוספת בנוגע לשנת הקהל זו - שהרי, לפי כל הסימנים שנאמרו בש"ס ובמדרשי חז"ל, נמצאים אנו בסוף הגלות ממש, ולכן, מודגש יותר הצורך לפעול בעניני 'הקהל' כהכנה ל'הקהל' שיהי' בביהמ"ק השלישי, ע"י דוד מלכא משיחא".

אכן, ניתן להבין את האוירה ואת הלהט האדיר בו היה שרוי כל חסיד באותו הזמן, כשהרבי - ללא הפסקה ממש - חוזר שוב ושוב על ההוראה לצאת ולעסוק בהקהל.

ודאי שקריאתו של הרבי לצאת ולעסוק ב'הקהל' - ועד שכל אחד ואחד נעשה "א הקהל איד" - נשמעת ומהדהדת באזנינו גם כיום, ובודאי שהמרץ וההתעסקות בכל העניינים האלו ימהרו ויזרוזו את ביאת גואל צדק, ועד שזנחה תיכף ומיד ממש למעמד ה'הקהל' הגדול בבית המקדש השלישי, תיכף ומיד ממש!

מהמלך שבו - "חלק אלקה ממעל ממש" שמהוה ומח' ומקיים כל מציאותו.

וענין זה שייך גם לקטנים וקטני קטנים. ואין צורך להמתין עד שנעשה בר-מצוה - שהרי לא מדובר כאן אודות עבודה בפועל, במחשבה דיבור ומעשה, כי אם, אודות עצם מציאותה של הנשמה, "חלק אלקה ממעל ממש", שנמצאת בתוכו פנימה תיכף ומיד בשעה שנולד ויצא לאויר העולם.

ומזה מובן, שבנוגע לענין ד'הקהל' ישנה הדגשה מיוחדת ע"ד השייכות לכל אחד ואחת, למגדול ועד קטן, כולל גם בנוגע לענין של הוספה, עד לאופן של חידוש ממש.

משיחת הרבי בליל הושענא רבא:

"והמעשה הוא העיקר" - לעסוק בכל עניני עבודת היום האמורים לעיל, ועוד וגם זה עיקר - שתהי' זו פעולה נמשכת על ובכל השנה כולה.

ובפרט בנוגע לענין ד'הקהל' - שהרי השנה כולה היא 'שנת הקהל' - שכאו"א ישתדל להקהיל אנשים נשים וטף, במקום קדוש "מקדש-מעט". לעוררם בעניני יהדות, תורה ומצוות, וכמדובר לעיל שכדאי ונכון להצטרף ולהתארגן ביחד עם עוד כמה וכמה לה"מבצע" או ה"מפעל" ד'הקהל', כדי ש"איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק" בכל הקשור לדרכי הפעולה בעניני 'הקהל', בכל מקום וחוג לפי ענינו.

ומה טוב - כדי שיהי' באופן של קיום - שיתקבל גם אישור ותוקף בכתב, שפלוגי בן פלוגי החליט להצטרף ולהתאחד בענין ד'הקהל', ובהקדם האפשרי, בחול המועד עצמו - אלה שכותבים בחוה"מ בלאה"כ, ואלה שאינם כותבים בחוה"מ - יקבלו על עצמם בדיבור בפני ג' אנשים מישראל, כדי להבטיח שהתחייבות זו תבוא לידי מעשה בפועל "כל הימים".

ובחול המועד יכולים לצלל גם את אמצעי התקשורת ע"י מכשירים שונים שעל ידם יכולים להתאחד גם עם אנשים נשים וטף הנמצאים בקצווי תבל בגשמיות, ויתירה מזה - בקצווי תבל ברוחניות ר"ל, לפעול אצלם הענין ד'ליראה את ה' אלקיכם כל הימים".

משיחת הרבי, ליל ו' דחג הסוכות (ליל ד' דחוה"מ):

בזמן שביהמ"ק הי' קיים קיימו מצות הקהל כפשוטה, "להקהיל כל ישראל אנשים נשים וטף בכל מוצאי שמיטה בעלותם לרגל ולקרות באזניהם מן התורה פרשיות כו' והמלך הוא שיקרא באזניהם, ובעזרת הנשים היו קורין כו'". אבל בזמן הזה, שלא שייך קיום מצות הקהל כפשוטה - יכול וצריך כאו"א להקהיל את אלו השייכים אליו למקום קדוש, ע"ד ובדוגמת ביהמ"ק, "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", בית הכנסת ובית המדרש ועד לבית פרטי שנעשה בית תורה תפלה וגמ"ח, אשר, בענין זה יכול וצריך לפעול כל אחד ואחת. להקהיל את אלו שיש לו השפעה עליהם, בדוגמת ה"מלך", ולקרות באזניהם פרשיות מן התורה כו'.

ובפרטיות יותר - בנוגע לעצמו, שכאו"א צריך להקהיל את כל פרטי הכחות שלו, שישמעו קריאת פרשיות

מוקדש לחיזוק ההתקשרות
לאילנא דחיי
הוד כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

♦ ♦ ♦

לזכות

הרה"ח נדיב לב עוסק בצו"צ באמונה
הר"ר אליהו ישראל וזוגתו מרת נאווה תהלה שיחיו ממן
ובניהם אהרון מרדכי, מנחם מענדל, נטע חיים, שמואל
חן, יוסף יצחק ומשה שניאור זלמן שיחיו.

להצלחה רבה בגשמיות וברוחניות בכל מעשה ידיהם
ויזכו לרוות נחת חסידי מיוצאי חלציהם תמיד כל הימים מתוך
בריאות ושמחה, אושר ועושר, וינהיגו ביתם באור החסידות לרצון
ולנח"ר כ"ק אדמו"ר זי"ע

לזכות

החתן הרה"ת ישראל שיחי' בלוי
וב"ג הכלה מרת חנה תחי' פריימן
לקראת יום נישואיהם בשעה טובה ומוצלחת
ד' אלול, ה'תשפ"ג שנת הקהל

יה"ר שיבנו בית בישראל בנין עדי עד
על יסודי התורה והמצוה

כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי תורת החסידות
לרצון ולנח"ר כ"ק אדמו"ר זי"ע מתוך ברכה והצלחה
בגשמיות וברוחניות, אושר ושמחה תמיד כל הימים

לזכות

הרה"ח **יעקב מאיר** וזוגתו מרת **דבורה לאה** שיחיו בלוי
וכל בני משפחתם שיחיו להצלחה רבה בגשמיות וברוחניות

♦ ♦ ♦

לזכות

הרה"ח **חיים מנחם מענדל** וזוגתו מרת **לאה** שיחיו חפר
וכל בני משפחתם שיחיו להצלחה רבה בגשמיות וברוחניות

♦ ♦ ♦

לזכות

הרה"ח **נפתלי צבי** וזוגתו מרת **חנה** שיחיו **מינצברג**
וכל בני משפחתם שיחיו להצלחה רבה בגשמיות וברוחניות

♦ ♦ ♦

לעילוי נשמת

הרה"ח **אי"א נר"נ עוסק בצ"צ מו"ה**
אפרים זלמן בן ר' גרשון והעני'ה ז"ל סודקביץ
נלב"ע בשיבה טובה ביום כ"ו טבת ה'תשע"ג
ת.נ.צ.ב.ה.

♦ ♦ ♦

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' **יעקב ע"ה בן הרה"ח ר' מאיר צבי ז"ל סטמבלר**
נלב"ע ערב שבת הגדול פרשת צו י"א ניסן ה'תש"ע-770
יום הולדת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
הרה"ג ר' אברהם יצחק ע"ה ב"ר נתן ז"ל
שלוסברג
נלב"ע ט"ו שבט ה'תשע"ה
ת.ג.צ.ב.ה.

ולזכות תבלחט"א זוגתו
מרת רחל נעמי שתחי' בת אלטע דבורה

ולזכות בנם הנגיד הרה"ח
ר' אליהו שי" בן רחל נעמי
וזוגתו מרת יונה נחמה שתחי' בת מטיל לאה

שיזכו לרוב נחת חסידי אמיתי מכל יוצאי חלציהם
מתוך בריאות הנבונה ומתוך הרחבה והכל בטוב הנראה והנגלה
ויזכו לקבל פני משיח צדקנו מיד ממש

